

Saksanseisoja-Kerhon

20-VUOTISJULKAISU

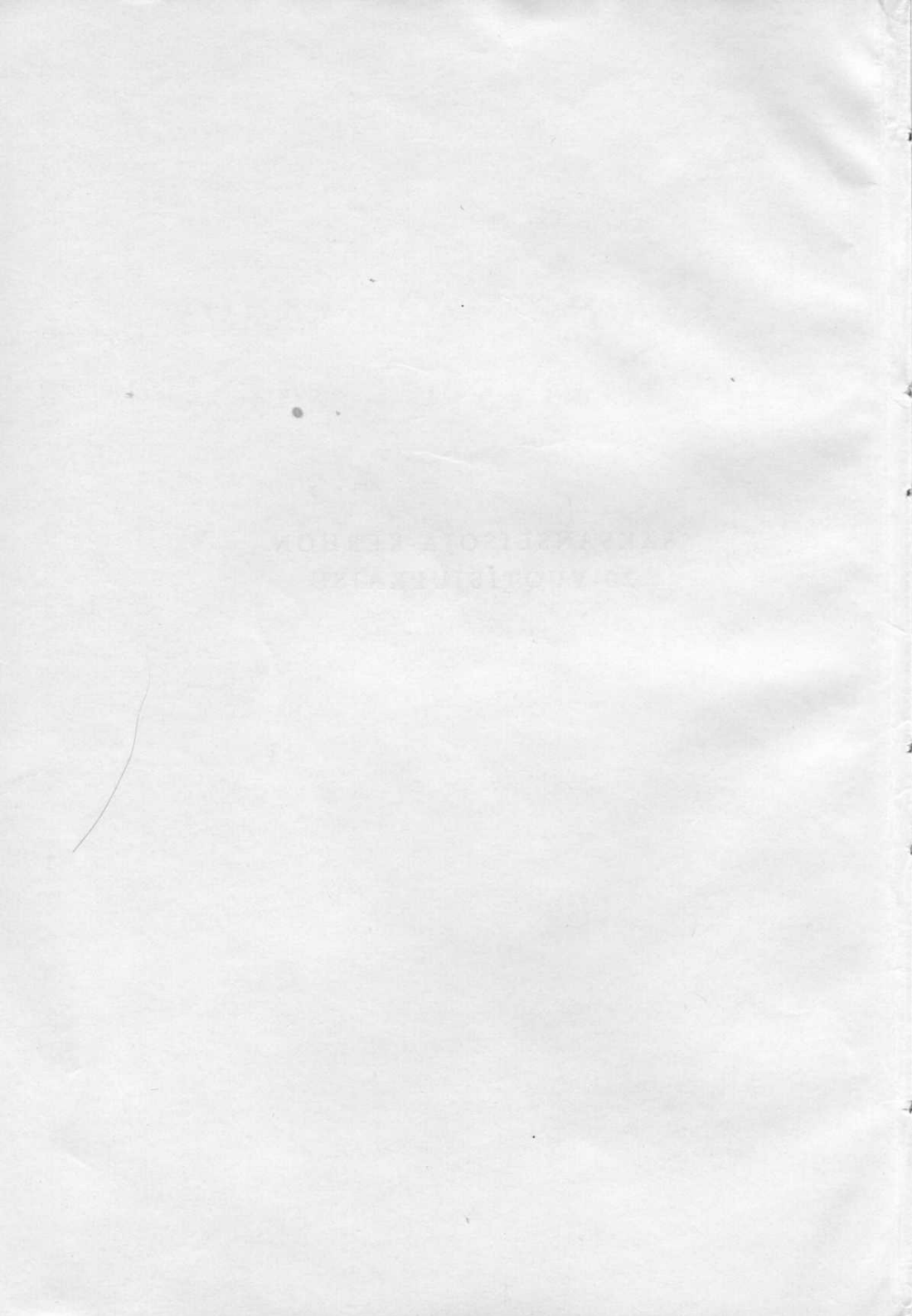

SAKSANSEISOJA-KERHON

20-VUOTISJULKAISU

SAKSANSEISOJA-KERHON

20-VUOTISJULKAISU

SAKSANSEISOJA-KERHON 20-VUOTISJULKAISU

Toimituskunta:

*Heikki Sarparanta, Anna-Liisa Arvela,
Jaakko Kalliokoski*

Teho-Laatta Oy

Helsinki, Hämeentie 34 D

Puh. 764097 — 762673

on valmistanut ja lahjoittanut tämän
julkaisun kuvalaatat

Saksanseisoja-Kerhon lähestyessä »täysi-ikäisen» rajaviivaa ryhtyi johtokunta tällaisen merkkitapauksen edellyttämiin ennakkotoimenpiteisiin. Tässä mielessä mm. asetettiin v. 1962 toimikunta tämän 20-vuotisjulkaisun aikaansaamiseksi. Toimikuntaan valittiin majuri Heikki Sarparanta puheenjohtajaksi sekä jäseniksi neiti Anna-Liisa Arvela ja varatuomari Jaakko Kallioikoski. Ei voida kieltää, etteikö toimikunnalla olisi ollut ennakkoaikaa julkaisun toimittamiseen, mutta nyt materiaalin ollessa koossa voidaan vain todeta, että aika oli loppumaisillaan kesken. Tämä johtuu paitsi toimikunnan tarmon puutteesta myös siitä, että materiaali on ollut ylen vaikeasti koottavissa. Kirjoittajat ovat pyytäneet lykäystä jopa niin, että toimitus joutuu valittaen toteamaan jääneensä kokonaan ilman joitakin jo luvattuja kirjoituksia. Niin ikään kunnan valokuvat hyvistä koirista tuntuvat koirien omistajilla olevan harvinaisuuksia. Tästä johtuen ei toimitus ole saanut myöskään kaikkia pyytämiään valokuvia käyttöönsä. Julkaisun kokoonpanossa on pyritty noudattamaan 10-vuotisjulkaisun onnistunutta jäsentelyä ja kokoonpanoa, jolloin myös julkaisujen rinnakkainen tutkiminen helpottuu sekä asiallisen että kronologisen järjestyksen suhteen.

Toimikunta pyytää tässä saada esittää myös kerhon parhaimmat kiitokset kaikille 20-vuotisjulkaisun kirjoittajille ja muille avustajille. Kerho on kiitollinen myös kaikille niille yksityisille henkilöille ja liikkeille, jotka ilmoituksin, tukemismaininnoin ja lahjoituksin arvokkaan taloudellisen tuen muodossa ovat tehneet mahdolliseksi julkaisun syntymisen.

A. H. VIRKKUNEN:

Manner-Euroopan kanakoira- roduista Suomessa

Manner-Euroopasta on lähtöisin ja siellä esiintyy edelleenkin moninainen kokoelma erilaisia ja eri vivahteisia seisoviin metsästyskoiriin kuuluvia rotuja. Voimakkaimman aseman niistä ovat ajan kuluessa saavuttaneet lyhytkarvainen saksanseisoja, Deutsch Kurzhaar, sekä karkeakarvaisen saksanseisojan nimellä meillä ja useissa muissa maissa tunnettu rotu, joka kotimaassaan kulkee nimellä Deutsch Drahthaar.

LYHYTKARVAISEN RODUN TULO SUOMEEN

Lyhytkarvainen rotu, joka on jalostusasteeltaan paljon vanhempi, tuli meille viime vuosisadan loppupuoliskolla. Mielenkiintoamme herättää, että tämä tapahtui ennen settereiden ja pointtereiden maahamme tuloa. Rodun uranuurtaja täällä lienee ollut Haminan kadettikoulun opettaja, eversti Carl Melart, jota tässä suhteessa koskevat tiedot ulottuvat 1860-luvun puoliväliin. Erityisesti hän suosi metsälintujen metsästystä Haminan edustalla olevilla saarilla. Koirat olivat peräisin Venäjältä. Ensimmäisen kerran esiintyi lyhytkarvainen koira 1895 Ruissalossa järjestetyissä kenttäkokeissa, joissa suoma-

laisen hevoskasvatuksen ja -jalostuksen »nestorina» ja Hippoksen perustajana tunnettu turkulainen eläinlääkäri Ludvig Fabritius kilpaili »Sport»-nimisellä koirallaan, mutta ei päässyt palkinnolle.

KARKEAKARVAISTEN TULO SUOMEEN

Karkeakarvainen rotu on lyhytkarvaista sekä kotimaassa että meillä huomattavasti nuorempi. Keski-Euroopassa oli — ja on vieläkin — useita karvansa laatuun nähden poikkeavia kanakoirain muunnoksia, joilla viime vuosisadan lopulla oli kullakin jo omat jalostusyhdistyksensä. Vuonna 1902 perusti vapaaherra Hegewald jalostusyhdistyksen, jonka nimeksi tuli Verein Deutsch-Drahthaar ja jonka piirissä ruvettiin luomaan uutta »rotua» yllämainittuihin kuuluvista sekä lyhytkarvaisista ja jopa englantilaisista koirista. Päämääränä oli saavuttaa mahdollisimman hyvä ja monipuolinen metsästyskoira. Ulkomuoto oli siinä vaiheessa sivuseikka ja risteyttämisiä sallittiin vapaasti — ja sallitaan vielä tänäkin päivänä! Oivallettiin, että jos käyttökoiran työskentely joka suhteessa on mallikelpoista, se ulkomuodoltaankin on silloin »kaunis».

Näin »vapaamielistä» rotujärjestöä kuitenkin vastustettiin alussa voimakkaasti, mitä osoittaa sekin, että se vasta 1928 hyväksyttiin Saksan kennelkeskusjärjestön jäseneksi. Mutta silloin se oli jo päässyt työssään tuloksiin ja osoittanut saavutuksillaan oikeutuksensa. Koirat olivat hyviä metsästyskoiria ja niiden ulkoasukin oli vuosien mittaan muotoutunut tasaiseksi. Tällä hetkellä on Drahthaar eniten levinnyt seisova koira Saksassa. Sen pitkä- ja karkeakarvaisia »serkkuja» esiintyy siellä edelleenkin omina rotuinaan, mutta niiden levinneisyys on rajoitetumpaa.

Suomeen tulivat ensimmäiset karkeakarvaiset Saksasta vähän ennen ensimmäistä maailmansotaa. Uranuurtaja ja voimakas rodun puolesta taistelija oli hämeenlinnalainen eläinlääkäri Johan Brüning, von Jonien-kasvattaja. Ensimmäisenä karkeakarvaisena 1918 viipurilaisen insinööri Ch. Wolff'in omistama ja koirankouluttaja W. Hagmanin ohjaama uros »Heiduk von Jonien» kilpaili kenttäkokeissa Hämeenlinnassa ja palkittiin 2 al:lla.

ROTUJEN KESKINÄISET SUHTEET

Nykyhetken kirjoittajan on vaikea mennä arvioimaan, mikä oli vuosisadan kolmena ensimmäisenä vuosikymmenenä lyhytkarvaisen ja karkeakarvaisen rodun keskinäinen suosituimmuusaste vaiheessa,

jolloin niitä molempia alkoi täällä esiintyä. Koetulokset eivät siihen anna vastausta. Kokeisiin osallistuminen oli yleensäkin vähäistä ja harvojen mukana olleiden koirien tulokset jäivät heikoiksi englantilaisten koirien kanssa kilpailtaessa, »tyyli» kun vähensi mahdollisuuksia. Rotujen koko eroakaan ei silloin ilmeisestikään nähty niin selvänä kuin me sen tänään tunnemme. Sitä osoittaa, että — päinvastoin kuin siis Saksassa — karkeakarvaisten koirien lyhyttä karvanlaatua edustaneet jälkeläiset luettiin täällä lyhytkarvaisiin kuuluviksi aina vuoteen 1937 saakka. Samaan aikaan hämeenlinnalainen hammaslääkäri Yrjö Parrukoski (Pippingskiöld), Költin koirien kasvattaja, tarkoituksellisesti yritti luoda nimenomaan meille sopivaa koiraa ristisiitoksella lyhyt- ja karkeakarvaisista, josta syntyneet jälkeläiset rekisteröitiin nekin karvansa laadun mukaan joko lyhyt- tai karkeakarvaisina.

Mutta vaikka takavuosisikymmenien koetulokset eivät kerrokaan koiriemme menestyksestä, metsästäjät niitä kuitenkin hyvinä käyttökoirina suosivat. Nopeudessa saattoi olla toivomisen varaa, mutta tarkkaa vainua, soveliaisuutta metsämaastoon ja usein jopa ilmiömäistä noutamiskykyä niiden harrastajat ylistivät kaunein sanoin. Pinnalle myöskin kenneltoiminnassa ne käyttökoirina pääsivät vasta, kun 1937:stä lähtien, ennenkaikkea maisteri V. I. Mikkosen sysäyksestä, ryhdyttiin järjestämään nimenomaan niille kehitettyjä erityisiä kokeita.

Näissä kokeissa rodut olivat sotiin saakka jotensakin tasaväkisiä. Mutta jatkosodasta lähtien alkoivat karkeakarvaiset vallata alaa lähes 15 vuoden ajan. Lyhytkarvaisten nauttimaan vähäisempään suosioon oli osittain aiheena niiden edellisestä jo ilmennyt ristiverisyys, joka Saksanseisoja-Kerhon tultua perustetuksi aiheutti kerhon piirissä vuosina 1948—1962 noudatetun sisäisen jaon A-koiriin (puhtaisiin) ja B-koiriin (risteytettyihin). Kun sittemmin maahamme eri aikoina oli tuotu lyhytkarvaisen rodun jalouteen voimakkaasti vaikuttanutta ulkomaista puhdasta verta, on lyhytkarvaisten kysyntä kasvanut. Tälle vuosikymmenelle lähdetessä ne ovat olleet voimakkaasti leviämässä ja vaikuttaa siltä, että ne nyt ovat valtaamassa itselleen suosituimmuusaseman karkeakarvaisiin nähden. Tämä on selvästi myöskin viimeisissä koetilastoissa pantavissa merkkeille.

Eräs seikka, joka ilmeisesti myöskin on paljon ollut aiheena voima-suhteiden tasaantumiseen, on karkeakarvaistemme luonne, joka 50-luvun puolivälistä lähtien on ollut kehittymässä niin kovaksi, että metsästäjät ovat menettäneet sitä kohtaan mielenkiintoaan.

Jonkinlaisen lisän kuvaan rotujen keskinäisestä suosiosta saa eri aikojen rotukirjojen merkintäluvuista, vaikkeivät ne kykenekään met-

sästäjien niille antamaa arvoa osoittamaan. Tämä tilasto näyttää seuraavanlaiselta:

	lyhytkarvaiset	karkeakarvaiset
1930-luvun alkupuolisko	18 %	82 %
loppu »	31 %	69 %
1940-luvun alku »	44 %	56 %
loppu »	34 %	66 %
1950-luvun alku »	28 %	72 %

1950-luvun loppupuoliskolta lähtien alkavat voimasuhteet tasaantua. 1961 rekisteröitiin lyhyt- ja karkeakarvaisia yhtä paljon, 53—56=47 %—53 %, 1962 57—76=41 %—59 %.

KÄYTTÖARVON KOKEILEMINEN

Käyttökoirarodun ollessa kysymyksessä tulee koetoiminnalla olla keskeinen sija. Koetulosten perusteella vasta on luotavissa kuva tasosta, pääteltävissä ominaisuudet, jotka vaativat korjausta, ja niissä nähdyn perusteella saadaan esiin ne yksilöt, joilla ennen muita rodun jalostusta tulisi jatkaa. Vain kokeet voivat antaa selvän suunnan käyttökoirarodun kehittämiseen.

Kuten jo mainittiin, vuodesta 1937 lähtien meillä alettiin järjestää erityisesti saksanseisojille tarkoitettuja kanakoirakokeita. Nämä ensimmäiset kokeet kulkivat »Saksan seisojien metsästyskokeiden» nimellä ja eri suoritusten arvosteluperustaksi omaksuttiin niissä, niin kuin vielä nytkin, pistelaskuperiaate. Koesäännöt laadittiin professori Erkki Levannon johdolla.

Sodan jälkeen säännöt olivat useiden vuosien ajan lähinnä pistelaskujärjestelmän tarkistamiseksi valinkauhassa. Niitä »remontteerattiin» melkein vuosittain ja laajemman aineiston kokoamiseksi kutsuttiin syksyllä 1947 vielä ruotsalainen koetuomarikin, majuri E. E. Malmgren, ja käytiin hänen kanssaan niin kentällä kuin kamarissa keskustelua niihin liittyvistä kysymyksistä. Lopullisiksi säännöt siinä vaiheessa muotoutuivat 1949. Kokeet nimettiin »Kanakoirien erikoiskokeiksi» ja kaikenrotuisten kanakoirien niihin osallistuminen kävi mahdolliseksi. Käytännössä kuitenkin vain joku harva englantilaisrotuinen koira on vuosien kuluessa näihin kokeisiin nuorten tai avoimeen luokkaan uskaltanut.

Näillä varsin perusteellisesti kehitetyillä säännöillä hoidettiin koetoiminta aina vuoteen 1961. Vanhojen pohjalla tällöin korjatuissa säännöissä kavennettiin jossain määrin koesuoritusten aluetta jättämällä pois suurempaa merkitystä vailla olleita suoritukset ja enem-

män tai vähemmän teoreettisiksi havaittuja arvostelukohteita. Suuremman yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi tuomarien toiminnassa yksinkertaistettiin pistelaskujärjestelmää.

Tietynlaisen kuvan koesääntöjen kehityksestä saa, kun luettelee eri aikoina säännöissä esiintyneet suoritus- ja arvostelukohteet.

»Saksan seisojien metsästyskokeissa» kokeiltiin

Nuorten luokka	Avoin luokka	Voittajaluokka
(yleinen koe)	(yleinen koe)	(saksanseisajakoe)
— haku	— haku	— yleisen kokeen avoimen luokan 1. palkinnon suoritus
— riistatyö	— riistatyö	
— vainu	— vainu	
— nouto	— nouto	
— uinti	— vedestä nouto	
— tottelevaisuus	— tottelevaisuus	
	— tiedottaminen	
		— jäljen seuraaminen ja nouto
		— paikalleen jäänti ja vartiointi
		— vetokoiratyö, voitiin jättää pois
		— petoeläinkoe, , , ,

Alkaisemmissa »Kanakoirien erikoiskokeissa» kokeiltiin

Nuorten luokka	Avoin luokka	Voittajaluokka
— haku	— haku	— haku
— riistatyö	— riistatyö	— riistatyö
— vainu	— vainu	— vainu
— nouto	— nouto	— nouto
— uinti	— vedestä nouto	— vedestä nouto
— tottelevaisuus	— tottelevaisuus	— tottelevaisuus
	— tiedottaminen	— tiedottaminen
		— jäljen seuraaminen ja nouto
		— paikalleen jäänti ja vartiointi
		— vetokoiratyö, voitiin jättää pois
		— petoeläinkoe, , , ,

Nykyisten »Kanakoirien erikoiskokeiden» koesääntöjen mukaan kokeillaan

Nuorten luokka	Avoin luokka	Voittajaluokka
— haku	— haku	— haku
— riistatyö	— riistatyö	— riistatyö
— nouto	— nouto	— nouto
— uinti	— vedestä nouto	— vedestä nouto
		— tiedottaminen
		— jäljen seuraaminen ja nouto

Koetta, johon vetokoiratyö ja petoeläinkoe olisi sisältynyt, ei meillä tiettävästi koskaan ole järjestetty.

KASVATTAJIEN, OHJAAJIEN JA KOIRIEN MENESTYMISESTÄ KOKEISSA

Mielenkiintoa herättävät kasvattajat, joiden koirat eri aikoina ovat kokeissa tulleet palkituiksi. Alla olevaan taulukkoon on kerätty ne kasvattajat, joiden useampia kasvatteja on kokeissa palkittu, sekä valioksi nousseen tai voittajaluokassa palkitun yhdenkin koiran kasvattaja.

Kasvattaja	Kasvat- teja palk. kokeissa	Nous- sut voitt- luokan tasolle	Nous- sut avoim. luokan tasolle	Nous- sut nuort. luokan tasolle	Valioita		
					*	**	***
Lyhytkarvaiset							
von Fjellen (Eero Salovaara)	2	1	1		1		
Költin (Yrjö Parrukoski)	1		1		1		
Lakian (Yrjö Ketola)	4	1	3		2		
Rakunamäen (H. J. Nygrén)	7	1	5	1	1		
Ryti, Ellen	2		2		2		
Seitsenpalon (Aarne Jussila)	3		1	2			
Tapper, Harry	1	1			1		
Turunen, Aarno	1	1					1
Vartiainen, T. A.	3		2	1			
Yläne, Yrjö	1	1					
Kaikkiaan kokeissa palkittuja	36	6	22	6	8		1
Karkeakarvaiset							
Anttila, Antti	2	2			1		
Jaukkari, Mauno	1	1					1
von Jonien (Johan Brüning)	3		2	1			
Linder, Magnus	1		1		1		
Mellin, E. G.	1	1			1		
Mielikin (A. H. Virkkunen)	1		1		1		
Palmén, Ch.	1	1					1
Parta (Toivo Ketonen)	1	1					1
Susisaaren (R. Oksanen)	3	1		2			
Tornionkummun (A. Jokinen)	4	1	3				
Tunturin (Tarmo Ruutu)	3	2		1			1
Tutka (Kaarlo Ruohonen)	1	1					1
von Westen (Aino Kostamus)	29	7	14	8	4	1	1
Winberg, E. W.	1	1					1
Vuori, Risto	1	1					1
av Ödmark (F. Krokfors)	6		1	5			
Kaikkiaan kokeissa palkittuja	71	20	32	19	8	4	5

Käyttövalioiksi tai kaksoisvalioiksi ovat koiransa kouluttaneet ja ohjanneet maisteri Ossi Kanerva (karkeakarvainen uros »Karu von Westen»), keinosiementäjä Filip Krokfors (karkeakarvainen narttu »Carry»), everstiluutnantti A. H. Virkkunen

(karkeakarvainen uros »Jeri»), metsänhoitaja T. K. Ketonen (karkeakarvainen narttu »Friidu»), aseteknikko H. J. Nygrén (lyhytkarvainen narttu »Nobby»), kontrollööri Allan Jokinen (karkeakarvainen narttu »Donna Zita»), varatuomari Tarmo Ruutu (karkeakarvaiset nartut »Parta-Killa» ja »Tunturin Tuuli»), riistanhoitaja Juhani Talsta (karkeakarvainen narttu »Senta von Westen») ja kaupunginvirkailija Kaarlo Ruohonen (karkeakarvainen uros »Tutka Poika»).

Vuodesta 1959 lähtien, seuraten yleistä kehitystä eri rotujen kennelyssä, on alettu vuosittain järjestää huippukoirien välinen kilpailu »mestaruudesta». Tämä voittajaluokan koe kulkee »Riistakoirakilpailun» nimellä ja sen voittajakoiran nimeen liitetään virallinen arvo »Riistakoiran». Sen ovat saavuttaneet 1959 Alahärmässä (Votissa) kaupunginvirkailija Kaarlo Ruohosen omistama ja ohjaama karkeakarvainen uros kaksoisvalio »Tutka Poika», 1960 Laitilassa varatuomari Jaakko Kalliokosken omistama ja ohjaama karkeakarvainen narttu »Tornionkummun Heidi» sekä 1961 Alatorniolla ja 1962 Nurmeksessa riistanhoitaja Juhani Talstan omistama ja ohjaama karkeakarvainen narttu käyttövalio »Senta von Westen».

LYHYTKARVAISTEN ULKOMUOTO

Lyhytkarvaisten yleiskehitys on vuosien ja vuosikymmenien kuluessa kulkenut emämaassa kohti jalompaa ja jalompaa koiraa. Korostetaan kuitenkin, ettei tämä saa tapahtua voiman eikä kestävyyskustannuksella. Koiran tulee osoittaa suurta työskentelyn iloa ja olla helposti ohjattavissa. Luonteeltaan sen tulee olla tarmokas ja eloisa, mutta ei hermostunut. Sen on oltava sopiva kotikoiraksi ja kiintynyt isäntäänsä.

Nimenomaan jalouteen nähden oli lyhytkarvaisissamme pitkät ajat laajalti toivomisen varaa. Ilmeisesti niiden suuren osan veressä virtaava karkeakarvainenkin aines vaikutti tähän. Vuonna 1956, jolloin saksalainen asiantuntija, tohtori Wolfgang Uter, tosin lähinnä karkeakarvamies, arvosteli täällä laajan materiaalin, hän antamassaan yleiskatsauksessa lausui kaivanneensa melkein kauttaaltaan erityisiä ansioita näössä, kuten jaloutta, vaikuttavuutta, kauniita linjoja ja kimmoisia ja vapaita kauniita liikkeitä. Ansioina hän pani merkille, ettei lihasköyhiä olemuksia, liian hentoja päitä eikä liian kapeita ja heikkoja kuonoja ollut havaittavissa.

Kun maahamme sen jälkeen viimeisten 5 vuoden aikana lähinnä Tanskasta ja Saksasta on tuotettu sekä uroksia että narttuja, jotka

jaloustasteessaan ovat huomattavasti olleet vanhaa kantaamme korkeammalla, ovat seuraukset näyttelykehissä varsin pian olleet todettavissa. Nyt niissä esiintyy, jopa runsaastikin, varsin jaloja nuoria koiria, mutta vaarin on pidettävä, ettei mennä äärimmäisyydestä toiseen, sillä selvästi ylijalojakin, hentoja ja suippokuonoisia on ollut nähtävissä.

KARKEAKARVAISTEN ULKOMUOTO

Huomattavasti nuorempana rotuna ei karkeakarvainen saksanseisija ole toistaiseksi saavuttanut samaa jalouden astetta kuin lyhytkarvainen. Senkin yleisvaikutuksessa pyritään jalouteen. Luonteeltaan tulee sen olla eloisan, ilmeiltään viisaan sekä uskollisen ja tarmokkaan.

Ne ulkomailta tuotetut karkeakarvaiset koirat, joista alkuperäinen karkeakarvainen kantamme polveutui, olivat onnistuneita tuontikoiria ja sopivat vielä vereltäänkin hyvin täällä keskenään sukua jatkamaan. Karkeakarvaisemme nousivat ulkomuodollisestikin siten suhteellisen korkealle tasolle. Ensimmäiset myöhemmistä niihin sopeutumattomista tuontikoirista eivät kyenneet sitä pahemmin heikentämään. Päinvastoin tohtori Uter'in äskenmainitun tuomarikäyntinsä jälkeen 1956 karkeakarvaisistamme antama lausunto oli erittäin kiittävä. Hänen huomionsa kiintyi näön ja ilmeikkyyden jalouteen, jota hän piti ehken saksalaisenkin materiaalin keskitason ylittävänä ja oleellisesti edellä muualla Pohjoismaissa näkemiensä karkeakarvaisen koirien jaloutta. Edelleen hän mainitsi nähneensä koko joukon koiria, joilla oli varsin hyvät, irtonaiset ja kimmoiset liikkeet, ja löysipä niiden joukosta yksilön, jossa tähän esimerkilliseen liikuntatyyppiin yhtyi suuressa mitassa jaloutta, näyttävyyttä, sukupuolileimaa, tarmoa ja kesytettyä luonnonvoimaa, jollaista vain harvoin näkee: »En minkään maan karkeakarvaisessa saksanseisijamateriaalissa tunne ainoatakaan urosta, jonka tässä suhteessa voisi asettaa sen yläpuolelle». Koirien hyviin puoliin tohtori Uter lisäsi vielä karvan hyvän laadun, jossa suhteessa hän sanoi suomalaisen jalostuksen varmasti päässeen lähemmäksi jalostuksen päämäärää kuin saksalaisen jalostuksen keskitaso.

Laajemmalti havaitsemiinsa karkeisiin virheisiin hän luki koiriemme suuren koon ja siihen osittain liittyvän pehmeän lihasrakenteen sekä suuret käpälät, joista puuttui tarpeellinen kiinteys. »Ylisuuruus ja lymfaattinen rakenne vie metsästyskoiralta sen käytölle tarpeellisen ketteryuden ja kestävyuden, minkä lisäksi jälkimmäinen saattaa koiran ennen aikojaan vanhenemaan.»

Suomalainen tarkkailija joutuu kuitenkin valittaen toteamaan, että se mairittelevan korkea taso, jonka tohtori Uter täältä löysi, on sen jälkeen kuluneiden 7 vuoden aikana ilmeisestikin laskenut. Lyhyet ja jyrkät lantiot sekä suorat takaraajojen kulmaukset, joita Uterkin jo tapasi, ovat sittemmin yleistyneet ja vaikuttaneet liikuntaan kangistavasti. Karvaköyhyyttäkin alkaa olla havaittavissa. Koon suureneneminen on edelleenkin ollut voimistumassa, mutta sitä vastaan on ryhdytty voimakkaisiin toimenpiteisiin: tuomarit ovat sopineet, että kaikki tietyn rajan ylittävät koirat suljetaan pois näyttelykehistä. Pahinta kuitenkin on, että koirien luonne, kuten jo aikaisemmassakin mainittiin, on kehittynyt niin kovaksi, että metsästäjät sen vuoksi ovat alkaneet niitä syrjiä. Tämä on pahin pulmakysymys tähänhetkissä karkeakarvaisessa kannassamme.

JOITAKIN KASVATTAJANIMIA

Lyhytkarvaistemme kanta, joka neljännesvuosisata sitten esiintyi koekentillä, oli pääasiassa vammalalaisen rouva Ellen Rytin kasvatustulosta. Siitä ja sen rinnalla toisesta ristiverisestä, aikaisemmin mainitusta hammaslääkäri Yrjö Parrukosken (Költin kennel) kasvattajalinjasta on ns. vanha kantamme lähtöisin. Muutamilla pentueilla ja hyvin tuloksin sekä käyttö- että ulkomuotokoirina vei sitä heidän jälkeensä eteenpäin mm. urkuri Yrjö Ketola Lapualta.

Myöhemmin on sotilasteknikko H. J. Nygrén Lievestuoreelta (Rakunamäen kennel) sekä tämän vanhan kannan koirien että tuontikoirien pohjalla varsin tuottoisana kasvattajana levittänyt lyhytkarvaista rotuamme.

Suureksi osaksi ulkomaisiin tuonteihin pohjautuneina on aivan viime aikoina nähty näyttelyissä useampiakin hyviä ja tasaisia pentueita, mutta kyllin laajaa kokemusta metsäkoirina niistä ei vielä ole.

Karkeakarvaistemme aikaisempaa kasvattajana on jo mainittu hämeenlinnalainen eläinlääkäri Johan Brüning (Kennel von Jonien). Hänen kasvateillaan kannakselainen asemapäällikkö Manne Johansson (Kennel vom Schwarzhügel) samanaikaisesti levitti rotua lähinnä Itä-Suomeen. Brüningin narttulinjaa jatkoi yhdessä hyvässä pentueessa kauhavalainen mekaanikko Antti Anttila, mutta siihen tuo linja sitten sammui.

Karkeakarvaistemme valtakasvattaja on kasvattajatyötään nyt jo 35 vuoden ajan voimaperäisesti tehnyt, aikaisemmin Porissa asunut, sittemmin Helsingin liepeille siirtynyt rouva Aino Kostamus (Kennel von Westen). Hänen alkuperäinen Stichelhaar-linjansa on tosin

vuosikymmenien kuluessa useammastikin sekoittunut siitä poikkeavaan vereen, mutta ajoittain se on niin käytöllisesti kuin ulkomuodollisesti edustanut korkeatakin tasoa. Hänen vaikutuksensa on ollut useihin muihinkin kasvattajiin, jotka hänen kasvateistaan ovat edelleen ottaneet pentueen, ehkä kaksikin. Suurin osa karkeakarvaisistamme polveutuu muodossa tai toisessa rouva Kostamuksen von Westen-kennelistä.

Omaperäistä valkopohjaista ja käytöllisesti hyvää linjaansa kehitti kymmenkunnan vuoden aikana lieksalainen metsänhoitaja T. K. Ketonen (Parta-kennel). Hänen kuolemansa jälkeen on sitä jatkanut määrätietoisella läheissiitoksella torniolainen varatuomari Tarmo Ruutu (Tunturin kennel).

PIENET MÜNSTERINSEISOJAT

Aivan viime vuosina on maahamme tuotettu ja lähinnä maisteri Heikki Suomuksen kasvattajatyön tuloksena alkanut täällä levitä kolmaskin saksalainen kanakoirarotu, pieni münsterinseisoja. Tämä siro ja pienikokoinen, 44—56 sm:n korkuinen koira tuonee pirteän lisän rotujemme piiriin. Julkisesti ei sen käyttöarvoon ole kuitenkaan vielä päästy kokeissa tutustumaan.

METSÄSTYSKOIRAMME TULEVAISUUS

10 vuotta sitten »Saksanseisoja-Kerhon 10-vuotisjulkaisussa» tämän kirjoittaja totesi, että käytön silloisessa vaiheessa saksanseisojat olivat jo monipuolisempia kuin muut kanakoirarodut. Loppuun saakka niiden asteikkoa kuitenkin ei vielä oltu hyväksikäytetty. Metsälintutyöskentelyssä oli kohentamisen varaa. Petoeläintyö oli yleisesti katsoen tykkänään aloittamatta. Mahdollisuudet saksanseisojien käyttöön hirvijahdissa olivat tutkimatta. Ja kokeilematta oli laajemmalti sekin, voisiko ja miten niistä olla apua jänismetsästyksessä ilman, että se häiritsee lintutyöskentelyä.

Edellisestä kuluneen 10-vuotiskauden aikana ovat lyhytkarvaiset levitessään osoittaneet, että niissä esiintyy hyviä käyttökoiran taipumuksia. Suurimmalta osalta ovat kuitenkin karkeakarvaiset vielä tänä kautena kuvastaneet suuntaa. Näin ollen olisi varmasti päästy jo paljoa pitemmälle, ellei useaan otteeseen mainittu luonnekysymys ja siitä johtuva vaikea ohjattavuus olisi jarruttanut kehitystä.

Erään varsin selvän ja erittäin merkityksellisen käytöllisen edistysaskeleen voimme kaikesta huolimatta merkitä viimeisen 10-vuotis-

taipaleen tilille. On onnistuttu pääsemään tiedottavaan koiraan. On opittu, ettei tuo ominaisuus ole pelkästään luontaisten taipumusten varassa, vaan molemmissa roduissa selvästi myöskin opetettavissa. Nykyisissä koesäännöissä voitiin tämä taustana vaatimuksia entuudestaan huomattavasti kiristää ja tehdä voittajaluokan tiedottamissuoritus varsin vaativaksi. Metsälintutyöskentelyssähän tämä tietää hyvin suurta edistysaskelta.

Kun karkeakarvaisessa rodussa pääsemme nykyisen luonteesta johtuvan kriisivaiheen ylitse, voimme jatkaa kohti sen ohjelman päämääriä, jotka 10 vuotta sitten viitoitettiin, ja luottavaisesti taas katsoa molempien kerhon edustamien vanhojen rotujen edelleenkin kehittyvään tulevaisuuteen, jota nyt ovat pienet münsterinseisojatkin vielä avartamassa ja monipuolistamassa.

HEIKKI SUOMUS:

Pienen münsterin- seisojan alkuvaiheista meillä

Syksyllä 1958 tuotin Saksasta ensimmäiset tämän rodun yksilöt Suomeen. Sain sieltä uroksen Hasso-Germany 821/59 sekä nartun Adda von der Bergstrasse 822/59 muutaman viikon vanhoina pentuina. Sen lisäksi tuotin vielä seuraavana keväänä narttupennun Kosima vom Waterkotten 278/60. Sen jälkeen on tullut maahan vielä puolittain sattumalta kaksi urospentua, veljekset Cito ja Conny von der Berne syksyllä 1960.

Alussa, kun käytettävissä ei ollut kuin yksi uros ja kaksi narttua, ei kasvattajan tarvinnut paljon miettiä yhdistelmämahdollisuuksia. Sitä enemmän tuli mietityksi sitä, mitä tästä hommasta oikein mahtaa tulla. Kantakoirat kehittyivät nimittäin kaikki eri näköisiksi ja olivat myös luonteeltaan kovin erilaisia. Heräsi epäily, että pentukopasta oli lähetetty, mikä viimeksi oli käteen sattunut. Epäily osoitautui oikeaksi, kun ensimmäinen pentue keväällä 1960 syntyi. Pennut olivat vuorostaan vanhemmistaan koko lailla poikkeavia, tällä kertaa kuitenkin hyvään suuntaan. Vanhemmat olivat niin sanoakseni hyvien sukujen mustia lampaita. Eniten suretti se, että narttu Kosima, joka oli Saksan ehkä kuuluisimman uroksen, Gift vom Waterkottenin, jälkeläinen ja vielä samasta kennelistä lähtöisin, oli sairas jo tullessaan ja

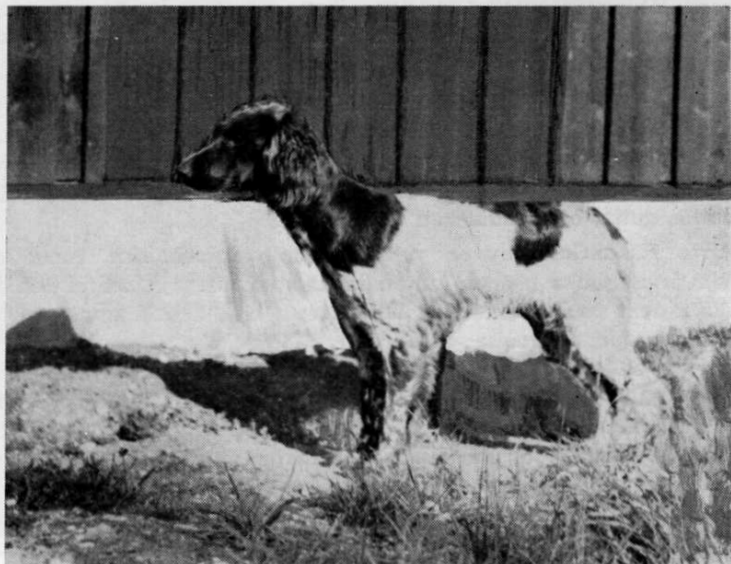
sairasti lähimmän puolen vuoden aikana melkein kaikki tuntemani koirataudit. Se jäikin kovin kehittymättömäksi, mutta osoittautui kuitenkin myöhemmin onneksi siitoskoirana parhaaksi.

Huomasin myös, että lähtökohta-aineksen tavaton heterogeenisyys on lopultakin vain eduksi, silloin kun on pakko lähteä näin kapealta pohjalta. Jatkossa on helpompi valita, mitä haluaa uusissa yhdistelmissä saada esille. Jos koko aineisto sitävastoin edustaisi tasapäästä lahjattomuutta, olisi seinä heti vastassa.

Uros Hasso-Germany on valko-ruskea, pienikokoinen, rungoltaan varsin tiivis, jonka pää on kuitenkin narttumainen ja hento. Sen jälkeläiset ovat osoittautuneet poikkeuksetta sitä kookkaammiksi, joukossa on jopa muutama ylisuurikin. Metsästyksessä se on erittäin nopea ja ahkera hakija sekä noutamisintoinen, mutta luonteeltaan kovin taipuisa ja »nenäänsä ottava», jos ohjaaja käyttää vähänkin liian suurikirjaimista tekstiä. Haku ja taipuisa luonne on paljon siirtynyt jälkeläisille, jos todellisia jukuripäitäkin on olemassa. Ensimmäinen narttu Adda von der Bergstrasse on kerran ollut näyttelyssä arvosteltavana. Saksalainen tuomari arvosteli sen ensimmäiselle palloinnolle. Luonteeltaan tämäkin koira on erittäin tottelevainen ja helpposti käsissä pidettävä. Samoin kuin se jo ulkomuodoltaankin omaa vieraita, jossakin määrin viiriäiskoiralle (joka on noutaviin koiriin luettava rotu) kuuluvia piirteitä, se on maastossa liian kiinnostunut jälkien tonkimiseen ja näin ollen puolestaan hidas lintukoiraksi.

Todellinen »ravunsyötti» on edellä jo mainittu Kosima von Waterkotten ulkomuodoltaan. Jälkeläisten ulkomuodon ja metsästysominaisuuksien perusteella ei kuitenkaan voi tehdä muuta johtopäätöstä, kuin että sen pieni koko ja muu kehittymättömyys suurelta osalta johtuvat pentuna kärsitystä sairaudesta.

Cito ja Conny von der Berne saapuivat oikealla aikaa maahan sen jälkeen, kun ensimmäiset pentueet kantanartuista Hasson kanssa oli saatu. Von der Bernen kennelin narttulinja perustuu tiivistettyyn, kuuluisaan urokseen Alf v. Hoogiin perustuvaan siitoslinjaan. Tämän näkee myös näiden urosten, joita on nyt käytetty molemmille kantanartuille, jälkeläisissä. Pennut ovat tasalaatuisia vahvarakenteisia, voimakkaita koiria. Citon ja Connyn avulla on saatu vahvempia, pitempiä päitä ja yleensä tyyppi on mennyt oikeaan suuntaan. Ulkomuodon suhteen on näiden urosten avulla näinollen tapahtunut vakiintumista. Myöskin metsästyksellisesti Cito ja Conny toivat hyvää nenää, metsästysintoa, varmaa seisontaominaisuutta ja hyviä hermoja, joskin ne puolestaan ovat jäykempiä ohjattavuuden ja luonteen taipuisuuden suhteen.

Kasvatuksessa ei ole lähdetty teettämään pentuja siinä määrin, kuin siihen olisi ollut mahdollisuutta. On parempi pitää luova tauko kunkin yhdistelmän jälkeen ja suunnitella eteenpäin vasta kun on saatu kokemuksia. Näyttelyyn on ehtinyt muutama pentu ensimmäisistä pentueista. Sertifikaatin ovat saaneet ins. A. Saarilahden uros Mökö sekä nykyisin ins. A. Mustakallion uros Nikita. Helsingin näyttelyssä kuluvana vuonna oli jo mukana kuusi yksilöä, joista rotunsa parhaaksi tuli allekirjoittaneen nuorten luokan narttu Woodborne Rai.

Kotimaisilta tuomareilta varmasti ottaa aikansa perehtyä rotuun, varsinkin kun yksilölukumäärä on toistaiseksi pidetty rajoitettuna. Kokeisiin ei ole vielä ehtinyt, eikä uskaltanutkaan yhtään yksilöä. Osittain tämä on johtunut siitä, ettei — aivan viime aikoja lukuunottamatta — kukaan itseään kunnioittava ja maineestaan kiinni pitävä oikeauskoinen kokeneempi kanakoiramies ole rohjennut ryhtyä tähän rotuun. Aikaa on kulunut opetteluun niin koirien kuin miestenkin osalta. Tämän kirjoittajalle tuotti aluksi suurinta vaikeutta koirien taipuisa luonne, kun oli vuosikausia käsitellyt muun rotuisia kovaluonteisia seisojia. Toisaalta on münsterieissä niissäkin ilmennyt rajuja yksilöitä nyt myöhäisemmässä vaiheessa. Esille saatu aineisto on osoittanut, ettei ole epäilystä, etteikö münsteriläinen pystyisi metsässä,

sorsavesissä ja pelloillakin samanlaisiin suorituksiin kuin muut kana-koirat. Voi sanoa, että rodun taso on meillä nyt kuin eräiden valtioiden elintaso: jatkuvassa nousussa. Nyt on kuitenkin pidettävä ohjaket käsissä kun syntyneestä, osittain kovin epätasaisesta aineksesta jalostusta viedään eteenpäin. Allekirjoittaneen on toistaiseksi kovin helppo moittia ja varottaa, kun yhtä poikkeusta lukuunottamatta on koko maassa oleva kanta oman kennelin syntejä ja siinä mielessä peukalon alla. Nyt kun alkaa esiintyä myös muita kasvattajia, on nähdäkseni lähinnä Saksanseisoja-Kerhon asiana ottaa kehityksen ohjaaminen virallisesti käsiinsä. Olisi väärin, jos rodun vaatimuksia sen perusteella lievennetään, että yksilömäärä on vähäinen. Juuri vähäisen lähtökohtakannan tiukalla käsissä pitämisellä viedään tehokkaimmin kehitystä eteenpäin. Mitä uusien yksilöiden tuontiin tulee, se ei liene juuri tällä hetkellä viisasta ja tarpeellista. Ensinnä on oma materiaali seuloitava ja vasta sen jälkeen kun tiedetään mitä tarvitaan, on ryhdyttävä tuontiin. Varminta lienee kuitenkin mennä itse silloin valitsemaan!

JAAKKO KALLIOKOSKI:

Saksanseisojien metsästyskoetoi- minnan alkuvaiheista

»Kokeet alkoivat kello 8 aamulla ja päättyivät kello 7 illalla. Maasto oli suorastaan ihanteellista. Koirat joutuivat työskentelemään aluksi kolme tuntia pelloilla, pensaikoissa ja järven rannalla, sitten kuusi tuntia hyvin vaihtelevassa metsämaastossa, jossa oli kankaita ja soita, hakkioita ja jyrkkärinteisiä kallioharjuja. Lopuksi koettelin koiria vielä pari tuntia peltoaukealla.»

Näin aloittaa tuomarinkertomuksensa lauantaina syyskuun 4. päivänä 1937 Hämeenlinnan lähistöllä pidettyjen ensimmäisten saksanseisojien metsästyskokeitten palkintotuomari, maisteri V. I. Mikkonen. Kertomuksensa Mikkonen lopettaa seuraavasti:

»Kokonaisuudessaan kokeet tekivät allekirjoittaneeseen innostavan vaikutuksen. Pantakoon merkille, että kilpailevista neljästä koirasta puolet oli naisten omistamia tai kasvattamia ja että nämä kennelnaiset seurasivat koko ajan, varhaisesta aamusta iltaan saakka, jännittyneinä kokeiden kulkua. Mielestäni Saksanseisojien koetoiminta alkoi hyvän lupauksen merkkeissä.»

Miten tällaisin merkein alkanut toiminta on jatkunut ja missä määrin Mikkosen innostus on levinnyt on tunnettua. Nyt on kysymys vain saksanseisojien metsästyskoetoiminnan syntymisestä ja sen alkuvaiheista.

Vuoteen 1935 mennessä oli kaikkiaan kahdeksan saksanseisoojaa osallistunut Suomen Kennelklubin järjestämiin kanakoirien kenttāja metsäkokeisiin. Näistä koirista oli ainoastaan kaksi palkittu, nimittäin avoimen luokan II palkinnolla insinööri Ch. Wolffin omistama karkeakarvainen uros Heiduk von Jonien vuonna 1918 metsäkokeissa Vuoksenniskalla ja kenttäkokeissa Hämeenlinnassa sekä professori Ivar Wallgrenin omistama karkeakarvainen narttu Monna von Hardy vuonna 1934 metsäkokeissa Kemiössä. Ensimmäisen kerran saksan-

seisoja oli mukana metsästyskokeissa vuonna 1895 Ruissalossa jääden palkinnotta.

Mikä sitten oli syynä, ettei saksanseisoja tuona 40—50 vuoden ajanjaksona tuotu enemmän Kennelklubin kokeisiin ja etteivät sanotut kahdeksan koiraa menestyneet paremmin? Saksanseisoja saatiin meille jo 1800-luvun loppupuoliskolla. Kasvatustoiminta pääsi varsinaisesti alkuun vasta 1920-luvulla. Monien innokkaitten kasvattajien toimesta koiria levisi metsästäjien keskuuteen kuitenkin yleensä vain maan etelä- ja keskiosiin. Jo tähän aikaan oli useita intomielisiä, itsestään vähän ääntä pitäneitä metsämiehiä, jotka olivat tajunneet saksanseisojan monipuolisuuden ja tehokkuuden erilaisissa metsästyksissä ja käyttivät — heidän kokemuksiaan voitaisiin ehkä vielä kerätä muistiin — koiraa metsä-, vesi- ja jälkityöskentelyyn sekä riistanhoitotehtäviin. Saksanseisojien puuttumiseen koetomminnasta ei siis ollut syynä koirien vähyys eikä se, etteivät ne olisi olleet koulutettuja metsästystä varten. Syyt olivat muualla ja syvemmällä.

Käännekohtana on pidettävä Suomen Kennel-Liiton perustamista vuoden 1935 alussa. Liiton tulevassa toiminnassa noudatettavaksi vahvistettuihin periaatteisiin, nimittäin kenneltyön harjoittamiseen laajalla ja ajan vaatimusten mukaisella pohjalla, johon kuului vallinneitten epäkohtien poistaminen ja kehityskelpoisten muotojen löytäminen niiden tilalle, alettiin saksanseisojarodun osalta heti kiinnittää huomiota. Että Kennel-Liitossa tällöin toimittiin ripeästi juuri saksanseisoharrastuksen hyväksi, on kuten asiakirja-aineisto osoittaa, lähes yksinomaan Liiton julkaisun toimittajaksi valitun maisteri Mikkosen ansiota.

Sanotun julkaisun (SKL) ensimmäisessä numerossa vuodelta 1935 (ss. 42) maisteri Mikkonen toteaa kirjoituksessaan »Hieman vorsteherien metsästyskokeista», että saksalainen kanakoiria eli vorsteheri (Vorstehund), joka on älykäs, kestävä ja yleiseltä esiintymiseltään miellyttävä, sopii hänen käsityksensä mukaan erityisen hyvin Suomessa metsästyskoirana käytettäväksi. On kuitenkin ilmeistä, Mikkonen jatkaa, että vorsteherien metsästysominaisuudet eivät pääse täysin oikeuksiinsa englantilaisten kanakoirarotujen kenttäkokeissa ja että vorstehereitä varten on ennen pitkää otettava käytäntöön, kuten Saksassa on tapahtunut, »erikoiset kokeet», joiden tarve tulee sitä suuremmaksi mitä enemmän rotu voittaa alaa. Kun metsästys Saksassa on monessa suhteessa, jo riistalajien erilaisuudestakin johtuen, kehittynyt aivan toiseen suuntaan kuin meillä, ja kun saksanseisojien, jotka Suomessa toimivat lähinnä seisovina lintukoirina, eräitä tärkeimpiä tehtäviä Saksassa on haavoitetun riistan, tavalli-

sesti metsäkauriin tai muun suurriistan verijälkien seuraaminen, ei koirien saksalaisia kokeita voida pitää esikuvana lähdeittäessä suunnittelemaan vorsteherien metsästyskokeiden vaatimuksia ja arvostelu-perusteita. Koska vorsthereillä on synnynnäisesti voimakkaampaa vetoa pakenevan riistan seuraamiseen ja kuolleen otuksen apportteeraamiseen sekä raporteeraamiseenkin kuin englantilaisilla kanakoirilla, olisi näihin ominaisuuksiin kiinnitettävä erityistä huomiota. Koska sanotut ominaisuudet pääsevät täysin oikeuksiinsa metsälintujen metsästyksessä, tulisi metsälintujen käsittelyllä olla kokeissa ainakin yhtä tärkeä asema kuin toiminnalla avoimella kentällä. Vorsthereillä on sokean kiihkon asemesta tietoista tarmoa, harkitsevaa perusteellisuutta ja älykästä varovaisuutta sekä haku ilman ulkoaopitun koneellista leimaa. Tämän vuoksi ei esimerkiksi hakukuvion matemaattisen tarkkaan noudattamiseen, pään asentoon ja hännän liikkeeseen ole kiinnitettävä niin suurta huomiota kuin englantilaisilla kiitäjillä. Lopuksi Mikkonen lausuu, etteivät koesäännöt saa kovin paljon poiketa muiden kanakoirien koesäännöistä eivätkä olla aluksi liian monimutkaisia.

Kun näin jälkikäteen tutkii asiain kulkua, havaitsee, että juuri Mikkosen selostetun artikkelin julkaiseminen on ollut saksanseisojien koetoiminnan lähtökohtana. Mikkosen silloin esittämät mielipiteet, kun ne olivat ensin tulleet hyväksytyiksi ensimmäisissä koesäännöissä, ovat siten vaikuttaneet myös nykyään noudatettavien sääntöjen muodostumiseen. Ennen kuin ryhdyn käsittelemään Mikkosen kirjoituksen välittömiä vaikutuksia, on syytä hieman kosketella Kennel-Liiton piirissä tänä aikana tapahtunutta kanakoiratoimintaa yleensä.

Perustetun kenneljärjestön toimintaan osallistui heti aluksi siihen mennessä ja sen jälkeen monin tavoin tunnetuksi tullut professori Erik Becker, jonka mukana ollessa perustettiin Kennelklubin kanakoiraosaston rinnalle Suomen Kanakoirakerho (SKL 1935 n:o 1, s. 68; n:o 2, s. 112). Kennel-Liiton vuosikokouksessa toukokuun 19. päivänä 1935 hyväksyttiin »Kanakoirien koesäännöt» (SKL 1935 n:o 2, ss. 130), joiden suhteen Becker antoi aloittelijoille neuvoja eräässä kirjoituksessaan (SKL 1935 n:o 2, ss. 86) kehoittaen muun muassa kantamaan huonosti etenevää koiraa sylissä lintuja kohti. Näiden sääntöjen mukaan arvosteltiin ensimmäiset Kennel-Liiton syyskuun 22. päivänä 1935 Beckerin metsästysmailla Helsingin pitäjän Seutulan kylän pelloilla pidetyt kenttäkokeet, joissa oli »palkintotuomarina konsuli Leslie Prehn Riiasta ja palkintotuomarikokelaana toimittaja V. I. Mikkonen Helsingistä» (SKL 1935, s. 171, ss. 175). Osanotto ei ollut kovin vilkasta, sillä monet olivat lähteneet pitkille

metsästysmatkoille, »yksi ampui paraikaa riekkoja Petsamossa, toinen ahdisteli teeriä Valamon saarilla jne». Kokeisiin osallistui kuusi englantilaista setteriä ja yksi pointteri, mutta ei yhtään saksanseisoojaa. Tavattiin kymmenen peltopyyparvea.

Pidetty kenttäkokeet antoivat, ainakin osaltaan, aiheen syvämielisiin ajatuksiin. Nimimerkki »Vili» kirjoitti seuraavasti (SKL 1936 n:o 1, s. 27):

»Ei voi välttää vaikutelmaa, että kanakoirien harrastuksessa on täällä Suomessa tähän mennessä kuljettu liian paljon sanoisinko englantilais-skandinaavisessa talutusnuorassa, toisin sanoen meillä ei ole vielä pyritty järjestelmällisesti mukauttamaan sitä omiin olosuhteisiimme. Tämänkin ymmärtää, kun tietää, että kanakoiria ovat meillä käyttäneet etupäässä Etelä-Suomen kartanonomistajat ja kaupunkien virkamiehet ja että koko harrastus on keskittynyt pääasiassa palkintojen tavoitteluun englantilaismallisissa kenttäkokeissa ja peltopyiden ammuntaan. Moni kiihkeä kanakoiramies ei suorastaan uskalla viedä koiransa metsään, koska se siellä 'pilautuu'.

Jos kanakoirien käyttöä aiotaan tehdä tunnetuksi laajoissa suomalaisissa metsästäjäpiireissä, niin on selvää, ettei voida jatkuvasti pysytellä vain tällä asteella ja pohjalla. Nyt se tuntuu 'syvien rivien' metsästäjistä vain pelkältä kuriositeetilta, jolla ei ole laajempaa merkitystä. Sen vuoksi uskallan olettaa kanakoirien harrastajien lähimäksi päämääräksi tämän metsästyksen mukauttamisen omia — Suomen — metsästysolojamme vastaavaksi.

Ja ensimmäinen askel siihen on: kanakoirien kasvatuksessa on päästävä siihen, että nämä koirat pystyvät toimimaan metsässä, vieläkin jyrkemmin sanoen: että nämä koirat pystyvät ennen kaikkea toimimaan metsässä. Vasta toiselle sijalle asetettakoon niiden käyttö kentällä ja peltopyiden ammuntaan. Kanakoirakokeiden pääpainon on siirryttävä kenttäkokeista metsäkokeisiin.

Aavistelenpa, että nämä ajatukseni eivät ole monen kanakoiramiehen mieleen, ensinnäkään sen vuoksi, että 'vanha' on juurtunut heille veriin: kanakoiraharrastuksella on nykyään samantapainen leima kuin kilparatsujen harrastuksella; joskus johtuu ajattelemaan, että kenttäkokeista puuttuvat vain totalisaattorit ja derby-puvut. Myönnettäköön, että tällainen harrastus voi olla erittäin jaloakin urheilua, mutta sen pohja on kuitenkin meikäläisiä oloja silmällä pitäen liian kapea. Toiseksi: huonokin koira, jonka ammattidreseeraaja opettaa hyvin, voi menestyä kentällä, mutta ei koskaan metsässä — metsälintujen kanssa onnistuvat vain joka suhteessa hyvät yksilöt.»

Tämän kirjoittaja ei puolestaan voinut välttää mielitekoa lainata kirjoitusta näin pitkästi. »Vili» aavisti kehityksen kulun. Kanakoi-

rien käyttö on tullut tunnetuksi laajoissa suomalaisissa metsästäjäpiireissä, mutta käyttötavan suhteen vielä joskus havaitsee, että »vanha» on lujasti veriin juurtuneena.

Lähinnä kenttäkokeiden arvosta ja tarkoituksenmukaisuudesta metsästyksen ja siitostyön kannalta syntyi tämän jälkeen keskustelua professori Beckerin, »Vilin» ja Kennel-Liiton julkaisun toimituksen välillä (SKL 1936 n:o 7—8, ss. 234; n:o 11, ss. 332). Becker, joka totesi omaavansa yli kolmekymmenvuotisen kokemuksen, luetteli joukon sellaisia englantilaisia kanakoiria, jotka olivat kunnostautuneet myös metsäkoirina. »Vili» huomautti, että metsäkokeiden tulokset olivat meillä olleet »melkein plus-miinus-nolla» ja painosti, että todella hyvänä kanakoirana ei meillä Suomessa ole pidettävä pelkkää silmitöntä kenttäkiittäjää, vaan sellaista, joka menestyy jokseenkin yhtä hyvin sekä kentällä että metsässä. Syksyn 1936 kuluessa oli pidetty ensimmäiset Kennel-Liiton metsäkokeet (SKL 1936 n:o 9, ss. 257, ss. 264).

Samoihin aikoihin Suomen Kanakoirakerhon varapuheenjohtaja, maisteri Erkki Levanto kiinnitti hirvikannan voimistumisen johdosta huomiota saksanseisojan jälkikoiraominaisuuksiin kirjoituksessaan »Saksan seisoja verijälkikoiraksi» (SKL 1936 n:o 4, ss. 106). Levanto ei ollut vielä itse kouluttanut saksanseisojaa tähän tehtävään, mutta esitti saksalaisesta metsästyskirjallisuudesta saamiaan tietoja. Niiden mukaan oli koiralle ensin opetettava sellaisen laahausjälkityön suorittaminen, joka kuuluu nykyisiin metsästyskoevaatimuksiin, ja vasta sen jälkeen siirryttävä varsinaisten verijälkien seuraamiseen. Julkaisun seuraavassa numerossa (n:o 5—6, ss. 144) maisteri Mikkonen esitti kirjoituksessaan »Mitä Saksan seisojan on osattava», ettei ole enää tyydyttävä vain saksanseisojan eräiden ominaisuuksien hyväksikäyttöön, vaan on vähitellen syytä pyrkiä siihen, että myöskin suomalaisesta saksanseisojasta tulee se verraton käyttökoira, jona se on Saksassa ja muissa pohjoismaissa tunnettu, ja käsitteli kaikkia niitä erilaisia metsästyssuorituksia, jotka saksanseisojalle tulisi opettaa. Mikkosen esityksellä on historiallinen arvo siinä suhteessa, että ensimmäisen kerran Suomessa siinä täsmennetysti tuotiin julki, miten saksanseisojan Gebrauchshund-ominaisuuksia on tavanomaisen kanakoiratyöskentelyn ohella käytettävä hyväksi. Esitykseen liittyi kirjallisuusluettelo. Samana vuonna Mikkonen aloitti jatkoartikkelinsa »Noutamisen opettaminen» (SKL 1936 n:o 9, ss. 282 ja n:o 11, ss. 312 sekä 1937 n:o 1, ss. 10). Tämä esitys perustui pääasiassa englantilaisen R. Sharpen menetelmään. Vielä on mainittava Mikkosen mielenkiintoinen kirjoitus »Saksan seisojain rotukirjat suljettava» (SKL 1937 n:o 3, ss. 80), sillä sekin sivuaa saksanseisojalle metsästyksessä ase-

tettavia vaatimuksia. Kirjoituksessa luetellaan nämä vaatimukset sellaisina kuin Hegewald (Zeidlitzin vapaaherra) oli ne vuonna 1881 esittänyt. Hegewaldin mukaan saksanseisijan tuli muun muassa ottaa vedestä kiinni saukkoja.

Aika saksanseisojien koetoiminnan aloittamiselle oli koittanut. Kennel-Liitto hyväksyi vuosikokouksessaan toukokuun 9. päivänä 1937 »Saksan seisojien metsästyskokeiden säännöt» (SKL 1937 n:o 4, ss. 126) ja hiukan myöhemmin hyväksyttiin niihin liittyvät palkintotuomarin ohjeet (SKL 1937 n:o 5—6, ss. 186).

Säännöt sisälsivät pääasiassa samanlaisia määräyksiä kuin nyt voimassa olevat. Huomattavin ero, joka ilmenee jo sääntöjen nimestä, oli siinä, että kokeisiin saivat silloin osallistua vain saksanseisijat. Nykyisinhan kanakoirien erikoiskokeissa voivat olla mukana mitä tahansa rotua olevat kanakoirat.

Palkintotuomarin ohjeiden yleiset määräykset ja varsin monet koiran toiminnankin arvostelua koskevat ohjeet ovat, jopa sanasta sanaan, niin ikään kulkeutuneet nyt noudatettaviin vastaaviin ohjeisiin.

Käytäntöön otettiin pistelaskutapa. Koiralle annettiin hausta, käyttäytymisestä ennen riistan karkottumista, käyttäytymisestä karkottumisen jälkeen ja vainusta kustakin 1—6 pistettä, jota paitsi palkintotuomarin harkinnan mukaan voitiin antaa vapaita pisteitä myös 1—6. Tämän ohessa koiraa voitiin rangaista 1—6 virhepisteellä viidestä erikseen mainitusta virheestä ja kahdesta virhetoiminnasta 1—3 virhepisteellä kumpaisestakin. Jos koira sai yksityisestä virheestä 6 virhepistettä tai useammasta virheestä yhteensä 12 virhepistettä, suljettiin se pois kokeista. Huomiota tulee kiinnittääneeksi siihen, että syöksymisestä karkottuneen riistan jälkeen, jos se oli kiivas eikä koira heti käskystä pysähtynyt, oli annettava 6 virhepistettä, mutta ammutun riistan oma-alotteisesta noutamisesta enintään 3 virhepistettä. Pelkästään viimeksi mainitun virheen johdosta koiraa ei siis voitu sulkea kokeista. Nuorten ja avoimessa luokassa noudatettiin laatu- mutta voittajaluokassa järjestysarvostelua.

Vapaat pisteet oli tarkoitettu tasoittamaan ja täydentämään pistetaulukkoa, jotta koira olisi tullut mahdollisimman oikeudenmukaisesti tuomituksi. Ennen kaikkea niillä oli palkittava koiria, jotka olivat erityisesti kunnostautuneet. Tällaisia lisäansioita olivat tiedottaminen, vaikea haavoittuneen riistan seuraaminen, seisonta jänikselle, sen lyhyt ajo käskystä, maastossa esiintyvän kissan tappaminen, nouto vedestä sekä erikoinen älykyys yllättävän ja vaikean metsästystilanteen selvittämisessä. Sukeltamista saukkojen perässä ei Hegewaldin asettamien vaatimusten mukaisesti sentään mainittu, mutta varmaankin siitä olisi 6 lisäpistettä saanut.

Uusia sääntöjä ja ohjeita Mikkonen kosketteli jo ennen ensimmäisiä kokeita kirjoituksessaan »Saksan seisojien metsästyskokeiden johdosta» (SKL 1937 n:o 7—8, ss. 194). Hän totesi, että säännöt eroavat melko vähän tavallisten kanakoirakokeittemme säännöistä, mutta että saksanseisojan rodullisia edellytyksiä vastaavia vaatimuksia on kiristettävä sitä mukaa kun kasvattajat oppivat antamaan koirilleen yhä monipuolisempaa koulutusta. Huomattava ero oli muun muassa siinä, että saksanseisojia sääntöjen mukaan yleensä oli kokeiltava yksitellen eikä parihakua käyttäen kuten kanakoirakokeissa. Tämän Mikkonen katsoi johtuvan siitä, että saksanseisojien toiminnan kokeissa tuli tapahtua huomattavalta osalta metsässä sekä siitä, että kokeet olivat monipuolisemmat kuin muiden kanakoirien, minkä vuoksi tuomarin oli vaikea samanaikaisesti arvostella kahta koiraa. Koiralta edellytettiin tavallista suurempaa intelligenssiä ja huolellisempaa koulutusta, kun vaadittiin, että sen oli sovellettava hakunsa maaston mukaan eikä konemaisesti juostava aina samalla tavoin maaston laadusta riippumatta. Mikkosen kirjoitusta voi pitää jonkinlaisena koesääntöjä valmistelleen komitean mietintönä.

Näitä sääntöjä sovellettiin jo seuraavana syksynä. Ensimmäiset saksanseisojien metsästyskokeet Suomessa nimittäin järjestettiin, kuten alussa mainittiin, syyskuun 4. päivänä 1937 Hämeenlinnan Erämiesten toimesta Hämeenlinnan lähistöllä maisteri Mikkosen toimiessa palkintotuomarina. Varsinaisena järjestäjänä ja toimitsijana oli hammaslääkäri Yrjö Parrukoski (SKL 1937, n:o 9, ss. 254).

Kokeisiin osallistui neljä koiraa, jotka arvosteltiin seuraavasti:

Sileäkarvainen saksanseisoja Tiina, jonka omisti rouva Ellen Ryti. Koiraa ohjasi kauppias U. Harjula.

Haku	4.5
Lintutyöskentely ennen riistan karkoittumista	4.5
Lintutyöskentely riistan karkoittumisen jälkeen	3.5
Vainu	4

Yhteensä 16.5 pist.

II av. I.

Karkeakarvainen saksanseisoja Nopsa von Westen, jonka omisti johtaja E. E. Kostamus ja jota ohjasi tilanomistaja Aarno Parkku.

Haku	4.5	
Lintutyöskentely ennen riistan karkoittumista	4	
Lintutyöskentely riistan karkoittumisen jälkeen	3.5	
Vainu	2	
Ylimääräisiä ansioita: nouto vedestä	3	
	Yhteensä	17 pist.
Rangaistu: tottelemattomuudesta	1	
	Yhteensä	16 pist.
		II av. I.

Karkeakarvainen saksanseisoja R e x i e, omistaja ja ohjaaja luutnantti V. Immonen.

Haku	3	
Lintutyöskentely ennen riistan karkoittumista	4	
Lintutyöskentely riistan karkoittumisen jälkeen	3	
Vainu	4	
	Yhteensä	14 pist.
Rangaistu: lyhyestä jäniksen ajosta	2	
karkoitt. omin päin	4	
	Yhteensä	8 pist.
		Palkinnotta

Karkeakarvainen saksanseisoja R a i II von Westen, omistaja ja ohjaaja N. Ritamaa.

Haku	2	
Lintutyöskentely ennen riistan karkoittumista	4	
Lintutyöskentely riistan karkoittumisen jälkeen	3	
Vainu	4	
	Yhteensä	13 pist.
Rangaistu: perään syöksymisestä	6	
	Yhteensä	7 pist.
		Palkinnotta

Valio Tiina

Nopsa von Westen

Tiina sai Kennel-Liiton kunniapalkinnon kokeitten parhaana koirana. Kun se oli Helsingin näyttelyssä vuonna 1936 sekä Helsingin ja Viipurin näyttelyissä vuonna 1937 kussakin saanut I palkinnon voittajaluokassa, se tuli Suomen ensimmäisenä saksanseisojana muotovalioksi. Tiina esitti hyvävauhtista ja tyylikästä hakua ja sillä oli korkea pään asento. Seisonta oli moitteetonta ja eteneminen peltopyyparvelle hyvä, mutta fasaanin käsittelyssä ilmeni tottumattomuutta. Metsätyöskentely oli hyvää. Koira ei saanut tilaisuutta lisäansioiden hankkimiseen, ei edes ammutun riistan noutoon.

Nopsa von Westen oli niinikään kauniin ja korkeapäisen hakutyylin omaava koira, mutta metsässä haku vaikutti tottumattomalta. Liiallinen varovaisuus ja epävarmuus lintujen jäljillä osoittivat, että vainussa oli jotain vikaa. Nopsa suoritti noudon vedestä näkemättä linnun pudotusta. Koira oli välillä kovakorvainen.

Vuonna 1938 järjesti Suomen Kanakoirakerho Saksan seisojien metsästyskokeet Kytäjän kartanon mailla Hyvinkäällä. Palkintotuomarina oli professori Becker maisteri Mikkosen toimiessa tänä syksynä kenttäkokeiden tuomarina. Beckerin tuomarinkertomuksen (SKL 1938, n:o 10, ss. 327) mukaan sää oli epäedullinen, sillä Venäjältä tullut savu lepäsi sumuvaippana tienoon yllä, ja metsälintuja oli vähän. Kokeisiin osallistui kolme koiraa, nimittäin Parrukosken omistama sileäkarvainen saksanseisija Költin Rai sekä jo edellisenä syksynä mukana olleet Tiina ja Nopsa von Westen.

Költin Rai sai hyvän avoimen luokan II palkinnon. Koska koira ei tiedottanut oma-aloitteisesti eikä vihellyksestä, sille ei annettu I palkintoa. Becker oli soveltanut tätä periaatetta ainakin jo vuoden 1936 metsäkokeissa, joissa kaksi englanninsetteriä oli jäänyt tiedottamisen puuttumisen vuoksi II palkinnolle, mutta joissa oli ollut myös tiedottava setteri. Tiina sai III palkinnon Tuomarinkertomuksessa todetaan, että se oli kovin huvitettu jäljistä. Nopsan käpälät oli, kertomuksen mukaan, voideltu kamferitahnalla, joten se oli vainua vailla ja jäi palkinnotta. Tässä yhteydessä on paikallaan mainita Rain ja Nopsan osallistuminen saman syksyn kenttäkokeisiin ensiksi mainitun jäädessä niissä palkinnotta ja Nopsan saadessa avoimen luokan II palkinnon.

Kun edellisen syksyn kokeet kokonaisuudessaan olivat tehneet silloiseen palkintotuomariin innostavan vaikutuksen, antaa Becker puolestaan vakavan varoituksen:

»Tässä yhteydessä en voi olla lausumatta ihmettelyäni sen johdosta, etteivät Saksan seisojain harrastajat käytä hyväkseen näitä omia erikoiskokeitaan, joissa sentään on yhtä ja toista oppimista,

vaan jo toisen kerran loistavat poissaolollaan. Jos näin jatkuu, t.s. osanotto on näin laimea, voi sattua, että ne kokonaan lopetetaan.»

Tilapäisesti metsästyskokeitten järjestäminen sitten loppuikin — sodan vuoksi. Mutta Porissa lokakuun 6. päivänä 1940 järjestetyissä kokeissa oli jo kahdeksan koiraa ja tällöin Tiina kokeitten parhaana koirana, muotovalioksi tullut Költin Rai sekä Nopsa von Westen, »amatöörihajaaja» Aino Kostamuksen ohjaamana, saivat jokainen avoimen luokan I palkinnon. Palkintotuomari, maisteri Mikkonen totesi kertomuksessaan (SKL 1940, n:o 10, ss. 90), että harrastus tähän meikäläisiin olosuhteisiin erittäin sopivaan koirarotuun oli suuresti nousemassa.

Kanakoirien »erikoiset kokeet» olivat saavuttaneet pysyvän aseman. Niiden avulla saksanseisojia voitiin meilläkin ryhtyä kehittämään sellaisiksi metsästyskoiriksi, joiksi ne olivat tarkoitetut kuitenkin huomioon ottaen omat olosuhteemme.

Vuonna 1963, lähes 30 vuotta kirjoituksensa »Hieman vorsteherien metsästyskokeista» julkaisemisen jälkeen, istuu maisteri V. I. Mikkonen yhtyneen suuren kenneljärjestön Suomen Kennelliiton — Finska Kennelklubbenin toiminnanjohtajan työhuoneessa. Pintapuolisesti katsoen saattaisi luulla, että nyt on kaikki valmista, rodut luotu, säännöt muokattu ja uutta kehitetty riittämiin, mutta toisin on; puhelimet soivat, valot syttyvät ja sammuvat pöydällä entistäkin taajempaan. Mikkonen kertoo 1920-luvulla Kuopiossa asuneesta apteekkari Piispasesta, Herrasta ja Ylhäisyydestä saksanseisojametsästyksen alalla ja loistavasta ampujasta, joka saavutti hyvin dreseeratuilla seisojillaan erinomaisia tuloksia metsälintumetsästyksessä. Kertomus tekee kuulijaansa »kokonaisuudessaan innostavan vaikutuksen.»

Kuka sitten laati ensimmäiset saksanseisojien metsästyskokeiden säännöt? Kysymyksestä alettiin keskustella Kanakoirakerhossa jo heti sen perustamisen jälkeen keväällä 1935, Mikkonen kertoo ja jatkaa, että vuotta myöhemmin kerho asetti toimikunnan valmistelemaan ehdotusta metsästyskokeitten säännöiksi. Toimikuntaan kuuluivat Mikkosen lisäksi maisteri Yrjö Yläne, hammaslääkäri Parrukoski ja maisteri, sittemmin professori Levanto, viimeksi mainittu puheenjohtajana. Kanakoirakerho hyväksyi toimikunnan ehdotuksen maaliskuun 18. päivänä 1937.

Miten ensimmäiset kokeet Hämeenlinnassa sujuivat? Useissa kymmenissä kokeissa palkintotuomarina toiminut maisteri Mikkonen muistaa kaiken vielä hyvin. Immosen koiran edestä lähti jänis. Syntyi kiihkas ajo. Hetken harkittuaan, mitä tehdä, Immonen huusi: allez, allez, ja koira ajoi entistäkin kiivaammin eikä ajosta tullut lyhyttä. Mikkosen kertoessa seuraa tuomarinkertomusta Kennel-Liiton julkai-

susta vuodelta 1937 ja havaitsen, että haastateltavani selostaa kokeita kuin hän olisi ne samana päivänä tuominut. Rydin koira oli yllätys, sillä se oli hyvin koulutettu, ja Parkku taasen oli harjoittanut ohjaamansa Nopsa von Westenin tunnetulla taidollaan, Mikkonen lopuksi mainitsee.

Yksin isossa omakotitalossaan Lauttakylässä asuu rouva Ellen Ryti. Koiraharrastukset ovat häneltä jääneet, mutta koeselostukset ja valokuvat 25 vuoden takaa ovat järjestyksessä sekä muistot tallella. Sitten kun en enää jaksa matkustella ja minun on oltava kotona, rouva Ryti kertoo, otan seurakseni koiran, luonnollisesti saksanseisijan. Mutta kuka sillä metsästää? Rouva Ryti ei sentään lupaa sitä itse tehdä. Hän oli kuitenkin aina miehensä mukana silloin kun Tiinan kanssa oltiin metsästävässä. Tiina käsitteli hyvin sekä metsälinnut että peltoriistan ja oli aivan loistava kotikoira. Se oli sileäkarvainen, mitä nimitystä siihen aikaan käytettiin lyhytkarvaisesta, mutta Tiinan sisar Manta, joka myös oli rouva Rytin koira, merkittiin näyttelyssä karkeakarvaiseksi. Mantan mielihaluja oli syöminen; se ei menestynyt metsästyskoirana. Tiina kuoli 12-vuotiaana vuonna 1946.

Osallistumisesta Hämeenlinnan kokeisiin vuonna 1937 keskustelimme Aino Kostamuksen kanssa, rouva Ryti muistelee. Vaikka rouva Kostamus olikin puhelimessa ilmoittanut, ettei hän matkusta kokeita seuraamaan, hän kuitenkin ilmestyi illalla hotelliin muiden jouk-

Rouvat Kostamus ja Ryti koirineen ensimmäisissä »Saksanseisijien metsästyskokeissa» vuonna 1937.

koon ja ilmoitti: Mitä tilataan, minä maksan. Rouva Ryti ei enää muista kokeiden kulkua, paitsi Parrukosken jatkuvat varoitukset siitä, ettei saa tulla liian lähelle koiraa. Tiinan, jota vieras henkilö ohjasi, pelättiin nimittäin häiriintyvän työskentelyssään, jos se olisi saanut vainun omistajastaan ja hoitajastaan. Rouva Ryti oli mukana myös Hyvinkään kokeissa vuonna 1938 ja Porin kokeissa vuonna 1940.

Rouva Aino Kostamuksen karrieeri ja kertomistapa ovat tunnettuja. Hämeenlinnan kokeissa oli hauska ja välitön tunnelma, Aino Kostamus selittää. Rouva Ryti kylläkin oli alussa hermostunut Tiinan suhteen, mutta löydettyään puolen päivän tienoissa neliapilan hänkin jo uskoi kaiken menevän hyvin. Tuohon aikaan oltiin tyytyväisiä, jos saatiin edes III palkinto. Parkku oli metsästännyt Nopsalla, joka oli kehittynyt taitavaksi taivaanvuohien käsittelijäksi, ja ohjasi Nopsaa myös kokeissa.

Mikä sitten on totuus kamferitahnajutussa vuoden 1938 Hyvinkään kokeissa? Rouva Kostamus kauhistuu ja luettelee suoralta kädeltä joukon todistajia. Ei kamferitahnaa ollut mailla eikä halmeilla. Nopsan tassussa tosin oli haava, mutta se voideltiin vasta koepäivän iltana.

Aarno Parkku, saksanseisojien ja englanninsetterien tuntija ja Suomen Kanakoirakerhon ensimmäisen hallituksen jäsen, kanakoirametsästäjä 1920-luvun alusta lähtien ja riistanhoitaja, näyttää täytettyä kuikkaa; miksi se rauhoitettiin, ja myöskin taivaanvuohi, joka kaikkialla muualla on riistalintu ja tarjosi ennen meilläkin kanakoiralla metsästäjälle mieluisaa vaihtelua. Käsityksemme metsästyksestä yleensä, uuden metsästyslain eräistä omituisuuksista ja riistanhoidosta käyvät täysin yhteen siihen saakka kunnes kuulen, että Parkku on siirtynyt kanakoirasta spanieliin. Riistaa on niin tiheässä, että sitä ei enää voi metsästää seisovalla koiralla! On käytettävä spanieliä; se ajaa fasaanit lentoon, jolloin ne ammutaan alas.

Hämeenlinnan kokeet vuonna 1937 pidettiin Parkun kotipitäjässä Vanajassa Miemalan kylässä Hattelmalan harjulta jonkin matkaa Helsingin päin. Siihen aikaan oli täälläkin vielä riekkoja ja koirat saivat kokeissa muutamia riekkoseisontoja, Parkku muistelee. Hämeenlinnassa harrastivat saksanseisojia erityisesti eläinlääkäri Brünig ja hammaslääkäri Parrukoski. Kun Parrukoski ja Parkku Hyvinkään kokeissa vuonna 1938 keskustelivat kanakoirista, totesi ensiksi mainittu saksanseisojan sopivan hyvin vanhan miehen koiraksi, koska se on lyhythakuinen. Tähän Parkku tuumiskeli — tapansa mukaan ainoastaan itsekseen tuumiskeli —, että vähemmän täytyy vanhan miehen kävellä, jos koira hakee laajasti.

Saksanseisoja-Kerhon toinen vuosikymmen

Saksanseisoja-Kerhon 10-vuotishistoriikin kirjoittaja kysyy historiikin viimeisessä kappaleessa: »Mikä on sitten kerhon tulevaisuus? Siihen kysymykseen vastataan tässä julkaisussa sihteerin suuta suuremmalla. Arkistonpenkoja toteaa vain, että jos kerhon jäsenistössä edelleenkin riittää innostusta, sitkeyttä ja toimintatarmoa ja ennen kaikkea halua uhrata työtä kerhon ja sen etujen hyväksi, niiden tulevaisuus on hyvissä käsissä, taattu ja turvattu.»

Toinen vuosikymmen on nyt kulunut. Nyt voidaan tarkastella, onko kerhon jäsenistön sitkeys, innostus, tarmokkuus ja uhrimieli riittäneet ensimmäisenä vuosikymmenenä rakennetun lujan ja selväpiirteisen rakennelman edelleenkehittämiseksi. Arkiston, pääasiallisesti vuosikertomusten, valossa näyttää taival seuraavanlaiselta.

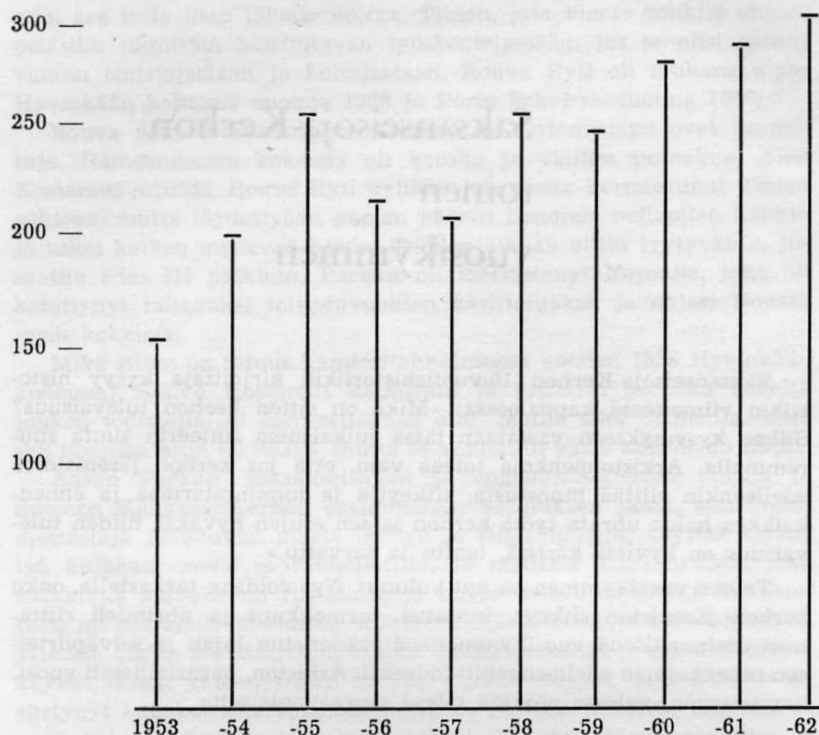
I JÄSENISTÖ

Kuten oheisesta taulukosta huomataan, ensimmäisen vuosikymmenen hyvä vauhti on jatkunut voimakkaana jäsenmäärän lisäyksenä kolmen seuraavan vuoden ajan. Tämän jälkeen näkyvä laskukausi lienee lähinnä heikkojen lintuvuosien seuraus. Kiinnostuksen metsästyksen — ja samalla seisooaan — loppaessa ei tullut myöskään maksetuksi jäsenmaksua. Tämän jälkeen on saavutetulla 250 jäsenen tasolla pääpiirteittäin pysytty, mutta viime vuodet osoittavat taas selviä nousun merkkejä jäsenmäärän noustessa viime vuonna ensi kerran yli 300:n.

Merkille pantavaa on, että edelleen joka vuosi joudutaan jäsenluettelosta poistamaan nimiä maksamattomien jäsenmaksujen takia, laiminlyönnin johtuessa kuitenkin usein vain »muistamattomuudesta».

Kerhon jäsenmäärän vaihtelu näkyy allaolevasta taulukosta.

Kerhon kirjeenvaihtajajäsenten määrä lisääntyi toisen kymmenluvun alussa kahdella kun Porissa 22. 9. 53 pidetyssä kerhon kokouksessa päätettiin kutsua kirjeenvaihtajajäseniksi ylläkkäri Bo Evert Ruotsista ja metsänvartija Karl Hemmersam Tanskasta. Myöhemmin on kirjeenvaihtajajäseniksi kutsuttu maisteri Heikki Suomus ja hieroja Erkki Vakkala.

Kerhon tuomarijäsenistön lukumäärä on pysynyt jokseenkin muuttumattomana. Jäsenten hankkiminen on tapahtunut pääasiallisesti kasvattajien välityksellä heidän »värvätessä» uusia pentujen omistajia kerhoon. Tuloksellista on ollut myös innokkaimpien kerholaisten hankintamenetelmä: »Tule Sinäkin mukaan Saksanseisoja-Kerhoon» — tv:n mainosta lainaten — jota toimintamuotoa voidaankin suositella jokaiselle jäsenelle.

II KERHON JOHTO JA ORGANISAATIO

Kerhon johtoon ovat kuluneena vuosikymmenenä kuuluneet seuraavat henkilöt:

	1953	-54	-55	-56	-57	-58	-59	-60	-61	-62
Virkkunen, A. H. Helsinki	P	P	VP	VP	VP	P	P	P	P	P
Arvela, Anna-Liisa, Helsinki	S	S	J	S	S	S+R	S+R	S	S	S
Tiiainen, Jaakko, Helsinki	VP	VP		J	J	VP	VP	VP	J	J
Kanerva, Ossi, Vaasa	R	R	R	R	R	J				
Kostamus, Aino, Tuusula	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J
Ramsay, Anita, Sipoo	J	J	J							
Renvall, G. R., Vaasa	J	J	J	J	J	J	J			
Sarparanta, Heikki, Parola ...	J	J	J	J					VP	VP
Silander, Seth, Ilmajoki	J									
Salovaara, E., Rovaniemi	J	J	J							
Väisänen, Veikko, Vaasa			P	P	P	J	J	J		
Nygren, H. J., Lievestuore ...				J	J	J				
Jussila, Aarne, Helsinki					J	J				J
Hellewig, Nils, Helsinki							J	R	R	
Sormunen, Rainer, Helsinki ...							J	J	J	
Jokinen, A., Tornio								J	J	J
Kalliokoski, Jaakko, Helsinki								J	J	J
Koskinen, Onni, Helsinki										R

Johtokunnan ulkopuolelta valittuna sihteerinä toimi v. 1955 Sallamo, Jorma, Helsinki.

- P = puheenjohtaja
 VP = varapuheenjohtaja
 S = sihteeri
 R = rahastonhoitaja
 J = jäsen

Luetteloja tarkasteltaessa voidaan todeta, että kokonaisuudessaan kerhon johto on ollut säilyttynä verrattain harvojen jäsenten harteille.

Koko kerhon 20-vuotisen taipaleen ajan on johtokuntaan kuulunut rouva Aino Kostamus, jonka henkilökohtainen panos kerhon toiminnassa johtokunnan jäsenenä, kasvattajana ja ihmisenä on suurempi kuin kenenkään toisen jäsenistämme. Hänen intonsa ja uhrimielensä saksanseisojiemme ja kerhon hyväksi on vertaansa vailla. Aino Kostamuksen nimi on jo lähtemättömästi saksanseisojahistoriamme lehdillä.

Kauppaedustaja Jaakko Tiiainen on yhtä välivuotta lukuunottamatta toiminut johtokunnan jäsenenä kerhon perustamisesta alkaen. Myös hänen uhrautumisensa kerhon hyväksi monissa eri tehtävissä on kiitoksen ansaitsevaa.

Everstiluutnantti A. H. Virkkunen on toisen vuosikymmenen taipaleella kantanut kerhon toiminnasta raskaimman vastuun. Hän on hoitanut puheenjohtajan tehtävää kolmea vuotta lukuunottamatta, jolloin hän toimi varapuheenjohtajana. Tämän lisäksi hän on ollut yhtämittai-

sesti siitosneuvoston jäsenenä ja sen suvereenina puheenjohtajana viimeiset vuodet. Kerhon toiminnalle on ollut ensiarvoisen tärkeää, että evl. Virkkunen on ollut sen johdossa ja hänen osuutensa kerhon nykyisen aseman saavuttamisessa ja toiminnan suuntaamisessa lujalle ja selvälle perustalle on ollut ratkaiseva.

Neiti Anna-Liisa Arvela on koko toisen vuosikymmenen ajan hoitanut kerhon työteliäintä -virkaa — toiminut sihteerinä, yhtä väli-vuotta lukuunottamatta, jonka hän oli johtokunnassa »tavallisena» jäsenenä. Lisäksi hän on kahtena vuotena hoitanut samalla rahastonhoitajan tehtävät sekä ollut viime vuodet myös Saksanseisoja-lehden toimitussihteerinä ja siitosneuvoston jäsenenä. Neiti Arvelan työllä ja uhrautuvaisuudella kerhon hyväksi on suorastaan korvaamaton merkitys hänen hoitaessaan taidolla ja rutiinilla juuri ne tehtävät, jotka vuosikokouksessa »vakansseja» jaettaessa ovat vähiten haluttuja.

Kerhon organisaatiossa ei kuluneen vuosikymmenen aikana ole tapahtunut muutoksia. Se on käytännössä pelkistetty yksinkertaisimpaan muotoonsa: jäsenet toimivat vapaasti innostuksensa mukaan ja johtokunta on ulospäin yhteyttä pitävä, edustava sekä kerhon yhteisten rientojen toimeenpaneva elin.

III HARJOITUSMAAT

Perustamisensa alkuvuosina todettiin kerhon jäsenten keskuudessa harjoitusmaiden tarpeellisuus, jonka johdosta innokkaasti ja tarmokkaasti vuokrattiinkin erittäin hyvät harjoitusalueet Voltista. Kuten 10-vuotishistoriikki kertoo, harjoitusmaastot, »Voltin maat», olivat alkuvuosina jäsenten ahkerassa käytössä ja yleisesti pidettiin kerhon toiminnalle varsin merkityksellisenä tällaisen alueen olemassaoloa.

Liekö harjoitusmaastojen löytyminen sopivampien kulkuyhteyksien ääreltä vaiko muut seikat vaikuttaneet kuitenkin niin, että »Voltin mailla» käynnit vähenivät vähenemistään vuosi vuodelta. 1950-luvun loppupuolella jouduttiin sitten harkitsemaan ko. maiden vuokraamisen tarkoituksenmukaisuutta. V. 1959 toimintakertomuksessa todetaankin seuraavaa:

»Kun oli osoittautunut, että kerhon jäsenet varsin vähän käyttivät kerhon harjoitusmaita Voltissa ja kun sikäläisen riistakannan hoitoa siellä kerhon voimin ei saatu määrätietoiseksi, päätti johtokunta keväällä 1959 luopua maitten vuokrauksesta ehdolla, että se kuitenkin edelleenkin saa pitää niillä koulutuspäiviä ja kokeita.»

Kerhon piirissä on eri yhteyksissä keskusteltu uusien sopivien harjoitusmaiden hankkimisesta, mutta toistaiseksi ei tällaista aluetta ole

löydetty. Nykyisen metsästyslain tultua voimaan lienee harjoitusmaiden saaminen entistäkin vaikeampaa metsästysseurojen suhtautuessa usein epäillen ja ennakoluuloisesti seisojaväkeen, samalla varjellen mustasukkaisesti alueitaan.

IV KURSSI- JA KOULUTUSTOIMINTA

Kerhon toiminnan eräänä päätarkoituksena on ollut jäsentensä opastamisessa koiriensa kouluttamiseen metsästyskelpoisiksi. Kerhon ensimmäisenä vuosikymmenenä luotiinkin tällä toimintamuodolla varsin vankka ja tuloksellinen perusta.

Kerhon jäsenten jakautuessa verrattain harvalukuisesti yli maan, ei ole ollut mahdollisuuksia yhtenäisten laajempien kurssien järjestämiseen, vaan koulutuspäivät ovat rajoittuneet aina tietyille alueille, pääasiallisesti Etelä-Suomeen. Seuraavat koulutustilaisuudet on merkitty aikakirjoihin:

- 8. 11. 1953 oli koulutustilaisuus Kouvolassa (Utissa) rak.mest. K. Ritvolan aloitteesta. Mukana oli 4 saksanseisijan omistajaa nuorine koirineen, näistä 3 sellaista, jotka olivat aikaisempaa kokemusta ja henkilökohtaista ohjausta vaille ryhtyneet koulutamaan koiriaan. Harjoitusmestarina toimi maj. A. H. Virkkunen.
- 11. 4. 1954 pidettiin koulutuskurssi Tikkurilassa. Kurssilla oli mukana 14 jäsentä sekä nuoria koiria 9 ja vanhempia 4. Harjoitusmestarina oli maj. A. H. Virkkunen.
- 22.—23. 5. ja 28. 5. 1955 toimeenpantiin koulutustilaisuus Helsingissä. Mukana oli 8 osanottajaa ja kouluttajina toimivat maj. A. H. Virkkunen sekä koirakoulunjohtaja Günther Groth.
- 18. 4. 1958 järjestivät kerhon helsinkiläiset jäsenet jäljestämisharjoituksen Helsingin ympäristössä. Mukana oli 11 koiraa ja todettiin, että kokemus osoitti tällaisten harjoitusten tarpeellisuuden paljon tiheimmin.
- 3. 6. 1962 pidettiin koulutus- ja keskustelutilaisuus tottelevaisuuden kehittämisen merkeissä Tuusulassa. Mukana oli 19 jäsentä 7 koiran kanssa. Asioiden käsittelyä ja opetusta johti maj. Heikki Sarparanta.
- 25.—26. 8. 1962 oli koulutustilaisuus Helsingissä koesuorituksiin ja koiran koulutukseen perehdyttämiseksi. Keskusteluja ja esityksiä johti evl. A. H. Virkkunen.

Koulutustoimintaa tarkasteltaessa voidaan todeta sen jatkuneen toisen vuosikymmenen alkutaipaleella säännöllisenä vuosittain, mutta sitten loppuvan, kunnes viimeinen vuosi osoittaa taas heräämisen merkkejä. Kerhon jäsenten täysioppineisuus ei kuitenkaan liene syytä opetustilaisuuksien loppumiseen. Suurin syy lienee sopivien opettajien innostuksen puuttumisessa, sillä, kuten nähdään, on tässäkin kerhon »vahvan miehen» evl. Virkkusen taitava ja voimakas persoona ollut miltei yksin keulakuvana.

Edellä esitetty luettelo koulutustilaisuuksista ei kuitenkaan anna täyttä kuvaa tämän alan toiminnasta kerhon piirissä, sillä myös yksityisten, kouluttajina kokeneempien jäsenten johdolla on opastettu ja neuvottu vasta-alkajia varsin hyvin tuloksin. Tulkoon tässä yhteydessä mainituiksi vain Pohjois-Suomen taitavat ja innokkaat saksanseisojamiehet kontrollööri A. Jokinen ja varatuomari Tarmo Ruutu.

Koulutustoiminnan merkitystä kerhon piirissä on pidettävä erittäin tärkeänä erityisesti vasta-alkajien kannalta, sillä kirjoista voidaan oppia vain perustietoja käytännön antaessa varsinaisen opin. Ja kokeneella kouluttajalla on tavallisesti tätä toisillekin antaa. On myös muistettava, että saksanseisoja on ennen muuta metsästyskoira, mutta senkin kohdalla pätee sanonta: »harjoitus tekee mestarin». — Toisaalta kouluttamaton saksanseisoja antaa rodustaan väärän kuvan, sillä älykkäänä ja energisenä se ilman ohjausta suuntaa harrastuksensa helposti väärälle alalle ja siitä tulee — hamppari.

V TOTTELEVAISUUSKOKEET

Kerhon toiminnan piiriin on perinteellisesti kuulunut tottelevaisuuskokeiden järjestäminen. On pidetty tärkeänä — eikä syyttä —, että koiralle on annettava tietty peruskoulutus ennen metsästyskoulutuksen aloittamista. Tällä pyritään erityisesti siihen, että koira kaikissa tilanteissa on ohjaajansa hallinnassa — silloinkin, kun vietit kiihoittavat sen luvattomille teille. Tämä on välttämätöntä monipuolisella koiralla mitä erilaisimmissa oloissa metsästettäessä. Tottelevaisuus on niinkään tarpeen jo yksistään koiran ollessa perheenjäsenenä jokapäiväisessä elämässä. Pentuvaiheessa aloitettavan tottelevaisuuskoulutuksen yhteydessä opitaan myös tuntemaan perusteellisesti koiran luonne, tavat ja hengenlahjat, mikä on tarpeen tulevilla metsästysretkillä ja koekentillä. Siinä luodaan myös ne näkymättömät perussiteet koiran ja ohjaajan välille, jotka tekevät näiden yhteistoiminnan nautittavaksi.

Tilastot näyttävät tottelevaisuuskokeiden osanottajista seuraavaa:

Vuosi	nl.	al.	yht.
1953	3	5	8
1954	1	2	3
1955	—	8	8
1956	2	4	6
1957	3	4	7
1958	2	4	6
1959	4	5	9
1960	—	5	5
1961	—	3	3
1962	—	3	3

Edellä näkyvän perusteella voidaan sanoa, että yllättävän harvat koiranomistajat uskaltautuvat mukaan tähän mielenkiintoiseen kilpailuun, jonka vaatimukset ovat kuitenkin jokaisen koiranomistajan saavutettavissa. Tulevaisuudessa olisikin kiinnitettävä asiaan paljon enemmän huomiota ja uskaltauduttava mukaan kilpailuihin, joita puolestaan tulisi järjestää useammin.

VI KOKEET

Koetoiminta on edelleen ollut kerhon piirissä keskeisimpiä toimintamuotoja, kuten luonnollista onkin monipuolisen metsästyskoiraharrastuksen ollessa kyseessä. Paitsi saksanseisohaharrastajien omiin kokeisiin, kanakoirien erikoiskokeisiin, ovat koirien omistajat osallistuneet myös muihin kanakoirakokeisiin. Tilastot kertovat kokeista seuraavaa:

Vuosi	Erik.- Osan- kok. ottajia		Palkinnot									Muut Osan- kok. ott.		Palkinnot									Yht. palk.	
			Nl.			Al.			Vl.					Nl.			Al.			Vl.				
			1	2	3	1	2	3	1	2	3			1	2	3	1	2	3	1	2	3		
1953	1	15		1		1		1	1	2		1	1											5
1954	3	19	2			3	3		3															11
1955	4	28	1	1		1	1	2	3	2		1	1		1									12
1956	3	25	1	1	1	2	2	1	3	1		1	1		1									13
1957	4	13				1	1	2		3	1	1	1									1		9
1958	3	24	1	1	1	4	2		2	2	1	2	3				2		1					17
1959	4	24	2	1	1	1	4	1	3		3	3	7				2	1						19
1960	5	38	1	5	2	4	8	2	3	2	4	6	15	1	1		1	4						37
1961	5	46	2	1	2		7	7	3	4	2	5	12	1		1	2							32
1962	7	41	1	1		2	5	5	3	1	1	2	6			1	1	1		1				23

Taulukko ei anna tarkkaa kuvaa kokeisiin osallistuneiden koirien todellisesta määrästä eikä myöskään palkittujen koirien todellisesta määrästä, sillä sama koira on voinut osallistua useampaankin kokeeseen ja tulla myös useammin palkituksi. Kyse on siis lähinnä koesuoritusten määrästä. Taulukko ei myöskään muiden kokeiden (metsä-, kenttä- ja tunturi-) osalta liene täysin totuudenmukainen, sillä kirjoittajalla ei ole ollut kaikista kokeista tuloksia käytettävänä.

Toisen kymmenluvun jälkipuolella osoittaa kokeiden lukumäärä samoin kuin koesuoritusten määräkin voimakasta nousua. V. 1960 ollaan saavutettu erinomaisia tuloksia palkintojen määrän ja laadun valossa. Tällöin on todettavissa myös nuorten koirien voimakas esiinmarssi. Seuraavat vuodet ovat tuloksiltaan hieman heikompiä, mutta kiinnostus kokeita kohtaan on säilynyt. Mutta kun otetaan huomioon kerhon jäsenmäärä, josta ainakin kolmasosalla lienee metsästyskelpoinen koira, koesuoritusten lisäämiseen on vielä paljon varaa.

Kokeiden järjestämispaikkakuntien suhteen on viime vuosien aikana muodostunut neljä selvää aluetta: Etelä-Suomi, Jyväskylän alue, Etelä-Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa, viimeksi mainitun heijastaessa toimintansa aina Lappiin, Sodankylään, asti. Alueet ovat määrättyneet lähinnä harrastajien ryhmityksen mukaan, johon taas ratkaisevasti on vaikuttamassa riistatilanne. Erityisesti kokeiden järjestäjien kannalta on riistalintujen esiintymisellä ratkaiseva merkitys. Niinpä koe- maastot löytyvätkin niiltä alueilta, joilla on parhaat riekko-, peltopyy- ja faasanikannat — sopivimmat »koelinnut». Olisi kuitenkin erittäin toivottavaa, että koeharrastus leviäisi myös itään päin, josta löytynee ainakin hyviä metsälintumaita, jotka soveltuvat varmaankin hyvin erikoiskokeiden pitopaikoiksi.

Koetoiminnan kehittämiseksi ja hyvien koirien suoritusten korostamiseksi johtokunta ryhtyi v. 1957 suunnittelemaan jokavuotisen arvokilpailun toimeenpanoa. Pohdiskelun tuloksena päädyttiin Riistakoirakilpailun, saksanseisojien paremmuuskilvan, järjestämiseen. Riistakoira-nimitystä eivät kenneltoiminnan johtelimet kuitenkaan aluksi hyväksyneet ja näin kilpailun toimeenpano lykkäytyi. Nimitys osoittautui kuitenkin päteväksi, sillä kerhon kanta voitti ja Riistakoira- kilpailu voitiin aloittaa v. 1959.

Riistakoiran arvon ovat voittaneet

— Kk.uros kaksoisvalio Tutka-Poika v. 1959

— Kk.narttu Tornionkummun Heidi v. 1960

— Kk.narttu käyttövalio Senta von Westen vv. 1961 ja 1962

Kun käytäntö oli osoittanut, että erikoiskokeiden säännöt eivät sellaisenaan vastanneet tarkoitustaan, asetti johtokunta v. 1959 kahden miehen toimikunnan tutkimaan asiaa ja kehittämään uusia sään-

töjä. Toimikunnan muodostivat kouluttajina taitavat ja kokeita käy-
tännössä tuntevat miehet: johtaja Aarne Jussila ja varatuomari Jaakko
Kalliokoski. Toimikunta jätti esityksensä johtokunnalle v. 1960. Johto-
kunta käsitteli ehdotusta useampaan otteeseen ja pyysi siitä sitten
parikin kertaa lausunnon tuomareilta ja eräiltä muilta asiantuntijoilta.
V. 1961 esitti johtokunta sääntöehdotuksensa vuosikokoukselle, joka
hyväksyi ne eräin muutoksin. Säännöt vahvistettiin pian ja ne so-
vellettiin käytäntöön jo samana syksynä.

Tulevaisuutta ajatellen toivotaan hartaasti, että saksanseisojia tuo-
taksiin entistä enemmän kokeisiin, koska nämä ovat ainoana julkisena
puntarina metsästyskoiralle jalostustyössä asetettavien vaatimusten,
metsästysominaisuuksien ja niiden periytyksen, arvostelussa.

VII NÄYTTELYT

Näyttelyt ovat koetoiminnan ohella jalostustyön näkyvin mittapuu.
Vaikka kerho ei varsinaisesti olekaan järjestänyt omia näyttelyjään,
pyrkimyksenä on ollut toimia kiinteässä yhteistyössä palkintotuomari-
jäsenten kanssa ja näin vaikuttaa yhtenäisen, kansainvälisetkin vaati-
mukset täyttävän rotutyypin kehittämiseen.

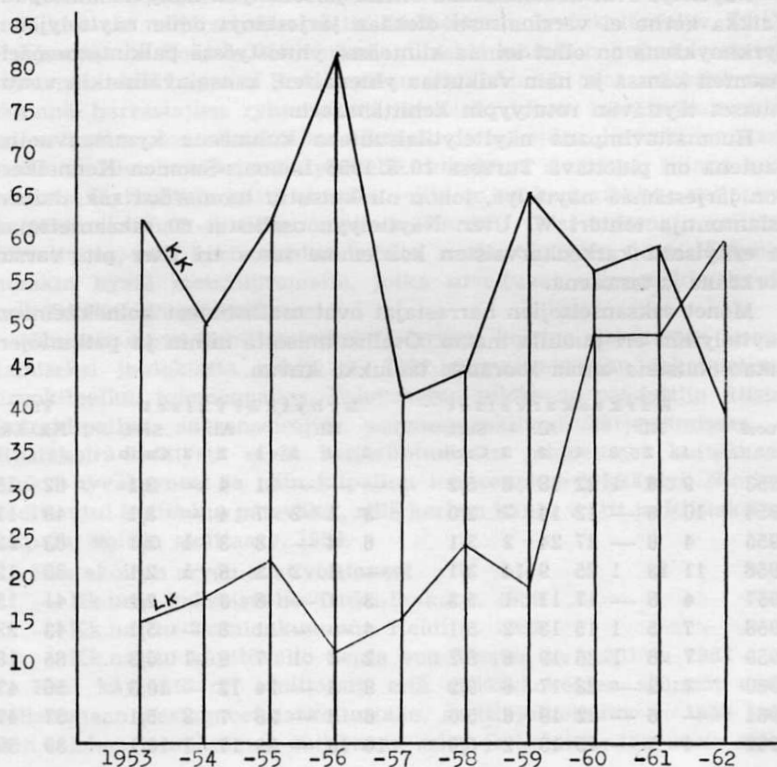
Huomattavimpana näyttelytilaisuutena kuluneena kymmenvuotis-
 kautena on pidettävä Turussa 10. 5. 1956 Lounais-Suomen Kennelker-
hon järjestämää näyttelyä, johon oli kutsuttu tuomariksi saksalainen
asiantuntija tohtori W. Uter. Näyttelyyn osallistui 60 saksanseisojaa
ja erityisesti karkeakarvaisten koiriemme tasoa tri Uter piti varsin
korkeana ja tasaisena.

Monet saksanseisojien harrastajat ovat osallistuneet holhokkeineen
näyttelyihin eri puolilla maata. Osallistumisesta niihin ja palkintojen
jakautumisesta antaa seuraava taulukko kuvan.

Vuosi	Karkeakarvaiset							Lyhytkarvaiset							Yht.	
	NL.			Al.			Sert/ Cacib	NL.			Al.			Sert/ Cacib	Kk.	Lk.
	1	2	3	1	2	3		1	2	3	1	2	3			
1953	9	6	1	22	18	6	5/2	—	—	—	11	4	—	3/1	62	15
1954	10	6	—	12	14	7	2/0	3	1	2	7	4	—	3/1	49	17
1955	4	6	—	27	24	2	3/1	6	4	—	8	3	1	2/1	63	22
1956	11	13	1	25	9	14	3/1	—	1	2	2	6	1	2/1	83	12
1957	4	8	—	17	11	1	5/3	3	1	—	8	3	—	2/1	41	15
1958	7	5	1	15	13	2	5/1	4	—	—	11	8	—	5/1	43	23
1959	7	6	1	26	19	6	8/2	2	1	1	7	6	1	6/3	65	18
1960	7	2	—	23	17	6	9/2	8	3	—	24	12	—	10/3	56	47
1961	—	6	—	22	18	6	5/0	6	3	—	28	7	3	5/1	57	47
1962	4	5	—	15	13	2	6/0	10	10	—	21	17	1	10/1	39	59

Taulukkoon on sijoitettu kaikki toimintakertomuksissa mainitut tulokset. Valitettavan usein kerhon sihteeri kuitenkin on todennut miltei ylivoimaiseksi työksi saada käyttöön näyttelyjen tulokset, joten joitakin näyttelyitä on saattanut jäädä huomiota vaille. (Tällä hetkellä lienee jo kennelorganisaatiomme niin pitkällä, että edellä mainittuja pulmia ei sihteerillä enää esiinny).

Taulukon numerot puhuvat selvää kieltään: niiden perusteella koiramme ovat erittäin korkeatasoisia, huonoja yksilöitä ei ole juuri nimeksikään! Palkinnoista on ylivoimainen valtaosa ensimmäisiä, mikä tulos on suorastaan hämmästyttävä. Mutta ovatko koiramme todella näin hyviä? Kriittinen sivustakatsoja vastaisi mielellään tähän kieltävästi, ja jo pelkkien tilastonumeroiden valossa rohkenee toivoa tuomareilta tiukempaa arvostelua.

Viime vuosina on toimintakertomuksissa todettu lyhytkarvaisten koirien valtaavan alaa karkeakarvaisilta. Että asia näin todellakin on, näkyy edellisellä sivulla esitetystä graafisesta piirroksesta, joka osoittaa kummankin rodun lukumääräisen osallistumisen näyttelyihin («näyttelysuoritusten» lukumäärän). Kuva lieenee pääpiirteittäin samanlainen myös koirien rekisteröinnin suhteen.

VIII TUOMARIKUNTA JA TUOMARIKOULUTUS

Luettelot kertovat kerhon tuomarijäsenten lukumäärän olevan 24. Näistä on näyttely- ja koearvostelijoina toimivia kuitenkin yleensä vain 3—5 tuomaria. Valitettavaa on, että saksanseisoja-rotujen varsinaiset tuntijat eivät yleensä ole osoittaneet kiinnostusta ulkomuotoarvosteluun. Ilahduttavana ja jalostustyössä merkityksellisenä poikkeuksena tässäkin on evl. A. H. Virkkunen, joka hyväksyttiin saksanseisojien ulkomuototuomariksi v. 1954. Hän on sittemmin täydentänyt tämänkin alan tietojaan niin, että hänet on pätevyity muidenkin kanakoirarotujen tuomariksi, päästen näin useammin arvostelemaan myös saksanseisoja. Muiksi saksanseisojien ulkomuototuomareiksi on pätevyity rouva Margit Ekroos, telakkamestari J. Ahonen sekä herra R. Lehmunen. Tulevaisuutta ajatellen kerhon tulisi vakavasti kiinnittää huomionsa myös ulkomuototuomarien kouluttamiseen omasta piiristään.

Näyttelyarvostelun yhtenäistämiseksi ja tehostamiseksi kerhon johtokunta suomennutti v. 1960 kansainväliset rotumääritelmät molempien saksanseisojarotujen osalta ja kutsui kaikki ulkomuototuomarit tämän johdosta informaatio- ja neuvottelutilaisuuteen. Tilaisuus pidettiin Helsingissä tammikuussa v. 1961 ja siihen osallistuikin ulkomuototuomaristomme muutamaa poikkeusta lukuunottamatta. Tilaisuus oli varmasti antoisa ja käsitteitä selventävä.

Ilahduttavana seikkana on myös todettava Suomen Kanakoirakerhon keväällä v. 1962 toimeenpanemat ulkomuototuomarien koulutus- ja neuvottelutilaisuudet, joissa evl. Virkkusella oli jälleen tilaisuus havainnollisesti alustaa useille tuomareille kysymykset saksanseisojien rotumerkeistä ja muista arvosteluun vaikuttavista tekijöistä.

Koetuomareiden kohdalla voidaan tilannetta pitää hieman valoisampana, vaikka tässäkin suhteessa podetaan veren puutetta, mikä ilmenee erityisesti koetoiminnan osoittaessa voimakasta nousua.

Koetuomareiksi on pätevyity toisella vuosikymmenellä

- Laivauspäällikkö Ukko Lapinjoki v. 1953
- Everstiluutnantti A. H. Virkkunen v. 1955
- Kontrollööri A. Jokinen v. 1955 ja
- Neiti Anna-Liisa Arvela v. 1962.

Lisäksi on kerhon piiristä nousemassa koetuomareiksi sotilasteknikko H. J. Nygrén, nimismies Y. Tammelin, riistanhoitaja J. Talsta, varatuomari T. Ruutu ja diplomi-insinööri A. Kauppinen, jotka ovat toimineet tuomarikokelaina. Tuomarikokelaiden edelleen kouluttaminen onkin vankasti kerhon ohjelmassa.

Kerhon tuomarijäsenistä ovat kuoleman kautta riveistä poistuneet v. 1960 toimitusjohtaja Urho Perkkö, paljon käytetty ja ansioitunut ulkomuototuomari, sekä mekanikko Antti Anttila, kerhon perustajia, koetuomari ja aikanaan ansioitunut tulisieluinen saksanseisojien ystävä, kouluttaja ja koekävijä.

IX JULKAISUTOIMINTA

Kerhon julkaisutoiminnasta voidaan aikajärjestyksessä ensimmäisenä mainita 10-vuotisjuhlaulkaisu. Vuoden 1953 toimintakertomus toteaa siitä seuraavaa:

»10-vuotisjuhliin ilmestyi 140-sivuinen 'Saksanseisoja-Kerhon 10-vuotisjulkaisu' 3:ntenä kerhon painettujen julkaisujen sarjassa. Kirja ja sen monipuolinen sisältö saivat erittäin kiittävän arvostelun sekä SKL-julkaisussa että Suomen Kennelklubin aikakauskirjassa. Teos rahoitettiin ilmoitustuloilla ja tukemismaininnoilla, ja on tässä syytä lausua niitten antajille kerhon kiitollisuus. Toimituskuntaan kuuluivat maj. A. H. Virkkunen, maist. O. Kanerva, metsänhoit. Aarno Liuksiala ja joht. Veikko Väisänen.»

10-vuotisjulkaisu onkin ollut erittäin luettu kirja harrastajien käsissä.

Toisen vuosikymmenen alkuvuosina toimitettiin perinteelliseen tapaan monistettuja jäsentiedoituksia. V. 1955 nämä silloisen puheenjohtajan, johtaja Veikko Väisäsen rohkean yrittäjämielen ansiosta muutettiin Saksanseisoja-lehdeksi, joka sitten onkin onnistuneessa muodossaan ilmestynyt säännöllisesti 4:nä numerona vuodessa. Saksanseisoja-lehti on ollut eräänä tärkeimmistä yhdyssiteistä kerhon jäsenten kesken. Siinä on julkaistu mielenkiintoisia ja ansiokkaita kirjoituksia, jotka ovat käsitelleet koiran kouluttamista, kokeita, näyttelyitä, jalostustyötä yms. jokapäiväiseen toimintaan liittyviä asioita. Tässä lehdessä on jäsenillä ollut tilaisuus esittää myös omia mielipiteitään tärkeinä pitämistään asioista.

X JALOSTUSTYÖ JA SIITOSNEUVOSTO

Siitosneuvoston kokoonpano on toisella kymmenluvulla ollut seuraavanlainen:

- v. 1953—54 maj. G. R. Renvall (puh.joht.), maist. O. Kanerva ja maj. A. H. Virkkunen sekä v. 1954 sihteerinä joht. Veikko Väisänen.
- v. 1955—59 maj. A. H. Virkkunen (puh.joht. ja siht.), maist. O. Kanerva ja joht. Veikko Väisänen.
- v. 1960 evl. A. H. Virkkunen (puh.joht.), rouva Aino Kostamus ja joht. Veikko Väisänen, sekä
- v:sta 1961 alkaen kuten edellä paitsi neiti Anna-Liisa Arvela joht. Väisäsen tilalla.

Kerhon pyrkimyksiin kuuluu auttaa jäseniään jalostustyössä sopivien siitosyhdistelmien valinnassa, mikä tehtävä onkin juuri siitosneuvoston päätyömuoto. Siitosneuvosto syntyi ensimmäisen 10-vuotiskauden aikana lähinnä silloisen lyhytkarvarotumme »puhdistamiseksi», mutta ennen pitkää sen toiminta vakinaistui ja työsarja ulotettiin myös karkeakarvaisten piiriin.

Kotimaisen lyhytkarvarotumme suonissa virtaavan karkeakarvaisen veren poistamiseksi v. 1947 aloitettu työ ei seuraavana kymmenvuotiskautena näyttänyt johtavan toivottuun tulokseen. Ns. »B-koirien» kasvattajat ja omistajat eivät mukautuneet ajatukseen, että heidän kasvattinsa eivät olisi »puhdasrotuisia», ja kun toisaalta oli ns. »A-siitosuroksista» huutava puute, tilanteessa ei yrityksistä huolimatta tapahtunut ratkaisevaa muutosta. Ilmeisesti myös tästä tietynlaisesta epäselvyyden tilasta johtuen pysyi lyhytkarvaisen rodun harrastajajoukko suhteellisen pienenä ja rotu oli selvästi karkeakarvaisten varjossa.

Ulkomaisilla tuonneilla yritettiin paikata tilannetta, mutta näyttää siltä, että vasta v. 1957 kerhon johdon hankittua Tanskasta yhden uroksen ja kaksi narttua siitoskoiriksi on tämä ollut voimakkaampana sysäyksenä lyhytkarvaisen rodun elpymiselle.

Harrastajapiiriin laajetessa tuli A- ja B-koirakastijako jalostustoitinnassa vakavana esille 1960-luvun alussa. Asiasta käytyjen keskustelujen, kirjoittelun ja tutkimisen jälkeen päätti kerhon vuosikokous v. 1962 luopua koirien jaottelusta A- ja B-koiriin.

Kun ulkomaiset tuonnit rodun parantamiseksi ovat osoittautuneet onnistuneiksi importtien jälkeläisten turvatussa myös siitoskoirien jatkuvuuden, voidaan tämänhetkisten tietojen perusteella päätellä, että kehitys »puhtaan» lyhytkarvarodun aikaansaamiseksi on sysätty vahvasti liikkeelle. A—B-raja-aidan kaataminen vaikuttaa onnistuneelta toimenpiteeltä jalostustyön vapaan kehittämisen kannalta, mutta vain sillä ehdolla, että kasvattajat ovat erittäin harkitsevia siitosyhdistelmiä suunnitellessaan.

V. 1953 sai siitosneuvosto vuosikokoukselta tehtävän »selvittää yhtenäisen karkeakarvaisen rotutyypin, joka on käytännössä rodun alkuperämaassa ja muissa pohjoismaissa». Siitosneuvosto otti yhteyden Saksan, Tanskan ja Ruotsin saksanseisojajärjestöihin, mutta tulos oli laiha, koska mitään lopullista tyyppimääritelmää ei voitu lyödä kiinni vallitsevan kirjavuuden takia. Tällöin heräsi ajatus hankkia maahan pätevä tuomari rodun alkuperämaasta Saksasta koiriemme tason tarkistamiseksi. V. 1956 tämä sitten toteutuikin, kuten edellä jo on mainittu.

Huolimatta tri Uter'in hyväksi havaitsemasta koira-aineksesta ei karkeakarvaisen rodun kehitys ole edistynyt viime vuosina toivotulla tavalla. Suunnitellut siitosyhdistelmät eivät ole tuottaneet haluttua tulosta ja jalostustyö on muodostunut haparoivaksi. Syytä on haettu hyvien siitoskoirien, erityisesti urosten puuttumisesta, mutta tähän on luonnollinen seuraus epäonnistuneista yhdistelmistä. Niin ikään on mm. valitettu tietyn huonot periyttämisoinaisuudet omaavan uroksen runsasta käyttöä siitokseen. Kuitenkin siitosneuvoston kertomuksista voidaan nähdä, että vuonna 1954 tätä urosta on suositeltu siitokseen ainakin neljässä tapauksessa.

Siitosneuvoston puheenjohtaja on kuluneena vuonna puuttunut julkisestikin vallitsevaan asiantilaan sen korjaamiseksi ennen kuin ollaan ylivoimaisten vaikeuksien edessä.

Kun siitosneuvoston johdossa ainakin tällä kerralla on paljon koasioita tutkinut pätevä asiantuntija, vedotaan vakavasti kasvattajiin, että he ainakin neuvottelisivat siitosneuvoston kanssa ennen pentueen ottamista. Siitosneuvosto ei tietenkään voi eikä halukaan sitoa kasvattajien käsiä, mutta puolin ja toisin vaihdetut ajatukset ovat varmasti hedelmällisiä rotujemme kehittämisen kannalta.

Siitosneuvosto on useaan otteeseen suositellut kasvattajille kasvat-tajanimen rekisteröintiä ja myös pentueiden nimeämistä samalla kirjaimella alkavaksi. Molemmilla toimenpiteillä on varmaan tärkeä merkitys jalostustyön tarkkailussa ja kortistoisimisessa.

XI YHTEISTOIMINTA KOTI JA ULKOMAISTEN KENNELJÄRJESTÖJEN KANSSA

Kuuluessaan jäsenenä Suomen Kennel-Liittoon on kerho tässä suhteessa myös joutunut luonnolliseen yhteistoimintaan. Yhteistoiminta on ollut kuitenkin tavanomaista jäsenyyttä kiinteämpää mm. näyttely- ja koekertomusten julkaisutoiminnassa. Samoissa merkeissä on myös toimittu hyvässä yhteistyössä Suomen Kennelklubin kanssa. Saksan-

seisojaväki tervehtiikin ilolla päätöstä, joka yhdisti maamme kennelkeskusjärjestöt, sillä kerhon jäseniä kuului molempiin leireihin, joskaan erimielisyydet eivät juuri kerhon piiriin heijastuneet.

Kerholla on ollut v:sta 1956 välillinen edustus myös SKL:n johdossa evl. A. H. Virkkusen tullessa valituksi sen edustajistoon. V. 1961 valittiin evl. Virkkunen SKL:n johtokunnan varajäseneksi. Kennelkeskusjärjestöjen yhdyttyä v. 1962 tuli evl. Virkkunen kuulumaan SKL—FKK:n valtuustoon ja myös sen johtokuntaan. Varajäsenenä edustajistossa ja sittemmin valtuustossa on ollut kerhon varapuheenjohtaja.

Unohtaa ei myöskään sovi kerhon ja sen jäsenten yhteistoimintaa Suomen Kanakoirakerhon kanssa erityisesti jäsenten harrastamassa koetoiminnassa, mutta myös muissa muodoissa, joista mainittakoon esim. edellä mainittu ulkomuototuomareiden koulutustilaisuus keväällä v. 1962 Helsingissä.

Yhteistoimintakysymyksiä tarkasteltaessa ei myöskään sovi sivuuttaa niitä kennel- ja metsästysyhdistyksiä ja -seuroja, joiden kanssa ja suosiollisella avustuksella on voitu järjestää kokeita ja näyttelyitä. Viimeksi mainittujen suhteen on erityisesti muistettava aikaisemmin mainittu Lounais-Suomen Kennelkerhon Turun näyttely v. 1956, joka muodostui saksanseisojien suurkatselmukseksi. Koetoiminnassa on mielihyvällä todettava ensisijaisesti kerhon keskusalueiden metsästysseurojen osuus. Näistä mainittakoon Tornion Seudun Metsästysseura, Kemin Kennelkerho, Etelä-Pohjanmaan Kennelpiiri, Vasa Kennelförening ja Keski-Suomen Kennelpiiri.

Ulkomaisiin kenneljärjestöihin on yhteyttä pidetty Saksassa Verein Deutsch Drahthaar'iin, Tanskassa Saerklub'iin for Korthaarede Hønsehunde ja Dansk Ruhaar Klub'iin, välillisesti myöskin Ruotsin Vorstehhundklubben'iin ja Norjan Vorstehklub'iin.

Tämän lisäksi ovat monet jäsenet hoitaneet »yksityisiä» yhteyksiään vastaaviin Saksan ja pohjoismaiden harrastajiin ja mm. ovat eräät jäsenet käyneet kilpailumatkoillakin Ruotsissa, kuten varatuomari T. Ruutu useaan otteeseen ja hyvällä menestyksellä. Palkintotuomarina on Ruotsin kokeissa toiminut mm. kontrollööri A. Jokinen.

XII KERHON TALOUS

Kerhon taloudellisesta asemasta, tai oikeammin taloudessa tapahtuneista muutoksista, ei toisen vuosikymmenen kohdalta ole paljonkaan sanottavaa. Voidaan vain todeta, että kerhomme tapainen harrastusmuoto vaatii aina toimintansa tueksi varoja, sitä enemmän,

mitä virkeämpää toiminta on. Kun otetaan huomioon kerhon toiminnan puitteet (mm. jäsenlehti), jäsenmäärä ja jäsenmaksun suuruus (tai pikemminkin pienuus), joka on ollut v:een 1959 asti vmk 400:— jäseneltä ja 100:— perheen seuraavilta jäseniltä, sekä sen jälkeen vmk 500:— ja 100:—, ja edelleen vuotuiset tulo- ja menoarviot, jotka ovat nousseet useihin satoihin tuhansiin vanhoja markkoja (viimeinen »budjetti» 523.877:—), todetaan, että kerhon johtokunnalla on ollut erinomainen taito pitää talous tasapainossa.

Talouden hoidossa on johtokunta saanut miettiä monenlaisia konsteja tasapainon ylläpitämiseksi. Todettakoon kuitenkin myös se suuri-arvoinen taloudellinen tuki, jota on saatu yksityisiltä jäseniltä milloin missäkin muodossa sekä erilaisten liikkeiden ilmoituksilla yms. antama tuki, jota ilman oltaisiin monasti oltu suurissa vaikeuksissa.

Kansan karttuksaan käteen joudutaan varmaan vielä monta kertaa vetoamaan, sillä pyrkimyksenä on, että jäsenten välittömät kustannukset pysyisivät edelleenkin mahdollisimman pieninä näiden olematta esteenä kenenkään asianharrastajan pääsemiseksi kerhon toiminnan piiriin.

XIII TIIVISTELMÄ

Lyhyenä yhteenvetona toisesta vuosikymmenestä voidaan todeta, että ensimmäisellä kymmenluvulla luodut vankka perusta ja selvät suuntaviivat ovat mahdollistaneet hiljalleen laajenevan, tasaisen varman jo perinteelliseksi muodostuneen toiminnan ilman suurempia heilahduksia puoleen taikka toiseen.

Kerhon päätehtävässä, saksanseisotarotujen kehittämisessä ja niiden harrastajien toiminnan tukemisessa, ollaan tasaisesti edistytty. Näyttelyissä esitettyjen koirien lukumäärä ja ennenkaikkea laatu on selvästi kasvamassa ja paranemassa. Samaa on todettava myös kokeista, saksanseisotjan, monipuolisen metsästyskoiran, jalostuksen tärkeimmistä katselmuksista. Tuomarikoulutuksessa lienee tällä hetkellä eniten toivomisen varaa, mutta tässäkin ei tilanne suinkaan ole sellainen, että se estäisi toiminnan laajentumista.

Kerho on saavuttanut kenneltyössä vakavan ja itsenäisen aseman, jonka turvin voidaan luottavaisesti katsoa tulevaisuuteen kolmannen vuosikymmenen alkaessa.

Kaksoisvalio Friidu

Se oli karkeakarvaisen katraamme erikoislaatuinen persoonallisuus ja erityisen värikkääksi teki sen yhteistoiminta isäntänsä kanssa. Ei hevin häivy mielestä kuva, kun Ketonen keppeineen taapertaa pellolla ja nuhtelee lähettyvillään pysyttelevää ja haluttomalta vaikuttavaa koiraansa sanoilla: »nicht koketieren!» Tai kun se näkymättömissä jossain etäämpänä oltuaan hissun kissun tulee Ketosen luokse, huomamattomana pysytellen katselee kuin ajatuksiinsa vaipuneena jon- nekin kaukaisuuteen ja on niinkuin se pyrkisi unohtamaan, että on tapahtunut jotakin. Ja kuitenkin se on par'aikaa tiedottamassa! Kun Ketonen sitten kysyi: »onko asiaa?», lähti se yhtä verkkaisena, mutta vähitellen hyvinkin valpastuen viemään miestä seisonnalleen. Ajatteli kai, että jollet Sinäkin edes vähän pidä huolta asioista, olkoot linnut minunkin puolestani!

Friidu 1243 A syntyi dipl.ins. Risto Vuoren kasvattina 15.6.1946 ja kuoli tammikuussa 1956 ollessaan saavuttamaisillaan 10 vuoden iän. Pentuna se tuli lieksalaisen metsänhoitaja T. K. Ketos-vainajan omistukseen. Emä oli Vuoren narttu Leni von Riefenstahl, isä lentoonampujien monivuotisen maailmanmestarin Konni Huberin Justus, jonka Heta-emän Ketonen oli aikanaan täysi-ikäisenä luovuttanut toisiin käsiin ja josta metsästyskoirana on kerrottu erinomaisia mainesanoja, esim. että se jäniksenajajanakin kunnostautui melkein siinä kuin lintu-koirana.

Friidun väripohja oli valkea, pää ruskea. Epäillään, että värinsä olisi lähtöisin Lenin isän emästä, vanhan Karl Fazerin aikoinaan Baltian maista tuottamasta Freja-nimisestä nartusta. Se periytti voimakkaasti tätä meikäläisissä oloissa ja nimenomaan metsätyöskentelyssä erittäin suotuisaa väriään Ketosen kennelin Parta-koirissa ja periyttää edelleenkin niistä juontuvissa nykyisissä Tarmo Ruudun Tunturin kennelin kasvateissa. Tämän vähäpätöisen, pienen nartun ulkomuodon suhteen ei kiistattomasti oltu yksimielisiä. Sillä oli tuomarikunnassa omat lämpimät suosijansa, oli sellaisia, jotka arvostelivat sen korkealle,

mutteivät kuitenkaan huippukoiraksi, ja vihdoinkin niitäkin tuomareita, jotka antoivat sille avoimen kolmosen. Puolueettomasti sanoen Friidu tuskin nykypäivinä enää nousisikaan näyttelykoirana niin korkealle kuin vielä oli toistakymmentä vuotta sitten laita. Muotovalion arvonn se sai 1950.

Mutta kokeissakin Friidua arvostellessaan joutui tuomari monasti puntariin. Muistan, kuinka Buttenhoff Vaasassa 1950 pyöritteli päättään, miten Friiduun suhtautua. Sen haku oli jotensakin olematonta. Mutta sitä ei tarvittukaan. Sillä toisten koirien ravatessa ympäri Friidu hakuvuorollaan meni aina oikopäätä sinne, missä linnut olivat. Tulipa koekentillämme ensimmäisenä oma-alotteisena tiedottajana vielä noutamaan isäntänsäkin niiden luokse. Peli oli selvä: naurahtaa oli päättään ravistelevan tuomarin vain annettava voittajaluokan kakkonen lintujen olinpaikan nopealle selvittäjälle. Friidussa tosiaan oli, kun se oli parhaimmassa vireessään, pitkälle kehittyneenä se aisti, jonka me sisällytämme vertauskuvaan »tutkakoiran».

Henkilökohtaisesti tutustuin Friiduun vuoden 1948 Voltin kokeissa. Niissä Friidu aloitti koeuransa. Alun sanotaan yleensäkin olevan hankalan. Ainakin se oli sitä Friidulle. Se oli tuotu Etelä-Pohjanmaan lakeuksille Pohjois-Karjalan metsistä, jossa oli tottunut metsästämään metsälintuja ja riekkoja. Ei se ymmärtänyt, että Voltin pelloilla olisi jotain hakemisen arvoista. Se etääntyi kymmenen-parikymmenen metrin päähän Ketosesta, joka sitä oikeaoppisine saksalaisine komentosanoineen yritti saada hakuun, ja katseli sieltä hämmästyneenä isäntänsä mielihohteita. Hausta pellolla ei sillä kertaa tullut mitään. Mikkonen, joka oli tuomarina, mietti jo kaiketi antaa käskyn koiran kytkemisestä, mutta kuultuaan Friidun aikaisemmasta maastosta, patikoi melkoisen taipaleen päässä olleelle suolle pariskunnan kanssa. Palatesaan hän innostuneena kertoi nähneensä kauniin koppeloseisannon, mutta ampumaan eivät olleet päässeet. Vihdoinkin haetettiin metsikköön lentänyt yksinäinen pyy Friidulla. Jouduin hoitamaan teilaajan virkaa haulikolla, jolla en kertaakaan ollut ampunut riistaa. Tiesin, että nyt taitaa riippua minusta, nouseeko Friidu palkinnolle vaiko ei, ja sen tietoisuuden vallassa lienen ollut hermostunein koko ryhmässä. Hengähdys huoahdus pääsi, kun lintu putosi ja Friidu sai avoimen kolmosensa.

Siitä se Friidun ura sitten urkeni. Seuraavana syksynä 1949 se Solmu Lapinjoen tuomitsemana nousi jo Sulvalla voittajaykköselle Ketosen innostuttua koemieheksi ja harjoitettua Friidua alkusyksystä Jurvan linturikkailla peltopyymailla, ja Friidun päästyä tietoisuuteen, että pelloitakin kannattaa lintuja hakea, vaikka pienenlaisia ovatkin. Toisinaan Friidu näet oikein tosissaan haki ja juoksi pellolla. Ehkäpä

tarvis sen silloin vaati. Mutta useimmiten se kai turvautui »tutkaansa» ja löntysteli suoran tien lintujen luokse. Mutta juoksi se tai mennä taapersi, niin, ellei se tilapäisesti ollut epävireessä tai huonokuntoinen, linnut se löysi ja palkintosijoja kertyi loppujen lopuksi 1954 käyttövalionkin kovan arvon saavuttamiseen. Toisen voittajaluokan 1 palkintonsa se sai Porissa 1951 Antti Anttilalta ja kolmannen Torniossa 1954 Veikko Väisäseltä.

Karkeakarvaiseen saksanseisojajalostukseemme on Friidu jättänyt hyvää ja arvokasta jälkeä. Tässä suhteessa viittasin jo edellä väriin. Mutta myöskin metsästysominaisuuksiaan se on erinomaisesti periyttänyt. Sen tytär Parta Killa oli käyttövalio, ja sen pojan Parta Peikon ja pentuesisarensa Parta Killan tytär Tunturin Tuuli käyttövalio sekin, vieläpä kaksoisvalio. En keksi meillä koiraa, jolla jalostuksessa olisi vastaavia ansioita tilillään.

Kun Friidusta kirjoittaa, en malta — kuten alussa — olla lopussakaan yhdistämättä sitä jälleen isäntäänsä. Jos oli Friidu persoonallisuus, oli sitä totta tosiaan Topi Ketonenkin. Kun hän vain 8 kuukautta Friidun jälkeen erkaantui hänkin elämästä, vei hän mennessään saksanseisoja-harrastajiemme silloisesta ydinjoukosta verrattoman paljon väriä ja mehua. Hän oli ihmisenä ja toverina suurten mittojen mies, hänen luonteensa oli pikkumaisuuksista kemiallisesti puhdas ja hän oli suuri humoristi. Hänen seurassaan tunsii läheisen myötätunnon alinomaisen säteilyn jokaista lähimmäistä kohtaan ja pieninkin vilppi ja kierous oli perin etäällä hänestä. Milloinkaan hän ei pyrkinyt tyrkyttämään itseään esiin, ja kävi hyvin taikka huonosti, aina hän oli sama ikuinen elämänkoululainen, joka ei kyennyt nostamaan tietävää ja neuvovaa sormea näkyviin. Häntä saattoi koko olemukseltaan pitää metsästäjän ja koiraurheilijan inkarnaationa.

ALLAN JOKINEN:

Käyttövalio Donna-Zita

26. 4. 1950—5. 3. 1962

Sanotaan, ettei miehen elämään mahdu enempää kuin yksi hyvä koira. Väite saattaa pitää paikkansa, mutta luultavasti siihen kuitenkin sisältyy paljon tunnepitoista painolastia; kuoltuaanhan koira vasta oikein hyvä onkin. Donnassa oli paljon virheitä ja olen nähnyt parempiakin koiria. Mutta se oli ensimmäinen oma saksanseisojani, ja täytyy sanoa, että minulla oli sen suhteen todella moukan tuuri: satuin saamaan pennun, joka oikeastaan kehittyi itsestään siksi, mikä se sitten oli. Donnan kömpelö ruumiinrakenne esti sen kehittymisen vauhtikoiraksi, mutta Donna meni temperamentillaan niin että metsä rutisi ja muistan joutuneeni useasti hillitsemään sen silmitöntä menohalua. 4,5 kuukauden ikäisenä se seisoj teerikanalle, jonka ammuin. Sen jälkeen se seisoj kaikelle minua kiinnostavalle elämänsä loppuun saakka. Laahausnarua tai kuritusta Donna ei koskaan tarvinnut. Tämä siitä huolimatta, että sen isoisä oli surullisenkuuluista Trym. Emä taas oli ruotsalainen Ryssbergets Dolly-Zita, jolla tietääkseni oli metsästetty hyvin vähän.

Kun hankin Donnan, mielessäni ei väikkynyt kaukaisimpanakaan unelmana, että milloinkaan ottaisin osaa kokeisiin jahtikaverini kanssa. Tein henkikoirani kanssa retkiä, jotka eivät koskaan häivy mielestäni, retkiä, jonkalaisia en enää nähtävästi tule tekemään. Muistan hyvin retken, jonka aikana yhden vuorokauden kuluessa saimme saaliiksi kaksi kettua; toisen niistä Donna otti lyhyen ajon jälkeen kiinni keskellä pimeää syyskuun yötä. Muistan kun kaverit olivat ampuneet illalla hirven raanaan ja ottivat aamulla Donnan mukaansa metsään: kilometrin päässä ampumapaikalta hirvi löytyi sitkeän jäljityksen tuloksena. Ja muistan paljon muuta. Siitä ei ole nyt tarkoitus kertoa.

Hyvien kaverien yllättämänä otin kuin otinkin sitten osaa kokeisiin Donnan kanssa vuonna 1954. Donna oli silloin 4,5 vuotias. Kokeet jär-

jestettiin Tornion seudulla, Virkamaalla, täkäläisissä tiheissä metsissä. Donna oli silloin jo oma-alotteinen tiedottaja ja muistan sangen hyvin kun tuomari ihasteli tiedotusta, ei ollut koskaan nähnyt sellaista Donna saikin ensi yrityksellään sekä I al että I vl. Seuraavana vuonna meni ensi yritys kokeissa huonosti ja tuloksena oli III vl, mutta viikon kuluttua Kruununkylässä tuli jälleen I vl. Näissä kokeissa Donna joutui ensimmäisen kerran tekemisiin peltopyyten kanssa, mutta koira käsitteli ne kuin ei olisi milloinkaan muuta tehnytään. Tämä loi minuun sen pysyvän uskon, että jos koira yleensä seisoo, se seisoo mille kanallinnulle hyvänsä. Setterit, joilla olin metsästännyt ennen saksanseisokajauttani, olivat jo antaneet minun aavistaa tämän toiseikan. Toinen seikka, joka jo hyvin varhain iskeytyi mieleeni, oli se, että pään asento, jolla muuten yksistään ei ole ns. tyylin kanssa paljoakaan tekemistä, on suoraan verrannollinen nenän laatuun: pää korkealla hakeva koira omaa aina hyvän vainun, oli sitten kysymys mistä metsästyskoirarodusta tahansa. Niin ollen tähän seikkaan on kiinnitettävä huomiota kokeissa. Tosiasia oli, että Donnan pää oli aina korkealla, vaikka sillä muuten ei mitään tyyliä ollutkaan. Sen ei koskaan edes juoksevien lintujen perässä tarvinnut käyttää nokkaansa maajäljessä.

Kolmantena vuonna tuli sitten kotikentällä kolmas I vl ja henkikoirani oli käyttövalio, niin, tekaistuaan tietenkin ensin pentueen nykyisen muotovalio Hain kanssa. Pentuja tuli 6, joista 4 on palkittu kokeissa ja yksi saanut sertifikaatin näyttelyssä.

Hain vaakasuora ja osin matala pään asento on periytynyt pentuihin; yhdelläkään ei ole emän uljasta ryhtiä. Itselleni jääneellä Hexellä on seisonnalla ja avansessa korkea pään asento, mutta hakiessa vaakasuora. Joskus minusta on tuntunut, ettei Hexen nenä ole yhtä hyvä kuin Donnan. Tunnustan kuitenkin, että joskus taas olen tullut päinvastaiseen tulokseen. Silloin kun vielä metsästin Donnalla ja Hexellä yhtäaikaan, oli Donnan nenä aina voittamaton.

Lopuksi vielä eräs pikku episodi niiltä ajoilta, jolloin hankin Donnan. Olin metsästellyt setterimiesten kanssa, ja minulla oli itsellenikin ollut setteri, ja kun sitten ilmoitin ottaneeni saksanseisokajan pennun, nämä hyvät ystäväni olivat sanoa tuttavuuden irti. Kun olin vielä aika »uuno» näissä asioissa pelkäsin tavattomasti tehneeni tyhmyyden. Mutta pelkoni haihtui, ja nyt ei mikään muu koira tulisi kysymykseen kuin saksanseisoka: siitä on tullut vähän niin kuin uskontunnustus.

A. JUSSILA:

Kaksoisvalio Nobby

17. 9. 1951 sai professori Aarno Turusen omistama Netta ja kapteeniluutnantti Erkki Kaarlaksen Cay pentueen, josta nousi julkisuuteen viimeksi kuluneen 10 vuotiskauden eräs näyttelytähti ja maineikkain lyhytkarvainen käyttökoira Nobby.

Tiedossani ei ole, mitkä seikat saivat sotilasteknikko H. J. Nygrénin etsimään metsästystoverikseen saksalaisen seisovan lintukoiran. Tuskinpa hän pennun ottaessaan silti vielä aavisti, minkä aarteen sai ja mitä se tulee hänen taipaleellaan merkitsemään.

Saksanseisoja-Kerhon piirissä tämä parivaljakko nähtiin ensi kerran Jämijärven kokeissa 1952. He osallistuivat nuorten luokkaan ja 13 kk. vanha Nobby voitti viiden osanottajan kilvan ja sai 1. palkinnon 116 pisteellä ensikertalaisen ohjaajansa yllätykseksi. — »Nobby minua opetti», sanoi Nygrén. »Minä olisin monasti halunnut toimittavan vähän toisella tavalla, mutta kun se katsoi syrjäsilmillä minua paheksuvasti, minä ajattelin — no, kaipa sinä osaat sen paremmin kuin minä».

Nobby kilpaili kokeissa kaikkiaan 11 kertaa, sai kuusi kertaa 1. palkinnon ja kaksi kertaa 2. palkinnon ja tuli käyttövalioksi vuonna 1957. Sen esiintyminen oli vakaista ja vaatimatonta — kuin paljon kokeneen ihmisen, jonka rauhallisuutta ja varmuutta eivät tulevat vaikeudet jaksa järkyttää.

Olin muutamia kertoja mukana Nobbyn juostessa utteran tasaista hakulaukkaansa, jonka tahti vain kiristyi sitä mukaa kuin päivä kului, jos riistaa ei ottanut löytyäkseen. Vuonna 1957 lähdimme Seinäjoella maastoon klo 6.30. Oli pakkasaamu, jäänriitettä ja routaista viljansänkeä. Riistakato. Voittajaluokan kokeeseen otti osaa vain kaksi koiraa — sopivinta siis parihaku, Nobby toisena. Edellisen päivän metsästyksessä sen käpälien päältä oli saraheinä kuluttanut nahan rikki. Alku oli Nobbylle vaivalloista, jalat siteissä ja rasiutuksesta kankeina, mutta sitä mukaa kuin aika kului, sen vauhti parani ja laukka jatkui pelto pellolta tunti toisensa jälkeen. Iltapäivällä pidettiin ojanpientareella kahvitauko ja jatkettiin taas. Vielähän oli päivänvalo ja toivoa onnistumisesta. Olin toisena ohjaajana ja illansuussa olin itse niin lopussa, että jos olisin ollut poika, olisin itkenyt. Siinä tuskaillessani näin Nobbyn pyryämässä ojanvarsivesaikon laitaa tuulen alla. Sen ryhti oli kuin tanssijattaren, pää pystyssä, kuono tapaillen tuulta. Ajattelin: voi p-u, mikä kammottava metsästyshalu sillä täytyykään olla.

Palasimme pimeässä Seinäjoelle, ja jos mikään koira ansaitsi voittajaluokan kolmosen, se oli Nobby.

Näyttelyissä Nobby kilpaili monia kertoja ja sai mm. 6 sertifikaattia ja 1 CACIBin ja tuli muotovalioksi vuonna 1955.

Pentueita sillä oli viisi. Isänä oli kaksi kertaa Rollo. Tästä yhdistelmästä ovat Rakunamäen Kim, muotovalio Rakunamäen Taina ja Rakunamäen Nelly. Kerran oli isänä Rippo, jälkeläinen Rakunamäen Isabella. Kerran on isänä ollut Tirai ja kerran muotovalio Timo.

Edellämainituista Nobbyn jälkeläisistä on sen suku tähän mennessä jatkunut.

1962 syksyn kokeissa tapasin Keski-Suomen kanakoiramiehiä ja kyselin, mitä Nygrénille kuuluu. Häntä ei ole paljon näkynyt Nobbyn poismenon jälkeen. Sain kuulla, että koiransa menetettyään Nygrén on ollut kuin poissa raiteiltaan. Kulkee yksinään vaisuna ja katselee. On kokeillut itselleen uutta koiraa, mutta Nobbyn kehyksiin on vaikea toista sovittaa.

TARMO RUUTU:

Käyttövalio Parta Killa ja kaksoisvalio Tunturin Tuuli

Lieksalaisen metsänhoitaja T. K. Ketosen kasvattama ja allekirjoittaneen omistama ja opettama karkeakarvainen saksanseisojanarttu Parta Killa syntyi 10. 4. 1952. Sen emä oli kaksoisvalio Friidu ja isä Tara. Friidun emä oli Leni von Riefenstahl ja isä Justus. Taran emä oli Heta ja isä muotovalio Sifsjö Blücher.

Väriltään oli Killa valkopohjainen, pää ja laikut ruskeita. Ulkomuodoltaan se oli tiivisrakenteinen ja sopivan kokoinen, hyvää käyttötyyppiä oleva narttu, joka, saatuaan SKL:n 20-vuotisjuhlanäyttelyssä Helsingissä 1955 1 al:n ja 1 kl:n, sai sitten Kemissä 1956 1 al:n, 1 vl:n ja 1 kl:n, Tornion SKL:n 77. näyttelyssä 1957 niinikään 1 al:n, 1 vl:n ja 1 kl:n sekä Tampereen kansainvälisessä näyttelyssä 1957 1 al:n, 2 vl:n ja 1 kl:n. Ulkomuotoa vastaan tehtynä huomautuksena oli, että Killan pää olisi voinut olla jalompi ja että runko oli hivenen pitkänomainen. Rotutyyppi oli hyvä.

Kokeissa oli Killa ensi kerran 2 vuotta vanhana Ylistarossa 1954 saaden 1 al:n ja samana vuonna Tornion ympäristössä 1 vl:n. Vuonna 1955 se jäi voittajaluokassa Seinäjoella 2 pistettä vaille ykköstä saaden 2 vl:n ja Pälkäneellä 3 vl:n. Vuonna 1956 se sai jälleen Tornion ympäristössä toimeenpannuissa kokeissa 1 vl:n samoin kuin 1957 ja 1958, jolloin sen pistemäärä oli hyvin korkea 202. Viimeisen kerran Killa kilpaili Pernajassa 1958 saaden 2 vl:n.

Tottelevaisuuskokeissa se sai Torniossa 1955 1. palkinnon yhdessä käyttövalio Donna-Zitan kanssa ja 1957 Tampereella 2. palkinnon.

Käyttövalion arvon Killa sai 7.11.1957 5 vuoden vanhana.

Syksyllä 1959 Killa yhdessä tyttärensä Tunturin Tuulen kanssa lähti »seikkailemaan» ja jäi sille tielleen, todennäköisesti hukkuen heikkoihin jähin.

Killalla oli kaikkiaan 3 pentuetta pentueveljensä Parta Peikon kanssa, ensimmäinen vuonna 1956 ja viimeinen 1959.

Luonteeltaan Killa oli rauhallinen ja metsästettäessä innokas ja sitkeä ja viihtyi erityisen hyvin metsäisessä maastossa. Kun se tiedotti oma-alotteisesti, oli sillä miellyttävä metsästää. Erityisesti Killa oli innostunut sorsanmetsästyksestä ja kehittyi siinä varsin eteväksi tuoden haavoittuneita sorsia varsin etäältäkin ampujasta. Aika tulee näyttämään, mikä arvo Killalla oli rotunsa kehittäjänä, mutta varmaa on, että sillä oli eräitä sellaisia ominaisuuksia, mm. oma-alotteisen tiedottamisen kyky, joka aivan ilmeisesti on periytynyt sen jälkeläisiin. Eräänä sellaisena on mainittava sen tytär Tuuli.

Kaksoisvalio Tunturin Tuuli syntyi 9.3.1956 allekirjoittaneen Tunturin kennelin kasvattina ja omistuksessa. Sen isä oli Parta Peikko. Väritään on Tuuli myös valkopohjainen, pää ja laikut ruskeat. Saatuaan Oulussa 1957 nuorten luokassa 1. palkinnon, osallistui sen kanssa kansainväliseen voittajanarvonäyttelyyn Helsingissä 1958, jossa se sai 1 al:n, 1 vl:n ja sertin, sekä Oulun kansainväliseen näyttelyyn 1959, jossa tuli 1 al, 1 vl, sert. ja 1 kl. Torniossa 1960 toimeenpannussa SKL:n 100. näyttelyssä olivat palkintosijat samat kuin Oulussa. Muotovalion arvon sai Tuuli 1.6.1962.

Kokeissa oli Tuuli mukana Pernajassa 1958 saaden 1 al:n. Vuonna 1959 se sai Tornion kokeissa 3 vl:n, 1960 samoissa kokeissa 2 vl:n, 1961, niinikään Torniossa, 1 vl:n ja samassa paikassa 1961 pidetyssä Riistakoirakilpailussa 2 vl:n. Vuonna 1962 Tuuli sai Sodankylän kokeissa 1 vl:n samoin kuin samana vuonna Kemin kokeissa. Ruotsissa on Tuuli kilpaillut kolme kertaa avoimessa luokassa, saaden Kirunan kokeissa 1958 2 al:n sekä Ruotsin ja Norjan rajalla 1960 ja Gällivärrässä 1962 toimeenpannuissa kokeissa 1 al:n. Tottelevaisuuskokeissa Tampereella 1957 Tuuli sai nuorten luokassa 2. palkinnon ja avoimessa luokassa Helsingissä 1958 2. palkinnon. Kaksoisvalion arvon se sai 23.1.1963.

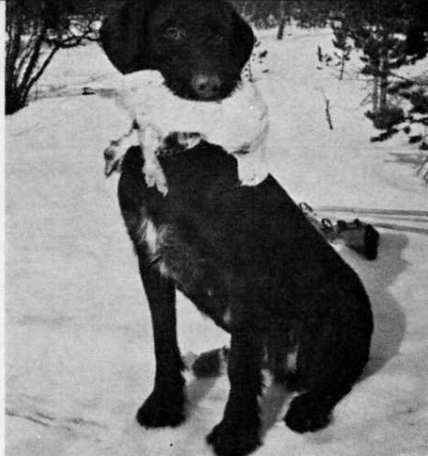
Tuulella on ollut kaksi pentuetta pentueveljensä Tunturin Keron kanssa, ensimmäinen vuonna 1962 ja toinen 1963.

Luonteeltaan on Tuuli erittäin rauhallinen ja hyvin innostunut kaikkeen metsästyksen. Se on äidiltään, Parta Killalta, perinyt kyvyn tiedottaa oma-alotteisesti, mikä tekee sen hyvin soveltuvaksi metsäs-

tykseen peitteisessä metsämaastossa. Kooltaan on Tuuli sopivan kokoinen, 58 sm, ja erittäin voimakas, mikä johtuu osittain siitä, että se on saanut hyvin monipuolista liikuntaa, mm. ahkionvetoa, eikä siinä ole rakennevirheitä.

Tulevaisuus tulee näyttämään, mikä arvo Tuulella on jalostuksessa, mutta otaksuttavaa on, että tähän pitäisi olla ainakin metsästysominaisuuksiin nähden mahdollisuuksia, mikäli perintötekijät jotakin merkitsevät.

A. H. VIRKKUNEN:

Käyttövalio Senta von Westen

Senta syntyi 20. 6. 1955 ja saavutti käyttövalion arvon edellyttämät ansionsa 5 vuoden iässä.

Isä: Caro av Ödmark, Saksasta Ruotsiin tuotetun valion Gonner vom Saarforstin ja vanhan karkeakarvakantamme eräitten haarojen yhdistelmää edustavan loistavan käyttövalion Carryn poika.

Emä: Cirra von Westen, Trymin ja ns. alkuperäiseen von Westen-kantaan kuuluneen valion Reila von Westenin tytär.

Näyttelyissä esitettäessä on Senta palkittu 1 al:lla tai 2 al:lla. Se on toivottavaa suurikokoisempi, mutta jalo narttu, ja väriltään ruskea.

Sentaa kouluttivat sen nuoruudessa omistajansa, riistanhoitaja Juhani Talsta, ja hänen sotaväessä ollessaan kontrollööri Allan Jokinen, joka kahdella ensimmäisellä kerralla ohjasi sitä myöskin kokeissa.

Sentan koeura näyttää seuraavanlaiselta:

Laihialla 1956 Ukko Lapinjoen tuomitsema 1 nl.

Torniossa 1956 (nuorten lk:n iässä) Jaakko Tiiaisen tuomitsema 2 al.

Torniossa 1957 A. H. Virkkusen tuomitsema 2 al.

Torniossa 1958 G. R. Renvallin tuomitsema 1 al, 3 vl.

Torniossa 1959 A. H. Virkkusen tuomitsema 1 vl.

Voltin Riistakoirakilpailussa 1959 Ossi Kanervan tuomitsema 3 vl.

Torniossa 1960 Jaakko Tiiaisen tuomitsema 1 vl.

Voltissa 1960 Ukko Lapinjoen tuomitsema 1 vl.

Torniossa 1961 Jaakko Tiiaisen tuomitsema 2 vl.

Tornion Riistakoirakilpailussa 1961 A. H. Virkkusen tuomitsema 1 vl. ja Riistakoiran arvo.

Nurmeksen Riistakoirakilpailussa 1962 Heikki Ketolan tuomitsema Riistakoiran arvo; palkintosija jäi saavuttamatta, kun lintu ei kestänyt tiedottamissuoritusta.

Senta on suurena raskastekoinen ja raskaahkolaukkainen koira, etenkin, jos se sattuu olemaan tukevammassa kunnossa. Aukeilla kentillä se ei parhaiten pääse oikeuksiinsa, mutta on merkillistä, mitenkä se metsässä osaa sopeuttaa liikuntansa niin, että sen laukka muodostuu

äänettömäksi, muttei silti hitaaksi. Todennäköisesti tähän muun ohessa vaikuttaa se tavattoman laaja praktiikka, joka sillä on takanaan niiltä vuosilta, jolloin sen isäntä toimi Meltauksen riistantutkimusaseman hoitajana: kokemus laajempi ja monipuolisempi kuin luultavasti millään muulla nykyään elävistä koiristamme. Metsätyöskentelyssä liittyy kuvaan suuri varmuus ja luotettavuus.

Senta kuuluu niihin koiriin, joista ensikertainen kouluttaja on tehnyt erinomaisen metsäkoiran ja jotka vastalahjaksi ovat isännästään tehneet erinomaisen kanakoiramiehen. Tosin se, kuten jo alussakin selvisi, oli nuoruudessaan kahdenkin miehen koulussa ja ohjissa, mutta huipputasonsa se on saavuttanut ja elämäntyönsä tehnyt yhteistoimin isäntänsä kanssa. Nuorena sillä oli intoa joskus hieman liikaakin, se pyrki jopa menemään perään, mutta aika on siitä muovannut rauhallisen, jopa joskus juroilta vaikuttavan koiran. Poikkeuksena ovat silmät, jotka heijastavat elävästi ja virkeästi koirassa olevaa palvelusalttiutta ja lahjakkuutta. Sillä on erinomainen vainu ja se on hyvä tiedottaja sekä pillillä että oma-alotteisesti.

Senta saavutti Riistakoiran arvonsa kahdesti, sekä Tornion että Nurmeksén kokeissa, jo vanhana ja, silloisista olosuhteista johtuen, melko treenaamattomana ja tukevakuntoisena. Näin olivat luonnollisesti saavutukset sitäkin kunniakkaampia. Mutta tästä johtuu, ettei se näinä kilpailukertoina suinkaan esittänyt sitä parastaan, mikä joskus muulloin on sen työskentelyssä nähty. Mutta vanha kokemus ja erinomainen taito metsämaastossa toimiessa kantoi hedelmää ja tuotti tulosta.

Ehkäpä Sentaa koskeva selostus on sopiva lopettaa lausunnolla, jonka tuomari antoi siitä 1960 Etelä-Pohjanmaalla Sentalle vieraamassa avomaastossa pidetyissä kokeissa, joissa se saavutti toiseksi korkeimman pistemääränsä voittajaluokassa. Näin kirjoitti siitä Ukko Lapinjoki:

»Sentan haku on kohtalaisen nopeaa ja tarmokasta, mutta leveyttä saisi olla enemmän. Koira menee kyllä kauaksi ohjaajastaan, mutta vain syvyysuuntaan, joten hakukuviosta tulee suppeahko. Pään asento on kohtalaisen hyvä. Saimme Sentalle useamman seisonnan, jotka olivat kiinteitä. Vain yksi valheseisonta pilasi muuten hyvää suoritusta. Eteneminen seisonnalta saisi olla nopeampaa. Ammuttaessa oli koira rauhallinen. Noutaessaan käsittelee Senta lintua aluksi hieman »kova-kouraisesti», mutta muuten noutaminen sujuu hyvin. Tottelevaisuus on hyvä, joskin ajoittain pillikuurous on pieneksi haitaksi. Tiedottamisen koira suoritti oma-alotteisesti. Vesityö moitteeton, samoin onnistuivat laahausjälki ja paikalleen jääminen ja vartiointi sataprosenttisesti. Kokonaisuutta katsellen oli Sentan toiminta loistavaa.»

KAARLO RUOHONEN:

Kaksoisvalio Tutka Poika

Kaksoisvalio Tutka Poika syntyi 11.2.56 Tutka kennelissä ja on siis kotinsa kasvatti.

Kun pentue ensi askeleitaan tepasteli lattialla, kiintyi huomioni erityisesti sen ainoaan urospentuun, jota aloimme kutsua Pojaksi. Se yritti pyrkiä seuraani eikä välittänyt siskoistaan mitään ja emostaankin vain silloin, kun pyrki sen nisille. Jaloissani se viihtyi, kun siihen vaan oli tilaisuus, vaikka sen usein nostin sisartensa joukkoon yhteen rykelmään niiden synnyinvuoteelle. Mutta kun se huomasi minut työssäni kirjoituspöydän äärellä, ei kulunut kauaakaan, kun se taas oli jalkojeni päällä. Joskus nostin sen siitä syliini, ja se vasta sen mielestä näytti autuutta olevan. Omasta puolestani huomasin tässä tilaisuuden varhaiskoulutukseen. Ei aikaakaan, kun pentu alkoi käsitellä »Ei»-sanana merkityksen. Kun sille olin ääntänyt muutamana päivänä jonkun kerran »Ei», kun se vikisten yritti kiivetä housujeni lahkeita ylös, se painautui jalkojeni päälle, johon sen olin komentaessani opettanut laskeutumaan, ja oleili tyytyväisenä siinä.

Kun pennuille alettiin antaa lisäravintoa, kun emän maito ei enää riittänyt, opetin niille tärkeän »Tänne»-sanana merkityksen. Urkin ajan, jolloin kaikki pennut nukkuivat, ja silloin vein niille ruokaa. Hiivin sukkasillani niin, että ne heräsivät vasta sitten, kun huudahdin »Tänne». Ensimmäisillä kerroilla menin hyvin lähelle, mutta vähitellen

kutsuin yhä kauempaa. Ei uskoisi, kuinka pian ne oppivat käsittämään, että »Tänne»-sanana kuultuaan on saatavissa ruokaa, ja missä päin sitä on. Ne olivat »yhtenä miehenä» pystyssä ja unen pöpperöisinä kuuntelivat pienillä korvillaan ja katsella killittelivät pienillä silmillään vain hetken ja pyrkivät huojuvin ponnistuksin minua = ruokakuppia kohti.

Muistan erään tapauksen, jolloin pentu osoitti ehdotonta luottamusta isäntäänsä. Se tapahtui noin kahden ja puolen — kolmen kuukauden ikäisenä. Olimme harvapuiseissa metsämaastossa harjoituslenkillä. Yht'äkkiä kuulin pennun parkaisun ja sitä seurasi yhtäjaksoinen valitus. Se etsi hätääntyneenä minua katseellaan ja kannatti toista etujalkaansa. Kun pääsin sen luo, luulin siltä jalan katkenneen, kun se edelleen valitti ja alkoi pyrkiä sylini. Siinä se sai jonkun aikaa ollakin. Vähitellen valitus turvallisessa paikassa vaimeni, ja kun liikkeelle lähdimme, ei jalassa näyttänyt olevan mitään vikaa. Joitakin viikkoja myöhemmin Poika esitti minulle samassa maastossa ensimmäisen seisontansa teeripoikueelle.

Näihin aikoihin olin Pojalle opettamassa oikein asiallista hakuviotiä isolla aukealla heinäpellolla, josta heinä oli korjattu. Tiesin varmasti, ettei siellä ole peltopyitä eikä muutakaan riistaa. Yht'äkkiä Pojalla kuitenkin on kaunis kiinteä seisonta. Se kohdistuu pellolla olevaan kivisaarekkeeseen, jossa on lato ja jossa kivien lomassa kasvaa joku kataja, villiipilaa, nätkintä ym. luonnonheinää. Tyypillinen peltopyiden ruokailu- ja lymyämispaiikka, jos niitä olisi paikkakunnalla. Siellä saattaa tietysti luihuilla myöskin peltopyiden vihollinen N:o 1 — kissa, eikä minulla ole edes asetta mukana. Komento: »Jatka». Poika hyppää muutaman varovaisen loikan, eikä saarekkeesta lähde mitään. Sitten se nyppää sieltä suuhunsa jotakin ja lähtee tuomaan. Se on pieni siili ja Poika on mitä urhoollisimman näköinen, kun se sitä istualtaan tarjoaa minulle. — Tällaiset siili-kohtaukset ovat pahasta. Jos kehtu pentua, se intoutuu niiden etsintään. Jos moitit, se saattaa vahingoittaa sen työskentelyä oikean riistan kyseessä ollen. Minulle on Pojan kanssa sattunut myöhemmin enemmänkin ja kovin harmillisia »siiliseikkailuja».

Jotkut seisovan lintukoiran kasvattajat väittävät, että koulutus on aloitettava vasta pennun ollessa noin vuoden vanha. Toiset alkavat puolenvuotiaina ja eräät kolmen kuukauden ikään tultua. Ehkä eri rotuiset tarvitsevat erilaisen koulutuksen alkamisajan. Olen kouluttanut ainoastaan saksanseisojia ja niitäkin vain muutaman, mutta olen aloittanut siinä iässä, kun pennut lähtevät synnyinvuoteeltaan lattialle pieniä laimiskojaan tekemään. Uskon vakaasti, että näin varhain aloitettu koulutus tuo parhaan tuloksen ja monin verroin helpommalla

pääsee, kunhan vain ei sitä myöhemmässä vaiheessa laiminlyödä tai keskeytetä pitkiksi ajoiksi.

Lukuisissa näyttelyissä Tutka Poika on saanut sertifikaatteja enemmän kuin tarvitaan valionarvon saamiseen, mutta on se saanut pari kertaa avoimen kakkosenkin. Muotovalion arvon se sai 2.5.1958 eli n. kolme kuukautta päälle kahden vuoden ikäisenä.

Kokeissa Poika on kilpaillut 12 kertaa, nuorten luokasta alkaen. Käyttövalionarvoon oikeuttavat voittajaluokan 1. palkinnot se on saanut Seinäjoella 1959, Voltin Riistakoirakilpailussa 1959 ja Oulussa 1962. Riistakoirakilpailun palkinto tiesi myöskin Riistakoiran 1959 arvoa.

Tutka Pojan sukujuuresta kerron ainoastaan sen lähimmistä koirista.

Isä, Caro av Ödmark, oli kaunis ja hyväryhtinen koira, vauhdikas kiittäjä maastossa ja erittäin intohimoinen kissan tappaja.

Emä, Rhea von Westen, oli kaunis koira, joka palkittiin monesti voittajaluokan ensi palkinnolla näyttelyssä, mutta ei koskaan saanut »serttiä». Sillä oli tulinen luonto ja se oli nopea, pystypäinen kiittäjä, kokeissa sillä oli avoimen luokan 3. palkinto. Ellei Rhean korvissa olisi ollut vikaa — se oli huonokuuloinen —, siitä olisi saanut vallan mainion käyttökoiran, joka kokeissa olisi niittänyt mainetta. Sain Rhean omakseni kun se oli noin puolitoista vuotias, ja jo niihin aikoihin sillä alkoi ilmetä huonokuuloisuutta, ja se sai tästä syystä monesti kovakorvaisen maininnan.

Caro av Ödmarkin isä oli Saksasta Ruotsiin tuotettu valio Gonner vom Saarforst.

Caron emä taas oli tulinen käyttövalio Carry, jota olen saanut keran ihailla kerhomme 10 vuotisjuhlakokeissa 1953.

Rhean isä oli kuuluisa kaksoisvalio Karu von Westen, josta on puhuttu ja kirjoitettu paljon.

Rhean emä Erra von Westen oli hyvä käyttökoira ja sen emä valio Reila von Westen oli aikoinaan sekin hieno ja lahjakas koira.

Tutka Pojalla on pentueet 7 nartun kanssa. Kolmevuotiaana se sai Helsingin näyttelyssä 1. palkinnon siitosluokassa, ainoan kerran kun se on siitosluokassa kilpaillut. Eräässä pää-näyttelyistämme eräs sen poika sijoittui isänsä edelle. Kaksi sen jälkeläisistä on palkittu kokeissa. Käyttöarvon arvioimiseksi olisi mielestäni ollut suotavaa Pojan runsaampi jalostukseen käyttö ja jälkeläisten runsaampi esittäminen kokeissa.

Valiot — Riistakoirat — Voittajat

Kk.narttu Käyttövalio Donna Zita 2364/51E, om. kontrollööri Allan Jokinen.

*Kk.narttu Kaksoisvalio Friidu 1243A,
om. metsänhoitaja T. Ketonen (†).*

Valiot – Riistakoirat – Voittajat

Gitta

Lk.narttu Voittaja 1959 Muotovalio Gitta 1359/56, om. eläinlääkäri L. A. Syväri.

Kk.uros Muotovalio Hai 2665/56, om. vuorineuvos Aulis O. Kairamo.

Valiot — Riistakoirat — Voittajat

*Kk.uross Voittaja 1958 ja 1959 Muotovalio Mielikin Masi 2500/55,
om. arkkitehti Jermo Laosmaa. (†)*

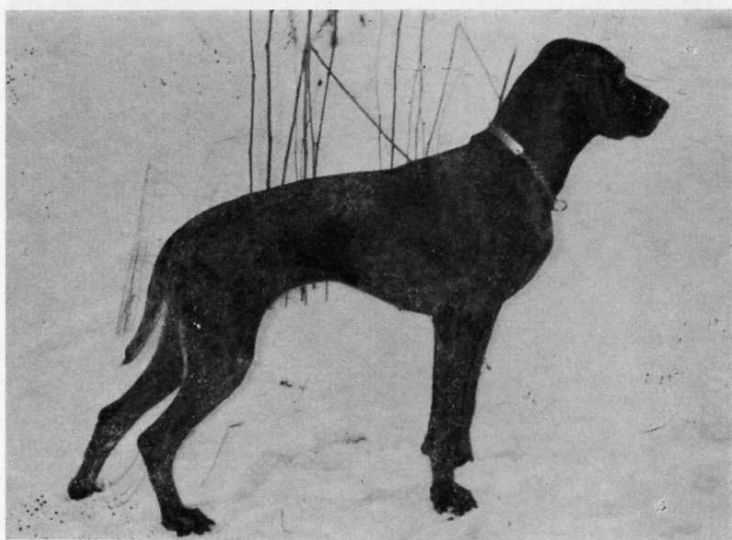

Lk.narttu Kaksoisvalio Nobby 1295/52E, om. sotilasteknikko H. J. Nygrén.

Valiot — Riistakoirat — Voittajat

Kk.nartut Käyttövalio Parta Killa 2247/52F ja Kaksoisvalio Tunturin Tuuli 1071/56, om. varatuomari Tarmo Ruutu.

Lk.narttu Muotovalio Rakunamäen Taina 2215/55H, om. johtaja Aarne Jussila.

Valiot — Riistakoirat — Voittajat

Lk.uros Voittaja 1962 Rakunamäen Visa 6455/60, om. majuri Heikki Sarpanta.

Lk.narttu Voittaja 1960 Muotovalio Rendbaeks Lone 2598/57, om. neiti Anna-Liisa Arvela.

Valiot — Riistakoirat — Voittajat

*Kk.narttu Riistakoiria 1960 Tornionkummun Heidi 2972/57, om. varatuomari
Jaakko Kalliokoski.*

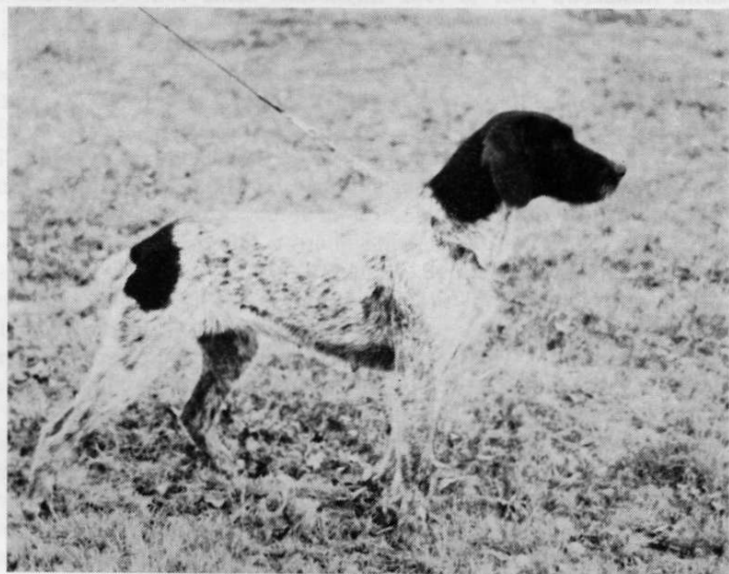

*Kk.uros Voittaja 1957 Riistakoiria 1959 Kaksoisvalio Tutka Poika 558/57, om.
kaupunginvirkailija Kaarlo Ruuhonen.*

Valiot – Riistakoirat – Voittajat

Kk.narttu Muotovalio Epi von Westen 2472/58, om. teknikko Paavo Maljanen.

Kk.narttu Voittaja 1960 Erla von Westen 2473/58, om. metsänhoitaja Tapani Leinonen.

Valiot — Riistakoirat — Voittajat

*Kk.narttu Riistakoira 1961 ja 1962 Käyttövalio Senta von Westen 226/56,
om. riistanhoitaja Juhani Talsta.*

JAAKKO TIIAINEN:

Muistelmia 20-vuotistaipaleelta

Mummeli, rouva Aino Kostamus, houkutteli Ahmon, Masalinin ja allekirjoittaneen Seinäjoelle, luvaten peltojen olevan »punaisena» peltopyytä. Asemalla Mummeli oli vastassa kahmaisten Ahmon syliin niin että vallan kainostutti. Majoitus oli järjestetty Seurahuoneelle. Silloin ei ollut paikkakunnalla linja-autokuljetusta eikä muitakaan autoja. Olimme ottaneet mukaamme polkupyörät. Suuntasimme Seinäjoelta matkamme aina aamuisin Munakkaan päin. Koirat laukkasivat 15—20 km ajajien sivulla. Ainolla oli seuralaisena rouva Lehti Porista. Myös radioteknikko Paavo Vähämaa Seinäjoelta oli jonkun kerran mukana. Niukasti oli lintuja, löytyi kuitenkin sen verran, etteivät retket menneet hukkaan. Juuri näiden harjoitusvaikeuksien vuoksi virisi ajatus harjoitusmaiden vuokraamisesta. Johtaja Antti Isotalo kutsui meidät joukolla kahville luokseen antaen vihjeen Voltin maista.

Harjoitusten jälkeen iltaisin pidettäessä »palaveria» Mummeli alkoi hirmumainostuksen kerhon perustamisen puolesta. Hän lupasi haalia kokouksen »kasaan» ja soittaa mekaanikko Antti Anttilalle. Niin hän tekikin pyytäen Anttilaa järjestämään kokeet Kauhavalle ja tilaisuuden kerhon perustamiseen. Maisteri V. J. Mikkonen lupautui ja tulikin tuomariksi. Mummeli tämänkin sai aikaan.

*Ensimmäisten kerhon kokeiden osanottajat koirineen Kauhavalla v. 1943.
Kokeiden järjestäjänä toimi Kauhavan Metsästysseura.*

Kuka nyt häneltä voisi mitään kieltää. Maisteri Mikkonen kaukonäköisenä SKL:n toiminnanjohtajana toi laatimansa sääntöehdotuksenkin mukanaan. Kokeet pidettiin virallisesti Kauhavan Metsästysseuran toimeenpanemina. Saksanseisoja-Kerho perustettiin kokeiden aikana v. 1943 syksyllä.

Kuten useimmat vanhemmat jäsenet muistavat, oli Kerholla keväällä v. 1944 lähellä Poria koirien koulutuspäivät, jotka kestivät viikko-kaupalla. Kurssin johtajana ja kouluttajana toimi saksalainen ammattikouluttaja vääpeli Hugel, jonka maisteri Tauno V. Mäki onnistui hankkimaan kouluttajaksi. Harjoitukset kävivät oikein sotaväen tahtiin. Kun vääpeli karjaisi kovalla narisevalla äänellä »Ruhe», lakasi koirien haukkukuo-rokin ja vallitsi täysi hiljaisuus. Hiki niissä hommissa tuli varmaan monelle. Niinpä teki mieli saunaan, joka saatiinkin lämmitetyksi. Miehet menivät ensin häkälölyyn yht'aikaa, ettei syntyisi pitkää odotusta ja riittäisi löylyä paremmin. Lau-teille mahtui toistakymmentä kurssilaista vieriviereen. Tahdissa — kuinkas muuten — alkoi vihdan läiske. Sitä liikettä ei lauteet kes-täneet, vaan romahtivat. Yht'äkkiä oltiin kaksinkerroin leuat polvien välissä »orrella» roikkumassa. Onneksi ei kukaan loukkaantunut, yhtä pinteeseen jäänyttä kyllä piti auttaa.

Pari viikkoa kestäneen kurssin päätteeksi järjesti Kerhomme oman kaikki koirarodut käsittäneen koiranäyttelyn Porissa. Käytännöllisen

puolen hoiti suurimmaksi osaksi Porin Kennelkerho r.y. Näyttely onnistui yli odotusten. — Ensimmäisenä saksanseisojana näyttelyssä esitettiin arvosteltavaksi lyhytkarvainen uros. Tilanpuutteen vuoksi otettiin yksi koira kerrallaan kehään. Koiranomistaja tuli vähän hermostuneena, ensikertalainen kun oli, koirineen tuomarin eteen. Hän käski koiransa istumaan ja sitten maahan, otti pari askelta komentaen sen sivulleen ja saman tien maahan. Ehkä hän olisi ohjannut koiransa näyttämään muutakin kurssella oppimaansa, ellei esitystä olisi keskeytetty.

Syksyllä 1944 lähdettiin katsomaan Voltin maita. Meitä oli kolme, Aino-rouva, Jussi-poikani ja allekirjoittanut. Olimme menossa arvioimaan riistan määrää. Haravoinnin tuloksena löysimme kohtalaisesti peltopyitä, riekkojakin vähäsen ja olipa teeriäkin seisonnoilla. Päätimme vuokrata saatavissa olevat maat kerholle 10:ksi vuodeksi, kuitenkin niin, että otamme ne itsellemme, jollei seuramme niitä huolisi. Mutta sopimusten tekeminen ei käynyt helposti. Voitelua siinä tarvittiin kuten jo etukäteen olimme arvanneet.

Voltissa ollessamme tehtiin rauha, sen kuulin naapurin radiosta. Tuli pois lähdön aika, kun lomatkin loppuivat. Asemalla saimme ihmeeksemme tiedon, ettei aikataulun mukaista junaakaan tulekaan. Junan lähettäjä sanoi:

— On parasta vaan odottaa ensimmäistä saapuvaa junaakaan.

Niitä ohitti useampia kumpaankin suuntaan. Pohjoisesta saapui tavara- ja sekajunia täpötäynnä haavoittuneita ja muita sotilaita, eivätkä ne ottaneet »tavallisia» matkustajia. Oli alkanut uusi sota Lapissa. Odotettuaamme vilusta väristen seuraavaan aamuun saapui taas juna matkustajia pullollaan. Siihen pääsimme. Vaikeinta oli koiran saaminen vaunuun. Junamies huusi vaunusta:

— Ei tule kysymykseenkään koirien rahtaaminen.

Junanlähettäjä sattui seisomaan aivan lähellä kuullen kaiken. Hän otti koiran ja vei sen vaunuun sanoen:

— Helsinkiin!

Hän oli kuin pelastava enkeli. Aino oli jo saanut koiransa vaunuun, naiset ne osaavat lirkutella, vaikka olihan hänellä paremmat mahdollisuudetkin matkustaessaan vain pari aseman väliä — Lapualle. Siellä oli saksanseisojakokeet, kuten niitä silloin nimitettiin. Arvatkaas, tekikö minunkin sinne mieli! — Saavuimme joskus seuraavan päivän ilta-myöhällä Helsinkiin. Takapuoli oli aivan pehmeänä istumisesta paljaalla puupenkillä noin 16 tuntia.

Kerran taas, syksyn tultua, alkoivat koiraurheilijat saapua harjoitusmaaillemme. Siihen aikaan seisojuna Tampereella yöllä useita tunteja. Olimme jo körötelleet sieltä aimo matkan eteenpäin, kun juna

pysähtyi eräälle asemalle. Makuuvaunumme ohitti asemarakennuksen niin, ettei sitä näkynyt ikkunasta. Eräs Volttiin matkaaajista heräsi siihen, kun juna nytkähtäen lähti liikkeelle. Unisena hän totesi:

— Tämä menee takaisin.

Sitten hän otti housut naulasta ja alkoi kiireesti vetää niitä koi-piinsa. Paksu vatsa kait viivytti toimitusta, koska matkatoveri, riuska ja vielä poikamaisen solakka nuori mies, ennätti saada ensin housut jalkoihinsa lähtien nopeasti tavoittamaan vaunun siivoojaa. Tällä välin kupuvatsainen sadatteli:

— Tärinä on turvottanut vatsani.

— Housut eivät näet yltäneet edestä kiinni. Hetken kuluttua nuorimies palasi kannattaen käsillään housujaan ja selittäen nolona, että asema jonka sivuutimme oli Haapamäki. Veturi oli muutettu Tamperereella yön aikana junan toiseen päähän. Kun asia selvisi, vaihdettiin housutkin. Ne olivat hämärässä ja kiireessä vaihtuneet.

Kokeissa sattuu joskus kömmähdyksiä. Niinpä kerran koira, joka haki loistavasti sarka saralta, otti äkkiä seisonnan ojassa sen suuntaan. Siinä oli suurehko pajupensas koiran edessä. Sen seistessä lähti pikkulintu pensaasta lentoon. Joku tuomarikokelas väitti, että se seiso pikkulinnulle ja kehoitti ohjaajaa jatkamaan hakua. Ohjaaja totteli hämmästyneenä käskien koiran hakemaan vasemmalle. Tottelevainen koira otti noin 20 metrin luovin ja kääntyi sitten oikealle oja kohden, jossa se oli äsken seisonut. Laukatessaan sen yli hyppäsi samalla ojasta koiran vatsan alta rusakko pellole. Jänis pinkasi täyttä laukkaa metsään ja koira seurasi perässä. Aikaisemmin se oli ilmeisesti seissyt samalle vemmelsäärelle. Mutta siihen loppui tämän koiran koe.

Kun kerran valmistauduttiin lähtöön koemaastoon, pari herraa tuli ilmoittautumaan osanottajiksi kokeisiin. Tiedusteltaessa koiran nimeä ja rekisterinumeroa selvisi, ettei sitä oltu vielä ilmoitettu Kennel-Liiton kirjoihin. Tuomari, joka oli myös pätevä ulkomuototuomari, sai ratkaistavakseen asian. Säännöt määräisivät, että koira sai osallistua käyttökokeisiin, jos se oli palkittu näyttelyssä, tai jos tuomari katsoi sen palkinnon arvoiseksi. Osanottajaksi ilmoitettu koira tuotiin nähtäväksi. Tuomari ihmetteli sen ulkomuotoa ja mainitsi pään muistuttavan ajokoiran päätä. Koira ei hyväksytty kokeisiin. Myöhemmin selvisi, ettei se ollut puhdas saksanseisoja.

TAUNO V. MAKI:

Polun varrelta

Vaikka ihmisen pitäisi elää niin, ettei tarvitse muistelmia kirjoittaa, ei siitä pääse mihinkään, ettei jahtimiehillä riitä tarinaa metsästyksestä ja hyvistä koirista. Varsinkin kun niiden kumpienkin tiimoilla sattuu ihmeellisiä tapauksia.

Toisen rähinän alkaessa jouduin kiinteästi tekemisiin saksalaisten kanssa. He olivat, poikkeamatta muista metsästäjistä, yleensä omiensa puolta ja kehuivat saksanseisooja erinomaiseksi koiraksi. Noihin aikoihin minulla ei ollut kuin perin vähäinen aavistus, miten seisovia lintukoiria käytetään. Nuorempana harrastin ajokoiria sekä Rovaniemellä pystykorvia ja luodikkoa. Ampumataito haulikolla oli suorastaan keuhko. Koulupoikana budjetti ei kestänyt muuta kuin paikattuja hylsyjä ja istuvan jäniksen tai linnun ampumisen. Kun aikansa oli kuulunut, miten pystykorvalla metsästäminen on halveksittavaa kyttäystä, piti ruveta ajattelemaan seisovan koiran hankkimista. Nyt parinkymmenen vuoden jälkeen — tai oikeastaan jo paljon ennen — oppi uudelleen arvostamaan myös pystykorvametsästyksen hyvin korkealle.

Ensimmäistä koiraa hankkiessaan useimmat meistä varmaan harmitsevat asioita perusteellisesti. Niin tein minäkin enkä ole katunut. Nyt tuntuu siltä, että jotakin on muuttunut noista ajoista. Meikäläisissä oloissa koiran on oltava mahdollisimman monikäyttöinen. Ei tarvitse olla sen rodun, johon kuuluvan koiran omistaa, yltiöpäinen ihailija, mutta saksanseisooja osoittautui tutkimuksissa sopivimmaksi. Varmaan siinä mielessä hyviä koiria on muissakin roduissa, mutta luullakseni ei niin yleisesti. Sanottiin, että saksanseisooja on helppoppinen ja rauhallinen kotikoira. Siinäkin en pettynyt, sillä siihen

aikaan oli tosiaan helppo-oppisia koiria runsaasti. Sen osoitti sota-aikainen kurssi. Käsi sydämelle jalostajat: Onko vielä näin? Itse epäilen sitä vahvasti, koskapa olen jo kauan nähnyt melkeinpä pelkästään kovapäisiä koiria, joiden hyveitä ovat vauhti ja kestävyys niinkuin tässä maailmassa ei muuten olisi kiirettä tarpeeksi. Toivon hartaasti olevani väärässä tässä arvostelussa.

Kohtalo on kummallinen vai johtuneeko eräs ihmeellisyys siitä, että muutamit asiat muistetaan tavallista paremmin. Useimmiten raitiovaunu menee juuri nenämme edestä. Ensikertalaiset kaikkine mahdollisine virheineen saavat Tenolla tavallisesti komean lohen silloin kun vanhat tekijät soutavat tyhjää. Ja useat koiramiehet voivat ensimmäisellä kerralla todeta saaneensa aivan erinomaisen koiran. Sain Marko von Westenin. Heti pentuna se jäi auton alle, mutta ei loukkaantunut vakavammin. Sen jälkeen ei ollut murhetta maantiellä. Ostin C. M. Payn kirjan »Jakten med fågelhund». Se on erinomainen kirja, jossa mm. seisoo, että paras koira on kunnollinen paukkunoutaja. Sain kunnollisen paukkunoutajan omatta ansiottani, minkä johdosta suuri määrä riistaa tuli metsästäjille eikä jäänyt kitumaan raiskojen hyväksi.

Opetin, sen minkä opetin, koiraani kaikilla osaamillani kielillä. Sekin liikaa sanottu. Kirjassa käskettiin sanoa »Fuss» ja koiran piti kävellä vasemmalla sivulla. Pari kertaa sen sanoin ja näytin paikan. Sen koira oppi ja muisti. Tietenkin Marko olisi oppinut asian yhtä hyvin vaikka olisin sanonut: »Käveleppäs, kaveri, tuossa vasemman saappaan kohdalla!» Otettiin seuraava sivu, missä neuvottiin ottamaan koiraa hartioista, painamaan alas ja sanomaan mm. »down». Sen Marko oppi suurin piirtein kerrasta. Näin mentiin kirjan läpi ja siinä sivussa Marko oppi muilta monia asioita. Hiljainen kuiskaus »naisia menee» sai sen lyömään etutassut kämpän akkunalle ja vilkaisemaan asiantuntijan ilmein pitkin Sallan kujaa. Minusta näytti, että Marko katsoi huomattavasti pidempään niitä elämämme sulostuttajia, joiden kohdalla nuoret sotamiehet, saksalaisista puhumattakaan, vetivät syvään henkeään.

Ilman muuta voitte arvata, että sain lopulta mainion metsästystoverin, jolla innostus riistaan alkoi juuri ennen kuin se yli 2-vuotiaana olisi saanut kuolemantuomion, koska kukaan ei näyttänyt kehumisistani huolimatta huolivan tuota vasikan kokoista, pitkäkarvaista otusta, joka käskystä näytti tuuman mittaisia hampaita ja joka ei sallinut, että isäntä herätetään yöllä varomattomasti. Aikako kaunistaa asioita, mutta onko nykyisillä koirilla sellainen tutka sieraimissa, kuin silloin 20 vuotta sitten yleensä saksanseisojilla oli? Harvoja on tullut sen jälkeen eteeni vai lieneekö vaatimukset kasvaneet kohtuuttomiksi.

Metsästysinnon ohella se ominaisuus on eräs tärkeimpiä ja ne molemmat pitää olla hyvällä koiralla, koska kouluttaminen ei näissä suhteissa auta mitään.

Vahinko, että koirat elävät niin lyhyen aikaa. Silti koirasta, joka tekee auttavasti 7—8 vuotta töitä, voisi maksaa paljon, jos se olisi varustettu saksanseisijan monipuolisuudella: olisi hyvä noutaja, varmakuonoinen, kunnollinen paukkunoutaja, hyvä etenemään ja väriltään valkoisen ja mustan kirjava. Peltopyyjahti on pientä ja tunturille mennään harvoin joten emme tarvitse mitään kiittäjiä. Metsälintujen metsästyksessä ei tarvita rymistelijää, mutta sensijaan näkyvä väri, joka erottuu myös lumella. Ainakaan Marko ei näkynyt mihinkään sulan maan aikana, mutta lumella kyllä. Silloin siltä ammuttiin monet teeretkin luodikolla. Nekin jäivät koivuihin ihmettelemään paikoillaan jököttävää koiraa kysellen vain: »ku-ku-kaa?» Tarkenevan seisijan käyttöaika on pidempi kuin monesti tulee edes kokeilleeksi.

Kerran eläissään saa ihminen hyvän koiran, väitetään. Minulla se oli heti ensimmäinen. Toista ei ole tullut eikä taida omin voimin tullakaan, sillä sellaisen kokemuksen, mitä Marko sai, hankkiminen koiralle on nyt mahdottomuus. Hyväkin koira tarvitsee kokemusta. Meillä oli kulku epämääräistä ja kuviot olemattomat, mutta voin olla varma, että riistaa ei silti tallattu. Ilmeisesti kokeissa emme olisi pärjänneet alkuunkaan, mutta metsästyksessä niin hyvin, että koiraani kutsutaan Laitilassa vieläkin professoriksi. Se oli hyvä koira siitä huolimatta, että se oli käsittääkseni täysin kelvottomasti opetettu, mikä on isännän synty ja tällä kertaa kunniaksi koiralle.

VEIKKO KOPPINEN:

Saksanseisoja ahma- jahdissa

Harvoin nähdään saksanseisoja napapiirin pohjoispuolella muuloin kuin syksyllä, jolloin riekkoparvet tuntureilla houkuttelevat innokkaimmat linnustajat nauttimaan jalosta urheilusta. Purppuranvärisillä rinteillä vaeltavat miehet laukkaavien koiriensä jäljessä, varvikosta pyrähtelee lentoon riekkoja, laukaukset kajahtelevat, kai-ku vastaa viereisiltä tuntureilta ja katoaa rannattomiin, siintäviin erämaihin, joista ikimetsän keskeltä vilkkuu järven kimallus tai kohoa kaukainen tunturin laki. Samat näkymät avautuvat riekonmarjoilla herkutteleville karhuille, jotka kuitenkin jo tuntevat ajan olevan käsillä talvipesän laadintaan.

Lokakuun lumituiskut pyyhkäisevät tuntureilta miehet ja karhut. Tilalle tulee ahma, salaperäinen kulkuri. Se on kesän oleskellut metsien kätköissä kenenkään näkemättä syöden hiiriä ja sopuleita. Nyt ovat hiiret lumen alla ja ahmalla on nälkä. Tunturin huipulta se tähystelee mustilla, terävillä silmillään ja ennenpitkää se näkee porojen vaeltavan tuhatpäisenä laumana tunturin rinteellä. Siihen loppuivat ahmalta ruokahuolet. Pian näkevät poropaimenet ahman jälkien kier-

televän laumaa ja kiroavat synkästi. He eivät yleensä mahda asialle mitään. Ahma ei anna yllättää itseään, takaa-ajo tuntureilla ei tuota tulosta ja myrkyä ja ansoja se välttää taitavasti. Porokarja alkaa harventua.

Lumimyrskyn vallitessa ahma lähestyy tuulen alta porolaumaa, hiipii lähelle ja syöksyy poron selkään tarttuen pitkillä neulanterävillä kynsillään lujasti kiinni. Poro korsahtaa ja koko lauma on heti tuulennopeassa paossa, mutta yhden poron selässä ratsastaa ahma. Poro hakeutuu hädissään tiheimpään laumaan ja silloin iskee siihen salama: ahma puraisee kaulanikamat murusiksi! Poro kaatuu kuolleen lumeen, mutta silloin ahma ratsastaa jo toisella porolla, tämä ehtii ottaa pari—kolme loikkaa ennen kaatumistaan, ahma lentää jo kolmannen selkään ja kuolemanratsastus jatkuu, kunnes ahma katsoo saaneensa kylliksi. Se puree porojen päät ja jalat irti ruumiista ja kantaa ne kätköihinsä eri tahoille tuntureille ja metsiin. Kätköt ovat joko lumenalaisissa tunneleissa tai luolissa.

Ammattimetsästäjät pyydystävät ahmoja pesimäaikana kevättalvella. He hiihtelevät tunturien rinteitä, kunnes löytävät naaraan pesätunnelin aukon. Tavallisesti siihen johtaa lukuisia polkuja eri tahoilta. Miehillä on lapiot mukana ja niin alkaa ankara kaivaminen. Tunneliaukkoja saattaa olla useita, ne ovat yhteydessä keskenään ja kymmeniä metrejä saavat miehet kaivaa käytäviä 2—3-metriseen lumeen ennenkuin pesä löytyy. Tavallisesti siellä ovat vain pennut, 1—3 karvääkääröä ja ne otetaan elävinä eläintarhoihin toimitettaviksi. Emo pakenee mielin määrin lumen alla tai on ollut saalistusretkillään. Joskus pesä on kallionkolossa saavuttamattomissa. Silloin käytävän suulle viritetään pyyntiraudat.

Pyynnissä ammattimetsästäjät käyttävät apunaan pystykorvien sukusia, enimmäkseen sekarotuisia koiria, jotka eivät kaihda enempää karhua kuin ahmaakaan. Kun hanki kantaa hyvin koiraa, saattaa sisukas koira pakottaa ahman nousemaan puuhun, vaikka se taisteluun ryhtyessään olisi mille koiralle tahansa aivan ylivoimainen vastustaja. Haavoittunut ahma pitää puolensa suurtakin koiralaumaa vastaan. Ahman pesään eivät nämäkään koirat tietävästi uskalla kaivautua. Useimmat koirarodut eivät seuraa askeltakaan ahman jälkiä ja ahman veres virtsanhaju vie rohkeuden useimmilta pystykorviltakin.

Huhtikuussa 1952 tulin ryhtyneeksi uskallettuun tekoon, josta kokeneet koiramiehet ehtivät lausua sangen huolestuneet varoituksensa. Otin puolitoistavuotiaan saksanseisöjanarttuni Putte von Westenin mukaan hiihtoretkele Lappiin. Olin opettanut sen vetämään pulkkaa ja toivoin sen, jos hanki on kovaa, pystyvän auttamaan minua karhunpesän etsinnässä, mikä oli matkani salainen ja sangen epävarma pää-

määrä. Alkumatkasta minua suosi sää. Hanki kantoi koiraa, kevyesti se veti 35 kg painavan pulkan 5 tunnissa 40 km:n päähän viimeisestä ihmisasunnosta tunturien äärelle. Siellä se vapautui pulkasta ja sai näyttää kelpoisuutensa petojen etsinnässä.

Toisena metsästyspäivänä löytyi ahman polku ja sen päässä, tunturin solassa, oli pesäalue lukuisine tunneleineen. Hangella oli runsaasti verta, luita ja poron karvoja. Jäin itse ylös rotkon reunalle ja komensin koiran alas. Arvelematta se totteli komentoa ja alkoi tutkia tunneleita. Se veti niistä ulos suuria lihakappaleita ja kokonaisia päitä, mutta mitään merkkiä ahmasta ja sen pesästä koira ei osoitta-

nut, vaikka vereksiä, suuria jälkiä oli joka paikassa. Otaksuin pesän olevan syvällä vuoren raossa ja monituntisen etsinnän jälkeen jätin paikan ja siirryin alas metsän sisään jatkaakseni matkaa yöleirille. Ahman jälkiä oli rinteellä alempanakin ja yhtäkkiä laukkaava koira otti seisonnan edessäni, sen selkäkarvat nousivat pystyyn ja katse oli suunnattu suuren, kaatuneen kuusen juurakkoon. Ehdin saada aseeni selästäni, kun ahma hyppäsi hangelle saman kuusen latvan alta. Osuin sitä etujalkaan ja rintalastaan, jolloin ahman pako pysähtyi. Kähisten se poukkoili korkealle ilmaan. Koira ryntäsi ahman kimp- puun, mutta ei onneksi ehtinyt tarttua kiinni ennen toista laukaustani, joka osui selkärankaan ja tappoi ahman. Annoin koiran mielin mää- rin pureksia ja raahata petoa, joka osoittautui pentuja imettäväksi naaraaksi. Pesä löytyi saman kaatuneen kuusen rungon alta, jon-

ne Putte kaivautui lumen läpi alkaen heti haukkua. Näin koiran takajalkojen ilmaantuvan aukon pohjalle, se yritti takaperin lumen pinnalle, mutta ei päässyt. Työnnyin itse aukkoon, otin kiinni koiran jaloista ja vedin sen hangelle. Se piti hampain kiinni suurikokoista ahmanpentua etujalasta ja kohta sain katsella vimmittua myllerrystä ja rähinää, jonka viimein lopetin koiran silmiä säästääkseni. Muita pentuja ei pesästä löytynyt. — Totesin jäljistä ahman siirtyneen pentuineen ylempää varsinaiselta pesäalueelta tilapäispesään alas kuusikkoon. Loppumatkalla suojaää pehmitti hanget ja sain vetää koiran pulkassa lähimmälle tielle.

Keväällä 1954 löysin ahmanpesän tunturin huipulta. Siinä oli kaksi tunnelinaukkoa ja Putte kaivautui heti sisään kadoten näkymättömiin lumimassojen alle. Muutaman minuutin kuluttua alkoi kuulua kiihkeän taistelun ääniä lumen alta n. 10 metrin päässä tunnelin suusta. Pesä oli löytynyt ja emo puolusti sitä. Toivoin koiran ahtaassa tunnelissa pitävän puolensa, kun ahma ei voi siellä tehokkaasti käyttää kynsiään. Taistelu jatkui useita minuutteja, mutta sitten seurasi pitkä hiljaisuus, mikä pani minut pelkäämään pahinta. Viimein kuulin jäisen lumen rapinaa kaukaa sivulta. Ahma oli paennut lumen alla ja murtautui pinnalle. Se kaatui kohta luodistani, mutta Puttea ei kuulunut eikä näkynyt. Pitkän ajan kuluttua se kuitenkin hyppäsi menoaukostaan esiin hampaissaan ahmanpentu, jonka se riemuiten toi minulle. Riepoteltuaan ammuttua emoa ja piehtaroituaan sen veressä, se ryömi uudestaan tunneliin ja toi sieltä vielä kaksi pentua. Koira ei ollut saanut naarmuakaan. Ahman haju tarttui siihen niin voimakkaasti, että monen vuorokauden kuluttua erämaasta palattuani Sodankylän koirat kauhistuen pakenivat koteihinsa tultuaan pahaa aavistamatta tutustumaan niille outoon, kirjavaan narttuun. Ilmeisesti hajua oli tarttunut minunkin housuihini, koska Rovaniemen lentoaseman ravintolassa kävellyt skotlanninpaimenkoira pelästyi, pörhisti karvansa ja alkoi vavista.

Kevättalvella 1956 löysin ahmanpesän vaikeasta louhikosta tunturin rinteeltä. Koiran oli tavantakaa palattava tyhjin toimin tunneleista, jotka kulkivat ahtaiden rakojen kautta kivenjärkeiden välitse ja alitse. Viimein se vainusi pesän lumen läpi ja kaivautui sinne suoraan ylhäältä. Alkoi vertahyttävä taistelu lohkariden keskellä. Ahmat, emo ja suuri pentu, murisivat kaamealla äänellä ja iskivät sähköisten koiran kimppuun, joka puolestaan haukkui raivokkaasti ja iski takaisin. Minä työskentelin kuumeisesti suurentaakseni aukkoa ja mennäkseni auttamaan koira. Hanki oli kovaa ja yli 2 metriä paksua ja kivien välinen onkalo oli niin ahdas, että minun oli loppumatka mentävä pää edellä. Samalla estyi valon pääsy onkaloon, joten tais-

telua käytiin pilkkopimeässä. Lopuksi tavoitin koiran, joka oli mahallaan kiven alla ja tavoitteli otetta ahmoista, jotka hyökkäilivät luolastaan kiven kulmauksen takaa. Tulitikun valossa koetin tutustua tilanteeseen. Koiran kuonosta tippui veripisaroita, se oli saanut viiltoja ahmojen kynsistä. Asetta en voinut käyttää luolan sokkeloihin ja paljain käsin ei ahmoihin voi tarttua. Taistelu jatkui karmivin äänin aina kun tulitikku sammui. Olisipa ollut taskulamppu mukana! Näin kului tunteja. Koira kävi välillä yläilmoissakin syömässä ahman muonavarastoista. Minä kastuin läpimäräksi vaatteisiin sulavasta lumesta. Aurinko laski, pimeys uhkasi lähestyä, tunturilla oli vinkuva viima ja yli 20 astetta pakkasta. Leiri oli 10 km:n päässä. Huomasin, että ainoa, joka on todellisessa hengenvaarassa tällä hetkellä, olen minä itse, ellen heti lähde leirille. Niin jäi pesä ahmoineen. Tiesin, että ne karkaavat seuraavana yönä, mutta asialle en mitään mahtanut. Seurasi raivokas hiihto tunturia alas ja leirille, jossa oli mahdollisuus kuivata vaatteet ja pohtia seuraavia toimenpiteitä.

Ahmat olivat yöllä kaivaneet uuden tunnelin ja porautuneet pintaan kaukana tapahtumapaikalta. Seurailin jälkiä siinä toivossa, että pentu olisi vioittunut koiran hampaista, eikä jaksaisi pitkälle emon perässä. Muutaman kilometrin jälkeen jäljet sekaantuivat toisten ahmojen ja ahmaperheiden jälkiin. Löysin kuitenkin uuden pesäaukon, jota Putte ryhtyi heti selvittämään osoittaen haukunnallaan olevansa tuntumassa petoihin. Monasti sen oli jälleen palattava takaisin ja monasti se kaivautui uudesta kohdasta lumeen. Olin pistellyt hankkeen sadoittain reikiä toivossa, että joku osuisi pesän lähettyville ja paljastaisi koiralle pesän tuoksun. Näin kävikin. Koira kaivoi erään reijän kohdalla niin innokkaasti lunta, ettei malttanut antaa auttaakaan. Kaivauduttuaan yli metrin se yht'äkkiä putosi pää edellä alas ja makasi hiljaa n. 2 m:n syvyydessä takapään vain näkyessä. Ihmettelin, miksi se on liikkumatta ja ääneti, kunnes arvasin sen tappavan parhaillaan pentuja. Koetin pelastaa niitä syöksymällä pää edellä samaan aukkoon vetääkseni koiran ylös, mutta aukko oli liian ahdas. Ennenkuin olin saanut sen avarammaksi, olivat pennut — kaksi pienehköä karvääkääröä — jo kuolleet. Emo oli paennut jonnekin lumen alla. Jos yö ei olisi jälleen yllättänyt, olisi Putte sen varmasti tavoittanut ja ajanut pintaan. Työ jäi puolinaiseksi, mutta tunturien kanssa ei voi leikitellä. Nyt oli leirille 15 km, mikä merkitsi 2 tunnin hiihtoa. Oli pakko lähteä ja jättää emo tuhotun pesänsä raunioille. Olihan petojen luku kuitenkin jälleen vähentynyt ja jännittäviä hetkiä koettu.

Seuraavana keväänä 1957 oli huono hankikanto. Peldajärven jäällä oli puolitoistapeninkulmaisien tarpomisen jälkeen ihanaa jatkaa matkaa ja Puttekin riemastui laukkaamaan omia ylimääräisiä lenkkejään ras-

kasta ahkiota lennättäen. Järven toiseen päähän kohosi pian avoteltan harja ja koivupöllipino, joka takasi lämmintä unta muutamaksi yöksi. Koarvikods ja Peldatunturi olivat molemmat sopivan aamupyrähdyksen päässä.

Emä ja kaksi pentua olivat seuraavana yönä kiertäneet Peldajärven päitse etelään. Seurailin hiljalleen selvää jotosta, nousin monet jyrkän teet ja louhikkoiset rinteet, selvitin lukemattomat koukerot ja lumikuopat. Putte seurasi vaivalloisesti perässä humpsauttaen tavan takaa rähmäsilleen metriseen lumipulveriin. Ajo eteni koko ajan leiriltä poispäin ja illan hämärtyessä palasin jotoksen päätä saavuttamatta takaisin leirille, jonne päivän kuluessa piti kaverinkin saapua. Ei näkynyt miestä tulleeaksi eikä tullut yölläkään. »Seuraa latua ja ota tämä eväspaketti» jäi ohje teltan seinään, kun aamulla läksin uudelleen 15 km:n päässä keskeytyneelle ajolle. Jälleen jatkui sama ähellisyys rinteitä ylös ja alas, mutta jotokseen liittyi nyt toinen ahma-perhe, emä ja kolme pentua. Perhekunnat kulkivat usein rinnakkain, jolloin oli syntynyt pieniä kahinoita emien kesken, mutta samaan suuntaan matka jatkui. Saisipa nyt pään kiinni, niin olisi Putella tulinen tappelu tiedossa! Kun kaveri edes olisi mukana, voisin jättää hänet koiran kanssa jälkeen ja hiihtää 10-jalkaisine suksineni pedot kiinni muutamassa tunnissa. Nyt piti tyytyä Puten tahtiin, pari kilometriä tunnissa. Jotos kiemurteli nyt lounaaseen Saddehjaureja kohti, leiri jäi aina kauemmaksi ja vain ilmeisesti marssitauoksi kaivettuja lumitunneleita löytyi jotokselta. Niissä oli varmaan pentuja ruokittu ja lepuutettu, mutta matkaa oli yhä jatkettu. Yö tuli vastaan taas, ja tällä kertaa jäin avotaivaan alle jotoksen varteen. Päivän eväät olivat lopussa.

Ei ilmestynyt vielä kukaan kaveria eikä niinmuodoin evästäydennystä. Kokeeksi tein aamulla pikapyrähdyksen jälkien suuntaan ilman koiraa. Kolmisen kilometriä mentyäni löytyi kumpare, jossa molemmat ahma-perheet olivat pitkään levänneet. Siitä ne olisin edellisenä iltana tavoittanut lumikuopistaan. Kun muutaman kilometrin seuraamisen tuloksena totesin, että pedot eivät näy kääntyvän leiriä kohti, palasin koiran luo yötulille ja siitä edelleen leirille. Ei mitään kaveria siellä vielä kukaan, kylmät kekäleet vain teltan edessä ja paperilappu paikallaan. Peli oli pelattu ja »potti» jäi kaatamatta. Syy oli nyt kelissä, joka ei sopinut raskaalle koiralle. Eipä se sopinut kaverillekaan, kuten parin päivän päästä selvisi.

Puten tavaton sisukkuus ilmeni jo pienenä pentuna, kun se leikki täysikokoisen ajokoirani kanssa. Se kävi herkeämättä päälle, sai välillä kipeitäkin hammasiskuja, mutta hetken kivusta ulvottuaan se hyökkäsi taas. Sen taito käyttää etukäpäliään oli ihmeteltävä. Suuret

schäferitkin se löi käpälällään selälleen jo puolivuotiaana. Sen itseluottamus on rajaton, mikä ilmenee siitä, että se ryöstää luun koiralta kuin koiralta eikä osaa pelätä mitään eläintä, ei karhuakaan, jota se ajoi takaa tunturilla. Ihmisille se on sulaa makeutta täynnä ja luke-mattomat kerrat olen saanut hakea sen ventovieraista asunnoista, jonne lapset ovat sen houkutelleet ihastuttuaan kilttiin, täplikkääseen koiraan.

Nyt, jo kolmetoistavuotiaana, Putte lienee luopunut Lapin retkis-tään, joita sen päiväkirjaan on kertynyt viitisentoista. Itse se ei kyllä tunnusta vanhuuttaan. Parvekkeen kautta piti isännän salaa hävitä reppuineen ja suksineen edellisenä pääsiäisenä. Onneksi oli asunto ensimmäisessä kerroksessa.

ALLAN JOKINEN:

Donna-Zita ja Vippi-kettu

Tämä on tarina Vippi-ketusta ja Donnasta, karkeakarvaisesta saksanseisojanartusta, nyt jo vainajasta, sekä siitä, miten järjestelmällistä metsästystä voidaan harjoittaa muuallakin kuin ulkona luonnossa. Tässä tapauksessa Arava-talon ullakolla.

Kerhon 10-vuotisjulkaisuun kirjoitin Donnasta, pienestä mietiskelevästä pennusta, joka 5-kuukautisena täysin hyväksyi minut isännäkseen. On riipaisevaa ajatella, että 20-vuotisjulkaisuun Donnasta on jo kirjoitettava imperfektissä. Niin lyhyt on koiran elämä, vahvimmanakin, elämänhaluisimmankin. SKL:n 20-vuotisjuhla-julkaisussa oli kertomus Donnasta ja ketusta. Siispä kerron Kerhonkin vastaavassa julkaisussa Donnasta ja ketusta.

Kapteeni Edmund Natunen kävi kuukauden päivät ennen kuolemaansa tuomitsemassa Tornion ensimmäiset luolakoira-kokeet. Tämä tulisieluinen kennemies, joka ei milloinkaan jättänyt mitään sattuman varaan, toi mukanaan vanhan ja kokeneen ketun. Kun kokeet olivat ohi ja Natunen joutui seuraavana päivänä pidettävää koiranäyttelyä varten yöpymään Torniossa, heräsi kysymys, missä kettu yöpyisi. Kukaan ei halunnut ottaa Mikkoa kotiinsa, sillä se haisi kuin kaatopaikalla lionnut lapikas. En aluksi uskaltanut mainita mitään siitä, että kotini ullakolla asusti toinen kettu nimeltä Vippi, joka

meillä oli ollut varakettuna. Mekään näet emme olleet jättäneet mitään sattuman varaan. Vippi oli nuori kettuneito, kirjoilla Kemissä, Kemin Kennelkerhossa, ja olimme solmineet jossain määrin yksipuolisen ystävyysuhteen, mikä merkitsi sitä, että Vippi asusti laatikossa ja me laatikon ulkopuolella, vapaudessa. Tosin Vippi oli ollut kansani kävelyllä, jolloin sillä oli mäyräkoiran kaulapanta ja talutin, ja täytyy sanoa että Vippi käyttäytyi melko arvokkaasti. Lähestyessäni laatikkoa, jossa se asui, Vippi haukkua räksytti ystävällisesti ja odotti makkaraa, jota se söi kädestäni haukkaamatta lainkaan sormia. No niin. Joku herroista järjestelytoimikunnan jäsenistä muisti Vipin ja kysyi minulta että

— Mutta kuule, etkö sinä voi ottaa Natusen kettua? Sinullahan on jo kotonasi se toinenkin.

Hänen mielestään mies, jolla on kotonaan yksi kettu, saattaa hyvinkin ottaa sinne useampia, ainakin kaksi. Perustelu oli kumoamaton, se on myönnettävä, ja niin Natusen kettu sitten yöpyi Arava-talon ullakolla Vipin seurana. Illalla annoin sekä sille että Vipille ruokaa ja vettä, kullekin omaan laatikkoonsa, ja mikot aterioivat hyvällä ruokahalulla. Tosin olin havaitsevinani, että Vippi mulkoili pelokkaasti naapuriaan, ja se vetäytyi niin etäälle laatikkonsa nurkkaan kuin suinkin saattoi. Minä puolestani olin asettanut kettujen laatikot niin kauas talon asukkaiden kahdestakymmenestä ullakkokomerosta kuin suinkin pystyin, sillä ikäväkseni havaitsin sangen pian, että määritelmä lionneesta lapikkaasta oli erittäin lievä määritelmä, kun oli kysymys Natusen ketusta. Onneksi talon ullakko oli täynnä erilaisia laatikoita, suksia, potkukelkkoja, vaatepusseja, käytettyjä huonekaluja, taulunkehyksiä, katto- ja lattialamppuja, lasten kylpyammeita, kehtoja, mattokääröjä, vanhoja hetekoita ja keinutuoleja ynnä sen semmoista, jota vanhahkon talon ullakolle aina kertyy. Kun yksityiskomeroiden ja kettujen olinpaikan välillä lisäksi oli kattoon asti ulottuva porrasholvin pää ullakonovineen, katsoin mikkojen olevan melko hyvässä näkösuojassa. Ja kysymyshän oli vain yhdestä yöstä, jonka kuluessa haju tuskin ehtisi tunkeutua koko ullakolle. Näin ajattelin. Ajatellahan voi mitä tahansa.

Seuraavana aamuna kaupungin kaikki koiramiehet ja -naiset suuntasivat kulkunsa kansakoulun pihalle mustejaan ja moppejaan talut-taen, ja kaupungin yli kantautui hirvittävä moniääninen haukunta, joka sai yökyöpelit vihaisesti heittelehtimään vuoteillaan ja ajattelemaan kunnanvaltuutettuja, laiskureita, jotka tekivät kaikkea muuta mutta eivät korottaneet koiraveroa. Tuon haukkukuoron ansiosta kaupungin muoti- ja hattuliikkeet, parturit ja kampaamot, huulipuna-kauppiat ja kravatinmyyjät olivat jo edellisinä päivinä havainneet

liikevaihtonsa saavuttaneen äkillisen ja vuodenaikaan täysin käsittämättömän huippukäyrän. Mutta se oli eilen se. Kuka muisteli eilistä, kun meteli pani ikkunalasit tärisemään?

Mutta uudet hatut ja kravatit ja nailonit ja kylmäpermanentit sekä mopet ja mustit uusissa kaulapangoissaan vaelsivat kohti kansakoulun kartanoa, ja kaiken yllä hohti unelmien Suuri Sertifikaatti. Ei sentään aivan kaiken yllä, sillä erääseen Arava-talon huoneistoon jätettiin yksikseen vanha mummu, 9-vuotias Donna-Zita, näyttelynsä ja kokeensa aikoja sitten sivuuttanut koiramuori. Jätettiin nukkumaan ja miettimään menneitä. Sen sijaan muorin rasavilli pentu lähti näyttelyyn parta suittuna ja kaulassaan hohtavan uusi panta.

Joskus ennen puolta päivää muistin ketut. Varastin itselleni aikaa näyttelytoimitsijan tehtävistä ja painelin kotiin, sieppasin makkaraa ja vesikulhon ja kiipesin ullakolle. Haju joka iski vastaani ullakon ovella oli kuin tyrmäys. Se tunkeutui sieraimiin kuin saasta ja pani silmät kirvelemään. Nenääni pidellen etenin ullakon perälle. Kaikki näytti henkivän rauhaa, ja kumarruin Vipin laatikon eteen antaakseni sille tuomiseni. Ällistyksekseni havaitsin, että laatikko oli tyhjä. Mitä helv—? Vilkaistu toiseen laatikkoon: siellä oli Natusen kettu, mutta vain se. Vippi oli kadonnut. Hätääntyneenä tutkin laatikkoo. Takaseinästä oli lauta pukattu irti. Kaksi vahvaa naulaa irvisti vastaani; miten pieni kettu oli pystynyt työntämään laudan irti? Hiki kohosi otsalleni muistaessani Kemin Kennelkerhoa, jonka ylpeys Vippi oli. Kuuma hiki muuttui kylmäksi nähdessäni kettulaatikoiden lähettyvillä sijaitsevan päätyikkunan olevan avoin. Syöksyin ikkunan luo ja katsoin alas. Tästä jos jokin kettu hyppäsi, niin vainaja siitä tuli, sillä talo on nelikerroksinen. Mutta alhaalla ei näkynyt enempää elävää kuin kuolluttakaan kettua. Sateli vain hiljakseen niinkuin koiranäyttelypäivinä tavallisesti on laita.

Mitä tehdä? Katselin komerorivistöjä, jokainen osasto kattoa myöten täynnä tavaraa. Katselin ullakolla olevia laatikoita ja vanhoja huonekaluja. Missä Vippi piileskeli? Ensi silmäys vakuutti, että kettua olisi suunnattoman vaikea löytää, jos se ylipäänsä enää ullakolla olikaan. Mutta missä se sitten oli? Vilkaisin Natusen kettua: se istui laatikkonsa kanaverkon takana kuin koira ja katseli minua viekkaasti. Ja haisi. Ilmeisesti Vippi oli pelännyt sitä ja siksi karannut. Manaillen menin ja annoin makkaran Mikolle. Sen kurkusta lähti käheä kakaisu ja sitten se haukkasi. Vetäisin sormet vikkelästi pois.

— Vippi seh, kutsuin kemiläistä ja kuljin hitaasti komerorivistön sivua. Panssariverkkoseinissä oli niin suuria aukkoja, että Vippi saattoi piileskellä missä komerossa tahansa. Jotkut komeroista olivat auki, mutta suurin osa lukittu enemmän tai vähemmän tanakalla lukolla.

Suoritettuani täysin turhan kierroksen ullakolla laskeuduin alas ja kävelin näyttelypaikalle. Tapasin Saikkosen Urhon ja Talstan Jussin, molemmat Kemin kennelkerholaisia, ja harkittuani asiaa silmänräpäyksen kerroin asiasta heille. Näin miten heidän naamansa synkenivät.

— Jaa, Saikkonen sanoi. — Jaa jaa. Ei kai siinä muu auta kuin hankkia jostain haavi ja tyhjentää komerot. Mutta ei olisi nyt oikein aikaa...

— Otetaan näyttelystä paras luolakoiri, Talsta keksi. — Se kyllä löytää ketun.

— Ei koiria voi näyttelystä viedä. Eikö täällä ole kellään kotona...

— Donna, huusin. — Donnahan on meillä kotona! Muori kyllä hoi-taa sen jutun. Etten minä sitä jo aikaisemmin keksinyt.

Lyhyestä matkasta huolimatta ajoimme Saikkosen autolla Arava-talon eteen, kävin lainaamassa haavin ja kaverien kiivetessä ullakolle hain kotoa Donnan. Muorin silmät olivat pyöreät hämmästyksestä, kun se portaissa kutsuttiin ylös- eikä alaspäin. Tiettyä vaivaa nähden se kiipesi portaat ja astuimme ullakolle, jossa Talsta ja Saikkonen odottivat haaveineen.

— Töihin sitten vain, Saikkonen sanoi ja vilkaisi haluttomasti Donnaan.

Donna-muori nuuski ilmaa ja sen silmiin syttyi asiantuntijan ilme. Se käveli komerojen sivua vähän matkaa ja pysähtyi. Sitten se jatkoi kävelyä keinuen puolelta toiselle. Äkkiä se kääntyi salamannopeasti komeron ovea kohti ja otti seisonnan. Ei epäilystäkään, Donnalla oli edessään riistaa. Ja muuta riistaahan komeroissa ei voinut olla kuin Vippi-kettu.

Kumarruimme koiran vieressä tirkistämään komeroon.

— Siellä on, huudahdimme kuorossa.

Komeron peräakkunaa vasten näimme ketun terävästi pystyssä olevat korvat hiilenmustana silhuettikuvana. Kappale villiä erämaata Arava-talon ullakolla! Äkkiä kuva katosi. Kuului panssariverkon rä-minää, ja huomasimme, että kettu pystyi liikkumaan katon ja lattian rajassa komerosta komeroon aivan niinkuin tahtoi ja halusi. Meillä sen sijaan oli edessämme kymmenen lukittua ovea. Donna eteni pitkin komerojen sivustaa ja otti uuden seisonnan viimeisen oven kohdalla. Numero 18.

— Kenen tämä komero on? Saikkonen kysyi. — Tämän avain pitää saada. Ja tuon komeron.

Hän osoitti sormellaan numeroa 14. Vilkaisin kelloa. Vierailuaika ei ollut sopiva, mutta ei auttanut. Menin ja soitin numero 18 ovikelloa.

— Anteeksi, sanoin lausuttuani hyvän huomenen. — Voisinko saada lainaksi vinttikomeronne avaimen. Siellä on nimittäin kettu, ja...

— Mitäh? Kettu? Ei varmaankaan. En minä ole sinne kettuja vienyt, komeron omistajatar, lehtori sanoi katsoen minuun sillä tavoin kuin katsotaan tähtäneeseen. Jälleen kerran totesin miten vaikeaa saattaa olla tehdä itsensä ymmärretyksi suomen kielellä suomalaiselle... Kysymyksessä oli aivan yksinkertainen asia, jonka lapsikin ymmärtäisi. Ullakolla juoksenteli vapaana kettu, »niin viekas ja pitkähäntäinen», ja lapsen unenomaisessa tajussa sellainen seikka kenties olisi ollut helposti hyväksyttävissä. Mutta aikuinen ihminen aikuisten viisaassa ja viileässä maailmassa on aikoja sitten eritellyt loppuun säikeensä sadun fantasiaan. Se joka väittää että ullakolla juoksee kettu on hänen mielestään ilman muuta jäänytkin lapsen asteelle.

Selitin kärsivällisesti asian sen alkuhistoriaa myöten. Lehtorin silmiin syttyi heikkoa kiinnostusta.

— Sanoitteko Natunen? Onko hän tumma, ruskeasilmäinen mies? Suunnilleen minun iässäni?

— Huomattavasti vanhempi, sanoin nopeasti ja kumarsin.

— Osakunnassa oli aikoinaan muuan Natunen... Oikein hauska ja... teräväpäinen mies. Mutta sanoitteko kettu? Minun komerossani? Ei... ei. Ei sinne saa kettuja päästää. Minulla on turkkilainen matto siellä. Jos siellä on kettu... voi kauhea. Saatte avaimen, saatte saatte. Ajakaa se kettu pois sieltä minun matoltani.

Sain avaimen, ja sitten kiireesti numero 14 puheille. Siellä toistui sama historia. Nyt oli kysymyksessä nuori vaaleaihoinen mies.

— Mitä, sanoitteko kettu? Jaa... vai kettu.

Hän naurahti melkein hämillään minun puolestani.

— Oletteko muuten nukkunut huonosti? Kannattaisi ottaa pienet nokoset aamiaisen päälle. Se virkistää ja selvittää.

Puolittain närkästyneesti selitin hänelle Vippi-ketun elämäntarinan.

— No voittehan te sen avaimen saadakin, mutta kettu... Ha ha! Tulkaa näyttämään, kun saatte kiinni. Kärpäslätkä on muuten tehokain kun alkaa semmosia näkyä.

Hiki otsalla painelin ullakolle molemmat avaimet tiukasti kourasani. Avattuamme komerot Saikkonen asettui haaveineen passiin numeroon 14, kun Talsta ja minä Donnan avustamana aloimme tyhjentää numeroa 18. Ensimmäiseksi vedimme ulos kolme paperilla peitettyä mattokääröä, sitten jaloillaan seisovan mallinuken, sitten valtavan matkakirstun ja muutamia matkalaukkuja ja laatikoita. Tässä vaiheessa Donna katsoi voivansa hoitaa loput. Huolimatta lihavuudestaan se tunkeutui tavaroiden välistä tunnelia myöten komeron perälle; kuulimme miten Vippi kähisi sille, ja sitten Donna alkoi haukkua.

Haukuttuaan hetken kuin tykistövalmistelua se hyökkäsi. Laudat rutisivat, panssariverkko rämähti. Komerossa numero 14 Saikkonen kirosi.

— Oli jo haavissa, mutta en ollut varuillani ja pääsi karkuun, hän huusi.

Vippi asettui nyt komeroon numero 16, joka oli lukittu. Täryytelimme panssariverkkoa, työntelimme keppiä tavaroiden lomasta, huusimme ja pelottelimme, mutta Vippi pysyi komerossaan. Ei se turhanpäitien ollut kettu, »niin viekas ja pitkähäntäinen.»

Oli haettava komeron numero 16 avain, nöyryytettävä itsensä vielä kerran. Ja perusteellisesti. Sitten jatkui taisto. Ullakon lamppujen valokehässä himersi pöly. Kerran kettu pääsi livahtamaan Saikkosen jalkojen välistä ja oli karata komerosta, mutta sain oven lykätyksi kiinni. Niin nopea Vippi oli, että ennätti pujahtaa reiästään ennenkuin Saikkonen sai haavin liikkeelle. Olimme märkiä hiestä.

Kerran Donna onnistui saamaan otteen Vipin hännästä. Mutta niin ahdasta komerossa oli, että koira ei sopinut suorittamaan tuota välttämätöntä otteensa parannusta; kun se yritti sitä, kettu karkasi. Panssariverkko tärähti.

Saikkonen kirosi taas.

— Täällä on, hän huusi. — Etkä karkaa nyt... keleen pitkähäntä!

Sain Vipin syliini. Se nuoli kättäni kuin koiranpentu. Sen naamassa ja vinoissa viirusilmissä oli viekasta vahingoniloa. Eikä suotta: pari tuntia olimme metsästäneet sitä. Naulasimme Vipin laatikon vahvoilla nauloilla pitäväksi, palautimme avaimet omistajilleen ja lähdimme ulos vilvoittelemaan. Mutta ennenkuin ehdimme ulos saakka tuli leh-tori porrastasanteelle ja sanoi:

— Viekkä terveisiä kapteeni Natuselle! Minulta...

Metsoja suolta

Koko syyskuisen iltapäivän olemme Roin kanssa kammanneet aivan tyhjiä maita. Marjamatkoillani tapasin lintupoikueita täälläkin, joten tulimme tänne noin niinkuin varmoin ottein.

Mielenkiinto koko metsästykseseen on sammumis pisteessä. Välinpitämättömästi seurailen koirani risteilyä. Sen laukka on kuitenkin tarkomasta huolimatta jo usean tunnin kestäneestä hausta.

Ylittäessämme vetistä suoaluetta Roi seisoo — keskellä rämettä. Vettä on nilkkaan saakka ja korkea ruohikko tuo mieleen elokuisen sorsajahdin. Joku kurppa varmaan tämän aiheutti; »avance» nyt kuitenkin, kun sattui vielä näin menosuuntaan. Varoen Roi ottaa muu-

taman askeleen ja — tuskin kymmenen metrin päässä ruohikon keskeltä ponnahtaa kuusi metson päätä ja kaulaa.

Se oli yllätys! Näin vetiseltä paikalta en ikänä olisi osannut lintuja etsiä enkä olisi uskonut, jos joku olisi siihen kehoittanut. Hämmästynyt on poikuekin, liikkumatta siinä toisiamme tuijotamme. Tunnottomalle metsästäjälle olisi tuossa herkullinen tilanne. Yhdellä laukauksella olisi koko poikue repussa!

Mutta lumous haihtuu. Poikue nousee siivilleen ja minä ammun — kahdesti.

Höyhentäkään ei tullut alas!

No, jo piti olla tuuria. On onni, että olen yksin. Tällaista on vaikea kaverille selittää. Hätiköin ja ammuin kirkkaasti ohi, aavalla suolla!

Varmuudeksi Roi saa noutokäskyn, mutta mitään se ei kovasta yrittämisestä huolimatta löydä.

Pienen tauon jälkeen jatkamme hakua poikueen lentosuuntaa seuraillen. Suon reunan ja tiheän kuusikon saavutettuamme Roi seisoo taas. Kuusikossa on hieman hämärää, alhaalla olevan auringon valo siivilöityy oksiston läpi antaen maisemalle kulissimaisen tunnun. Koiran pää ja eturuumis on voimakkaassa valosuihkussa, häntätypyksen valkea loistaa.

»Avance»!

Koira liukuu läpi täplikään maiseman nopeasti, matalana. Samassa pamahtaa edessämme lintu lentoon. En näe sitä, mutta oikealla näen valolaikussa kukkopojan juoksevan ja hetkessä sekin on siivil-

lään. On nyt »näyttämöllä» elämää. Sotken sitä minäkin laukauksella, ja vielä kirjavapukuinen kukko suistuu varjoihin.

Kiinnitän linnun nauhaan, taputan koiraa, näyttäntö on päättynyt.

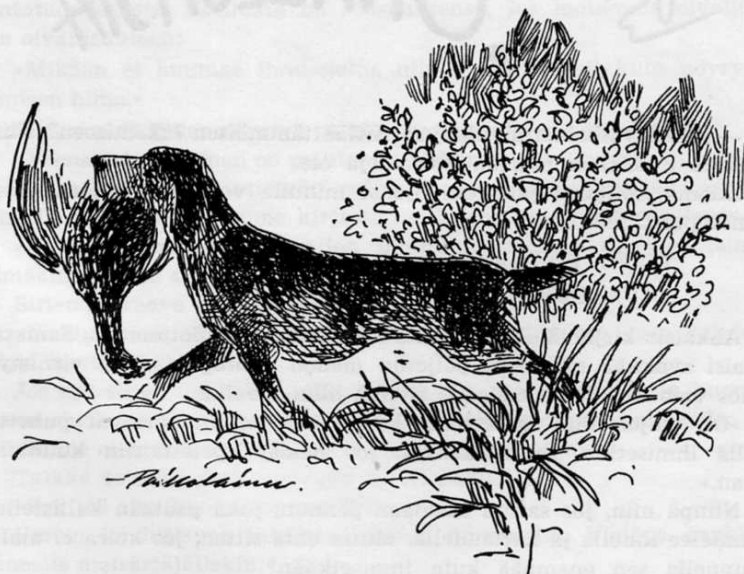
Nyt kotiin. Tuosta menemme suon reunaa polveilevan puron yli ja — taas Roi seisoo. Katsotaan nyt vielä, mitä siellä on. Ehkä yksi lintu voitaisiin hyvällä omallatunnolla vielä verottaa.

Minulla on vaikeuksia seurata koiraa, jokivarren rantapajukko on tiheää. Pitäisi katsoa, mihin astuu, ja samalla olla valmiina ampumaan.

Veto on pitkä. Pian joki tekee mutkan, hyvin jyrkän hevosenkengän. Jos suunta säilyy, on lintujen noustava siivilleen tai hypättävä puroon. Kompastellen yritän pysyä koiran tuntumassa. Saappaaseenkin on jossain vaiheessa tipahtanut katajapiikki, joka pistelee. Vain varpailla ponnistaen ei kipu tunnu. Loikkaan lätäkön yli ja kompastun. Haulikko jää alleni ja iskee lujasti kylkeeni. Ja silloin lähtee lintu, ja toinen — hyppään polvilleni ja ammun lentävää koppeloä. Näen, että se saa osuman, siipiosuman, vasemmalle kallistuen se liukuu maahan.

Sieltä Roi iloisena tuo linnun. Tyytyväisenä se sitten piehtaroi vesilätäkössä ja parta vettä valuvana jatkamme matkaamme.

Tällä kertaa emme poikkeile — suunta on selvä.

URHO MARTTINEN:

— Mahtavatkohan älynlahjasi riittää tällöisen lukemiseen? Niin, ei tämä kylläkään mikään koirakirja ole.

Ikioma kotiopettajattareni ojensi minulle veitikka silmänurkassa pienen punaisen kirjan.

Oiva Paloheimo

OIVALLUKSIA

Aukaisin kirjan kaikkea muuta kuin ennakkoluulottomana. Samassa valaisi synkkää muotoani poljetun madon vahingoniloinen virnistys. Eikös vain heti ensimmäisellä sivulla ollut oivallus:

»On paljon niin ihmeellisiä koiria että ne ymmärtävät puhetta. Kyllä ihmisetkin ymmärtäisivät, jos heidät opetettaisiin kuuntelemaan.»

Niinpä niin, jos sattuu saamaan pennun, joka päätään kallistellen kuuntelee innolla ja hartaudella. Mutta entä sitten, jos koira ei malta kuunnella sen enempää kuin ihmisetkään?

Eräs riistaherra väitti, ettei koira mitään puhetta ymmärrä ja todisti väitteensä:

— Jos se opetetaan huudahtamalla »ulos» tulemaan luokse, niin se aina sen kuullessaan tulee, koska se ei tajua sanojen merkitystä.

Eihän sitä kaikki ihmisetkään tajua. Ei se ulkomaalainen turisti-neitonenkään, jolle joku luonnonväärillä leukaluilla varustettu suomalaisen oli selittänyt, että suomeksi sanotaan: »Suutele minua», kun tarkoitetaan »Näkemiin».

Harva oppi lankeaa niin hyvään maaperään ja tuottaa niin runsaan ja oppilasta ällistyttävän sadon kuin neitosen oppima »Suutele minua», vaikka hän ei ymmärtänytkaan sanojen varsinaista merkitystä. Tuollaisen huudahduksen toistajan ei tarvitse ainakaan yksinäisyyttään eikä suomalaisen seuraelämän yksitoikkoisuutta valittaa.

Me ihmisethän olemme tavallisesti seurankipeitä. Paloheimokin sanoo kirjassaan:

»Useimmille on sietämätöntä joutua ypöyksiin, ilman koiraa ja kameraa, uuden näköalan lumoihin.»

Ei siis mitään letkautuksia!

Siinä punakantisessakin kehoitetaan:

»Ole jalomielinen: ei pidä ylenkatsoa keisareitakaan.»

Tuo kehoitus pitäisi koiranomistajienkin muistaa puhuessaan palkintotuomareista. Heilläkin on kiusauksensa, jos luotamme oivalluksemme oivallisuuteen:

»Mikään ei huumaa ihmissielua niin voimakkaasti kuin nöyryytämisen himo.»

Silti ei pidä liikaa nöyryä palkintotuomarinkaan edessä, koska:

»Itsensä alentaminen on mautonta itsekorostusta.»

Koska uskomme, etteivät palkintotuomaritkaan mitään pahoja ihmisiä ole, niin löydämme kirjasta heille painavan puolustuslauseen:

»Hyvällä ihmisellä on paljon puutteita, häneltä puuttuu toinen silmäkin se paha silmä.»

Sitten seuraava varoitus:

»Makuasioista ei kannata kiistellä, sillä makua on vain kahdenlaista, hyvää ja huonoa.»

Jos nyt sitten sattuisimmekin joutumaan palkintotuomarin huonon maun uhriksi, niin voimme lohduttautua Paloheimon toteamuksella:

»Ei ole olemassa oikeutta, on vain oikeuden päätöksiä.»

Taikka toisella yhtä sopivalla oivalluksella:

»Syy jää aina huonon onnen tilille.»

Varsin lohduttavaa lukemista kuten huomaatte. Vieläpä paukku-ahneelle metsästäjällekin:

»Tunnoton saaliinhimo ei enää ole tuomittavaa. Hormonitutkimus on osoittanut, että hillittömällä saalistajalla on surkastuneet sukupuushaset.»

Meidän ei siis pitäisi halveksia onnetonta.

Mahtavatkohan koirat muuten halveksia meitä ihmisiä, kun niin huonosti ymmärrämme toinen toistamme. Tässä silmäilemässäni kirjassa on sitä kuvaavaa maininta:

»Me ymmärrämme toisiamme, sanoi herra Laasonen osoittaessaan ylpeänä häntäänsä heiluttavaa koiraansa. Perheestään hänellä ei ollut mitään sanottavaa.»

Emme taida paljon ymmärtää koiriakaan. Paloheimokin toteaa:

»Lainsäätäjä ei kallista korvaansa koiran uskollisuudelle vaan määrittää sen pidettäväksi ketjuissa — maaseudulla rauhoitusaikoina ja kaupungeissa aina.»

Johtuneeko tuo jonkinlaisesta uskollisuuden halveksumisesta. Kirjasta löytyy siihenkin vastaus:

»Ikiuskollista ihmistä verrataan usein koiraan. Ei niinkään huono vertaus mielistelevalle avuttomuudelle.»

Ei kirjan tekijä sentään aivan varauksetta luota koiran uskollisuuteen vaan huomauttaa:

»Uskollisin kotieläin on narttukissa. Se ei poistu pihapiiristä edes kiima-aikoinakaan.»

Mutta nyt löysin sellaisen oivalluksen, joka on kuin varoitukseksi minulle:

»Jos kirjailijan sanat alkavat vähentyä, hän tarvitsee niitä yhä enemmän.»

Parasta siis lopettaa tämä toisen vasikoilla kyntäminen. Tämähän on melkein plagiaattia. Toivottavasti Oiva Paloheimo suhtautuu tähän luonteenomaisella suurpiirteisyydellään.

Jos ei, niin heitän hänelle oman oivalluksensa:

»Hillitse Hitlerisi.»

En sentään heitäkään.

Hillitsen Hitlerini.

Vihjeitä vasta- alkajille

(Omien ja toisten tekemien virheitten pohjalta)

1. Opeta pentu heti huonesiistiksi. Järjestelmällinen ja peräänantamaton opetus tuottaa nopeasti tuloksen.
2. Järjestä pennulle oma rauhallinen asuinsoppi.
3. Anna pennun olla riittävästi omissa oloissaan, äläkä missään tapauksessa tee siitä perheen keskipistettä.
4. Aloita koulutus vähitellen jo aivan pentuna »leikin varjolla».
5. Älä »löysää ohjia» viikkokausiksi välillä, äläkä unohda noutamisen opettamista ajoissa.
6. Kun käsket, niin vaadi aina käskyn edellyttämä suoritus.
7. Älä huuda. Koira oppii tottelemaan tavallista puhetta yhtä hyvin.
8. On olemassa parempia kuritustapoja kuin lyöminen.
9. Opeta pentu määrätuille ruoka-ajoille ja kaikkiruokaiseksi.
10. Anna koiralle liikuntaa. Sitä ei koskaan tule liikaa.

**VALIONARVON SAAVUTTANEET SAKSANSEISOJAT
VV. 1954—1962**

Kaksoisvaliot

- Kk.n. Friidu 1243A, om. T. K. Ketonen, v. 1954
- Lk.n. Nobby 1295/52, om. H. J. Nygrén, v. 1957
- Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu, v. 1962
- Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoiria 1959 Tutka Poika 558/57,
om. K. Ruohonen, v. 1962

Käyttövaliot

- Kk.n. Parta Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu, v. 1954
- Kk.n. Donna Zita 2364/51, om. A. Jokinen, v. 1954
- Kk.n. Riistakoiria 1961 ja 1962 Senta v. Westen 226/56,
om. Juhani Talsta, v. 1960

Muotovaliot

- Kk.u. Voittaja 1958 ja 1959 Mielikin Masi 2500/55, om. Pälkäneen
Metsäkoirayhdistys, v. 1958
- Lk.n. Voittaja 1959 Gitta 1359/56, om. L. A. Syväri, v. 1960
- Lk.n. Voittaja 1960 Rendbaeks Lone 2598/57, om. Anna-Liisa
Arvela, v. 1960
- Kk.n. Epi v. Westen 2472/58, om. Paavo Maljanen, v. 1961
- Kk.u. Hai 2665/56, om. Aulis O. Kairamo, v. 1962

KOETULOKSET

V. 1953

Kanakoirien erikoiskokeet:

Jämijärvi ja Pori 27.—28. 9. Kerhon 10-vuotisjuhlakokeet

- Kk.n Sirri v. Westen 471/53F, om. Arvo Grönblom, 2. nl.
Kk.n. Aavan Pupsi-Huki 497A, om. U. Marttinen, 2 al.
Kk.n. Käyttöch. Carry SKK 22288, om. F. Krokfors ja G. R. Renvall,
1 vl.
Kk.n. Erra v. Westen 2106/50D, om. Aino Kostamus, 2. vl.
Kk.u. Kaksoisvalio Jeri 1869A, om. A. H. Virkkunen, 2 vl.

Tunturikokeet:

Kaunispää 1.—2. 11.

- Lk.n. Lakian Reija 992/51D, om. E. Salovaara, 2. al.

V. 1954

Kanakoirien erikoiskokeet:

Ylistaro 25. 9.

- Kk.u. Caro av Ödmark 3318/54, om. Åke Lindeman, 1. nl.
Kk.n. Parta-Killa 2247/52F, om. Tarmo Ruutu, 1 al.
Lk.n. Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén, 2. al.
Kk.n. Sirri v. Westen 471/53F, om. Arvo Grönblom, 2. al.
Kk.n. Aavan Pupsi-Huki 497A, om. U. Marttinen, 2. al.

Tornio 3. 10.

- Kk.u. Caro av Ödmark 3318/54, om. Åke Lindeman, 1 nl.
Kk.n. Donna-Zita 2364/51E, om. A. Jokinen, 1 al. ja 1. vl.
Kk.n. Valio Friidu 1234A, om. T. Ketonen, 1 vl.
Kk. n. Parta-Killa 2247/52F, om. Tarmo Ruutu, 1. vl.

Ilmajoki 8. 10.

- Lk.n. Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén, 1. al.

V. 1955

Kanakoirien erikoiskokeet:

Tornio 25. 9.

Kk.u. Morri v. Westen 2111/51E, om. K. Lehtonen, 2. al.

Kk.n. Donna-Zita 2364/51E, om. A. Jokinen, 3. vl.

Kruununkylä 28. 9.

Kk.u. Rufus av Ödmark 4129/54, om. G. R. Renvall, 1. nl.

Kk.n. Donna-Zita 2364/51E, om. A. Jokinen, 1. vl.

Kk.n. Käyttöch. Carry SKK 22288, om. F. Krokfors ja G. R. Renvall,
2. vl.

Pälkäne 1.—2. 10.

Kk.u. Peikko 2048/54, om. M. Linja-aho, 3 nl.

Kk.n. Rhea v. Westen 470/53F, om. K. Ruuhonen, 3. al.

Lk.n. Valio Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén, 2. vl.

Kk.n. Parta-Killa 2247/52F, om. Tarmo Ruutu, 3. vl.

Munakka 7.—8. 10.

Lk.n. Valio Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén, 1. vl.

Kk.n. Parta-Killa 2247/52F, om. Tarmo Ruutu, 2. vl.

Kenttäkokeet

Lapua 30. 9. Kultamaljakilpailu

Lk.n. Rääpäle 2057/54, om. E. Salovaara, 2. sija.

V. 1956

Kanakoirien erikoiskokeet:

Vaasa 6.—7. 10.

Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 1. nl.

Kk.n. Terra v. Westen 2215/55, om. Aino Kostamus, 2. nl.

Kk.n. Viri v. Westen 2214/55, om. P. Oksanen, 3. nl.

Lk.n. Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 1. al.

Kk.n. Donna-Zita 2364/51E, om. A. Jokinen, 2. vl.

Tornio 13.—14. 10.

Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 2. al.

Kk.u. Morri v. Westen 2111/51E, om. A. Paloheimo, 3. al.

Kk.n. Donna-Zita 2364/51E, om. A. Jokinen, 1. vl.

Kk.n. Parta-Killa 2247/52F, om. Tarmo Ruutu, 1. vl.

Pernaja 20.—21. 10.

Kk.u. Mielikin Masi 2463/55, om. Pälkäneen Metsäkoirayhdistys, 2. al.

Lk.n. Valio Nobby 1295/52F, om. H. J. Nygrén, 1. vl.

Tunturikokeet:

Kaunispää 3.—5. 9.

Lk.n. Rääpäle 2057/54, om. E. Salovaara, 2. al.

Kenttäkokeet:

Pernaja 30. 9.

Lk.n. Rääpäle 2057/54, om. E. Salovaara, 2. al.

Lapua 7.—10. 10.

Lk.n. Rääpäle 2057/54, om. E. Salovaara, 1. al.

V. 1957

Kanakoirien erikoiskokeet:

Tornio 28.—29. 9.

Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 2. al.

Kk.n. Käyttövalio Parta-Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu, 1. vl.

Seinäjoki 5.—6. 10.

Lk.n. Kaksoisvalio Nobby 1295/52F, om. H. J. Nygrén, 1. vl.

Seinäjoki 13. 10.

Lk.n. Kaksoisvalio Nobby 1295/52F, om. H. J. Nygrén, 2. vl.

Pernaja 19.—20. 10.

Kk.n. Moky 1692/56, om. K. Virtanen, 3. nl.

Kk.u. Voittaja 1957 Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen, 1. al.

Kk.n. Terra v. Westen 2215/55, om. Aino Kostamus, 2. al.
Lk.n. Kaksoisvalio Nobby 1295/52F, om. H. J. Nygrén, 1. vl.

Tunturikokeet

Kaunis pää 21.—22. 9.

Lk.n. Rääpäle 2057/54, om. E. Salovaara, 3. vl.

V. 1958

Kanakoirien erikoiskokeet

Tornio 27.—28. 9.

Lk.u. Hedelundens Morten 2440/57L, om. H. Reenpää, 2. nl.
Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 1. al. ja 3. vl.
Kk.u. Voittaja 1958 Mielikin Masi 2463/55H, om. Pälkäneen Metsäkoira-
yhdistys, 2. al.
Lk.n. Alouette 389/58K, om. K. A. Nordqvist (Ruotsi), 2. al.
Kk.n. Parta-Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu, 1. vl.
Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen, 2. vl.

Pernaja 8.—9. 11.

Lk.u. Hedelundens Morten 2440/57L, om. H. Reenpää, 1. nl.
Kk.n. Ana v. Westen 730/58L, om. P. Kettunen, 3. nl.
Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu, 1. al.
Kk.u. Voittaja 1958 Mielikin Masi 2463/55H, om. Pälkäneen Metsäkoira-
yhdistys, 1. al.
Kk.u. Peikko 2048/54, om. M. Linja-aho, 1. al.
Lk.n. Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 1. vl.
Kk.n. Käyttövalio Parta-Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu, 2. vl.

Ruotsi, Kiiruna

Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56J, om. Tarmo Ruutu, 2. al.

Tunturikokeet

Kaunis pää 13. 9.

Lk.n. Rääpäle 2057/54, om. E. Salovaara, 1. vl.

Metsäkokeet

Nattastunturi 10. 9.

Lk.n. Gitta 1359/56, om. L. A. Syväri, 2. al.

Kenttäkokeet

Pernaja 15.—16. 11.

Lk.n. Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 2. al.

V. 1959

Kanakoirien erikoiskokeet

Tornio 2.—3. 10.

Kk.u. Tunturin Rova 1625/58, om. A. Salmi, 3. nl.

Kk.n. Tornionkunnan Heidi 2972/57, om. J. Kalliokoski, 2. al.

Kk.u. Hai 2665/56, om. A. Kairamo, 2. al.

Kk.n. Susisaaren Rita-Lila 2450/57, om. J. Saari, 2. al.

Lk.n. Rendbaeks Lone 2598/57K, om. A-L. Arvela, 3 al.

Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 1. vl.

Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu, 3. vl.

Seinäjäki 9.—10. 10.

Kk.n. Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen, 1. nl.

Kk.n. Anu v. Westen 732/58, om. P. Aarnio, 2. nl.

Kk.n. Susisaaren Rita-Lila 2450/57, om. J. Saari, 1. al.

Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen, 1. vl.

Pernaja 24.—25. 10.

Kk.n. Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen, 1. nl.

Kk.n. Viri v. Westen 2214/55, om. P. Oksanen, 2. al.

Kk.n. Tornionkunnan Heidi 2972/57, om. J. Kalliokoski, 2. al.

Alahärmä 31. 10.—1. 11. Riistakoirakilpailu

Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen, 1. vl.,
Riistakoiria 1959.

Lk.n. Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 3. vl.

Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 3. vl.

Kenttäkokeet

Somero 27. 9.

Lk.n. Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 3. al.

Pernaja 8. 11.

Lk.n. Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 2. al.

Lk.u. Lassi 703/58, om. N. A. Osara, 2. al.

V. 1960

Kanakoirien erikoiskokeet

Tornio 1.—2. 10.

- Kk.u. Vikke 10164/60, om. M. Melamies, 1. nl.
Kk.n. Tornionkummun Heidi 2972/57, om. J. Kalliokoski, 1. al.
Lk.n. Alouette 379/58, om. K. A. Nordqvist (Ruotsi), 1. al.
Kk.u. Hai 2665/56, om. A. Kairamo, 2. al.
Kk.u. Tornionkummun Priha 2532/57, om. A. Kietäväinen, 2. al.
Kk.u. Noutajan Roi 5305/58, om. A. Koivuniemi, 2. al.
Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 1. vl.
Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 2. vl.
Kk.n. Susisaaren Rita-Lila 2450/57, om. J. Saari, 3. vl.

Voltti 8.—9. 10.

- Lk.n. Rakunamäen Kati 2676/59, om. O. Ruuskanen, 2. nl.
Kk.n. Viri v. Westen 2214/55, om. P. Oksanen, 1. al.
Kk.n. Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen, 2. al.
Lk.n. Voittaja 1960 Rendbaeks Lone 2598/57K, om. A.-L. Arvela, 2. al.
Lk.n. Plommegaards Letti 5352/58L, om. H. J. Nygrén, 2. al.
Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 1. vl.
Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen, 3. vl.

Jyväskylä 15.—16. 10.

- Lk.u. Rakunamäen Rai 2672/59, om. T. Partanen, 2. nl.
Lk.u. Rakunamäen Epi 7957/59, om. A. Melanen, 3. nl.
Kk.n. Hippa v. Westen 3171/59, om. K. Kuusela, 3. nl.
Lk.n. Voittaja 1960 Rendbaeks Lone 2598/57K, om. A.-L. Arvela, 1. al.
Lk.n. Plommegaards Letti 5352/58L, om. H. J. Nygrén, 2. al.
Lk.n. Rakunamäen Kati 2676/59, om. O. Ruuskanen, 3. al.
Kk.n. Viri v. Westen 2214/55, om. P. Oksanen, 1. vl.
Lk.n. Valio Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 3. vl.

Pernaja 22. 10.

- Kk.n. Susisaaren Hedi 5192/60, om. N. Hellevig, 2. nl.
Lk.u. Seitsenpalon Aapo 4817/59, om. P. Larimaa, 2. nl.
Kk.n. Susisaaren Huli 5193/60, om. B. Björkman, 2. nl.
Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström, 2. al.
Kk.n. Anu v. Westen 732/58, om. P. Aarnio, 3. al.

Laitila 29. 10. Riistakoirakilpailu

Kk.n. Tornionkummun Heidi 2972/57, om. J. Kalliokoski, 2. vl.,
Riistakoiria 1960.

Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoiria 1959 Valio Tutka-Poika 558/57,
om. K. Ruohonen, 3. vl.

Ruotsi, Vassijaure 10.—11. 9.

Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 1. al.

Kenttäkokeet

Lapua 1. 10. Kultamaljakilpailu

Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström, 3. sija

Lk.n. Ruska v. Fjellen 2797/59, om. E. Salovaara, 4. sija

Lapua 5.—6. 10.

Lk.n. Ruska v. Fjellen 2797/59, om. E. Salovaara, 3. al.

Lk.u. Tirai 2013/54, om. E. Toivakka, 3. al.

Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoiria 1959 Valio Tutka-Poika 558/57,
om. K. Ruohonen, 3. al.

Pernaja 12.—13. 10.

Lk.n. Valio Rakunamäen Taina 2215/55I, om. A. Jussila, 2. al.

Lapua 22. 10.

Lk.u. Tirai 2013/54H, om. E. Toivakka, 2. al.

Munakka 22.—23. 10.

Lk.n. Rakunamäen Henrietta 2679/59, om. P. Hirvonen, 2. nl. ja 3. al.

Lk.u. Tirai 2013/54, om. E. Toivakka, 2. al.

V. 1961

Kanakoerien erikoiskokeet

Tornio 16.—17. 9.

Kk.u. Vikke 10164/60, om. M. Melamies, 2. al.

Kk.u. Valio Hai 2665/56, om. A. Kairamo, 2. al.

Kk.n. Tornionkummun Hexe 425/58, om. A. Jokinen, 3. al.

Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 1. vl.

Kk.n. Susisaaren Rita-Lila 2450/57, om. J. Saari, 1. vl.
Kk.n. Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 2. vl.
Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoira 1959 Valio Tutka-Poika 558/57,
om. K. Ruohonen, 3. vl.

Kemi 23.—24. 9.

Kk.u. Vikke 10164/60, om. M. Melamies, 2. al.
Kk.n. Tornionkunnan Keri 2347/59, om. A. Suutarinen, 3. al.

Laihia 30. 9.—1. 10.

Kk.n. Pilku 1647/59, om. A. H. Virkkunen, 2. al.
Kk.n. Valio Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen, 2. al.
Lk.u. Rakunamäen Rai 2672/59, om. T. Partanen, 3. al.
Lk.u. Tirai 2013/54, om. E. Toivakka, 3. al.
Kk.n. Riistakoira 1960 Tornionkunnan Heidi 2972/57, om. J. Kallio-
koski, 3. vl.

Tornio 7.—8. 10. Riistakoirakilpailu

Kk.n. Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta, 1. vl.,
Riistakoira 1961.
Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 2. vl.
Kk.n. Susisaaren Rita-Lila 2450/57, om. J. Saari, 2. vl.

Pertteli 15. 10.

Lk.u. Rakunamäen Visa 6454/60, om. H. Sarparanta, 2. nl.
Kk.n. Chris av Ödmark 4036/54, om. J. Tiainen, 3. al.

Jyväskylä 21.—22. 10.

Lk.n. Rakunamäen Kati 2676/59, om. O. Ruuskanen, 3. al.
Kk.n. Viri v. Westen 2214/57, om. U. Ukkonen, 2. vl.

Pernaja 28.—29. 10.

Lk.n. Susisaaren Hedi 5192/60, om. N. Hellevig, 1. nl.
Lk.n. Seitsenpalon Elcke 3379/61, om. T. Tähtinen, 1. nl.
Lk.n. Teljän Erä-Toni 5063/61, om. A. Kauppinen, 3. nl.
Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström, 2. al.
Kk.n. Valio Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen, 2. al.
Kk.n. Hippa v. Westen 3171/59, om. K. Kuusela, 3. al.

Tunturikokeet

Kaunispää 21.—23. 9.

Lk.n. Ruska v. Fjellen 2797/59, om. E. Salovaara, 2. al.

Kenttäkokeet

Lapua 6. 10.

Lk.n. Ruska v. Fjellen 2797/59, om. E. Salovaara, 2. al.

Lk.u. Tirai 3013/54H, om. E. Toivakka, 2. al.

Kempele 14. 10.

Lk.n. Hei Jopri 6590/60, om. L. A. Syväri, 2. nl.

Kk.n. Tunturin Mila 155/60, om. E. Kurvinen, 1. al.

V. 1962

Kanakoerien erikoiskokeet

Sodankylä 22.—23. 9.

Kk.n. Kaksoisvalio Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 1. vl.

Lk.n. Voittaja 1960 Valio Rendbaeks Lone 2593/57, om. A.-L. Arvela,
3. vl.

Kemi 29.—30. 9.

Lk.n. Teljän Erä-Toni 5063/61, om. A. Kauppinen, 1. nl.

Kk.u. Valio Hai 2665/56, om. A. Kairamo, 1. al.

Kk.n. Kaksoisvalio Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 1. vl.

Lieto 6.—7. 10.

Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström, 2. al.

Lk.n. Rakunamäen Kati 2676/59, om. O. Ruuskanen, 3. al.

Kk.n. Riistakoirra 1960 Tornionkummun Heidi 2972/57, om. J. Kallio-
koski, 2. vl.

Jyväskylä 13.—14. 10.

Lk.u. Lauterhorns Ali 8930/61, om. H. J. Nygrén, 2. nl.

Lk.n. Rakunamäen Asta 2677/59, om. V. Laitinen, 2. al.

Lk.n. Rakunamäen Kati 2676/59, om. O. Ruuskanen, 2. al.

Lk.u. Rakunamäen Epi 7957/59, om. A. Melanen, 3. al.

Jalasjärvi 20.—21. 10.

- Lk.n. Rakunamäen Asta 2677/59, om. V. Laitinen, 1. al.
Kk.n. Valio Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen, 3. al.
Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström, 3. al.

Oulu 20.—21. 10.

- Lk.n. Hei Jopri 6590/60, om. L. A. Syväri, 2. al.
Lk.n. Hilu Jopri 6592/60, om. S. Visuri, 2. al.
Lk.n. Teljän Erä-Toni 5063/61, om. A. Kauppinen, 3. al.
Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoiria 1959 Valio Tutka-Poika 558/57,
om. K. Ruohonen, 1. vl.

Nurmes 28. 10. Riistakoirakilpailu

- Kk.n. Riistakoiria 1961 Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta,
Riistakoiria 1962.

Ruotsi, Gällivaara 8.—9. 9.

- Kk.n. Kaksoisvalio Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu, 1. al.

Kenttäkokeet

Lapua 29. 9. Kultamaljakilpailu

- Lk.n. Eräsalon Kati 6155/61, om. V. Kylmänen, 3. sija.

Oulunsalo 13.—14. 10.

- Lk.n. Hei Jopri 6590/60, om. L. A. Syväri, 2. al.
Kk.n. Tunturin Mila 155/60, om. E. Kurvinen, 2. vl.

Pernaja 2. 11.

- Lk.n. Eräsalon Kati 6155/61, om. V. Kylmänen, 1. al.
Kk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström, 3. al.

Tottelevaisuuskokeet

Peipohja 25. 5. 1953

Nuorten luokka

1. Kk.n. Sirri v. Westen 471/53F, om. A. Grönblom
2. Kk.u. Rake v. Westen 472/53F, om. K. Ruohonen

Avoim luokka

1. Kk.u. Mons (Vingtor) 606/52B, om. A. H. Virkkunen
2. Kk.n. Erra v. Westen 2106/50D, om. Aino Kostamus
3. Kk.u. Morri v. Westen 2111/50D, om. K. Lehtonen

Tampere 23. 5. 1954

Nuorten luokka

1. Lk.u. Vili 1338/53G, om. A. Nieminen

Avoim luokka

1. Kk.n. Sirri v. Westen 471/53F, om. A. Grönblom
2. Kk.n. Rhea v. Westen 470/53, om. K. Ruohonen

Helsinki 27. 5. 1955

Avoim luokka

1. Kk.n. Sofi v. Westen 459/54G, om. Y. Tammelin
2. Lk.u. Vili 1338/53G, om. A. Nieminen
3. Kk.u:t Teri v. Westen 457/54G, om. H. Jantunen ja
Viikari v. Westen 2162/54F, om. N. Jokinen

Tornio 27. 5. 1955

Avoim luokka

1. Kk.n:t Donna Zita 2364/51E, om. A. Jokinen ja
Parta-Killa 2247/52, om. T. Ruutu
3. Kk.u. Morri v. Westen 211/51E, om. K. Lehtonen

Turku 10. 5. 1956

Nuorten luokka

1. Kk.n. Purja 2240/55I, om. J. Perttola
2. Kk.n. Terra v. Westen 2215/55, om. A. Kostamus

Avoim luokka

1. Kk.u. Teri v. Westen 457/54G, om. H. Jantunen
2. Kk.n. Sofi v. Westen 459/54G, om. Y. Tammelin
3. Kk.n. Sirri v. Westen 471/53F, om. A. Grönblom

Tampere 26. 5. 1957

Nuorten luokka

1. Kk.n. Tuija 487/57, om. P. Pöntinen
2. Kk.n:t Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu ja
Moky 1692/56, om. K. Virtanen

Avoin luokka

1. Lk.n. Valio Nobby 1295/52, om. H. J. Nygrén
2. Kk.n. Käyttövalio Parta-Killa 2247/52, om. T. Ruutu
3. Kk.u. Teri v. Westen 457/54G, om. H. Jantunen

Helsinki 20. 4. 1958

Nuorten luokka

1. Lk.n. Lady 1097/57, om. H. Seppä

Avoin luokka

1. Kk.n. Moky 1692/56, om. K. Virtanen
2. Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen
3. Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. T. Ruutu

Helsinki 12. 4. 1959

Nuorten luokka

1. Kk.n. Haukilahden Tea 2501/58, om. P. Pöntinen
2. Kk.u. Tutka Eki 645/58, om. R. Wesslin
3. Kk.n. Anu v. Westen 732/58, om. P. Aarnio

Avoin luokka

1. Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka-Poika 558/57, om. K. Ruohonen
2. Kk.n. Moky 1692/56, om. K. Virtanen
3. Kk.u. Peikko 2048/54, om. M. Linja-aho

Helsinki 22. 5. 1960

Avoin luokka

1. Kk.n. Tornionkummun Heidi 2972/57, om. J. Kalliokoski
2. Kk.n. Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen
3. Lk.n. Silo 2069/58, om. A. Liuksiala

Jyväskylä 28. 5. 1961

Avoin luokka

1. Lk.u. Rakunamäen Rai 2672/59, om. T. Partanen
2. Lk.u. Rakunamäen Rollo 2671/59, om. J. Riuttanen
3. Lk.u. Rakunamäen Epi 7957/59, om. A. Melanen

Tampere 20. 5. 1962

Avoin luokka

1. Kk.u. Tunturin Jeppu 154/60, om. E. Virkkula
2. Lk.n. Rakunamäen Asta 2677/59, om. V. Laitinen
3. Lk.u. Rakunamäen Epi 7957/59, om. A. Melanen.

SAKSANSEISOJEN KASVATTAJIEN KENNELNIMET

Luettelo toimivista saksanseisojakennelleistä sekä pienellä painetuna aikoinaan tunnetuista tai pentuja markkinoille toimittaneista kenneleistä, joitten omistajat ovat kuolleet tai jotka ainakaan n. puoleentoista vuosikymmeneen eivät ole enää kasvattajatyötään tehneet.

Lyhytkarvaiset:

av Bergvrå	konsuli Felix Lundberg, Vaasa
Eräsalon	kersantti Vilho J. Laitinen, Lievestuore
von Fjellen	piirieläinlääkäri Eero Salovaara, Rovaniemi
Gråskärsbåda	voimistelunopettaja J. Björk, Kokkola
Hegers	riistanhoitaja Olli A. Wirén, Kytäjä
Jopri	eläinlääkäri L. A. Syväri, Oulu
Karvos	kauppias Timo T. Karvonen, Helsinki
Köitin	hammaslääkäri Yrjö Parrukoski, Hämeenlinna
Lakian	urkuri Yrjö Ketola, Lapua
Metsän	palopäällikkö J. Sirola, Kuopio
Nevan	hammasteknikko Pentti Saarelainen, Saarijärvi
Pohjanpellon	isännöitsijä Jaakko Rantanen, Ilmajoki
Rakunamäen	aseteknikko H. J. Nygrén, Lievestuore
Rudin — Rudis	majuri evp. G. R. Renvall, Vaasa
Ruka	lääketieteen lisensiaatti Otso Ruuskanen, Jyväskylä
Seitsenpalon	johtaja Aarne Jussila, Helsinki
Sipun	maanviljelijä Niilo Salonen, Kinkomaa
av Skäribo	pääkonsuli Sigurd Blomqvist, Helsinki
Taiston	koirakoulunjohtaja Pentti Luotola, Helsinki
Teljän	neiti Anna-Liisa Arvela, Helsinki
von Trullö	herra Antero Pallaspuro, Kokkola

Karkeakarvaiset:

Aavan	rouva Mirjam Lindfors, Porvoo
Ansakorven	lennonjohtaja Erkki Kurvinen, Oulu
von Bär	maanmittausinsinööri Artturi Kontio, Turku
Eritooton	neiti Mervi Ikonen, Helsinki
Hallakarva	insinööri Pentti Aarnio, Helsinki
von Hardy	eläinlääkäri B. Aström, Karjaa
Haukilahden	liikkeenharjoittaja Kai Neuvonen, Helsinki

Isonpellon	työnjohtaja Veikko Venhola, Helsinki
von Jonien	eläinlääkäri J. Brüning, Hämeenlinna
Jämsänlinnan	sosiaalishteeri Veikko Sopanen, Jämsänkoski
Kemihaaran	asentaja Juhani Saari, Karihaara
av Korsholm	kirkonisännöitsijä Verner Labbart, Mustasaari
Lehtisaaren	johtaja Toivo Telin, Tampere
Maljan	opettaja Anita Maljanen, Helsinki
Mielikin	everstiluutnantti evp. A. H. Virkkunen, Helsinki
von Mirzby	eläinlääkäri A. Liljeblad, Lauttakylä
Noutajan	opiskelija Juhani Talsta, Karihaara
Pamauksen	ylipostimies Aarne Leinonen, Tampere
Parta	metsänhoitaja T. Ketonen, Lieksa
von Riefenstahl	dipl.insinööri Risto Vuori, Hyvinkää
Rudin — Rudis	majuri evp. G. R. Renvall, Vaasa
von Schwarzhügel	asemapäällikkö Manne Jonsson, Mustamäki
Susisaaren	koneenhoitaja Pentti Oksanen, Kinkomaa
av Söderdal	insinööri Wilhelm Nordfors, Turku
Taiston	koirakoulunjohtaja Pentti Luotola, Helsinki
Terin	kauppaedustaja Jaakko Tiiainen, Halikko
Tornionkummun	kontrollööri Allan Jokinen, Tornio
Tunturin	varatuomari Tarmo Ruutu, Tornio
Tutka	kaupunginvirkailija Kaarlo Ruohonen, Valkeakoski
von Westen	rouva Aino Kostamus, Tuusula
von Wüste	kapteeni evp. A. J. Salonen, Helsinki
av Ödmark	keinosiementäjä Filip Krokfors, Kruununkylä

KIERTOPALKINNOT

MUMMELIN MALJA

1 §.

Kiertopalkinnosta kilpailevat saksanseisojien kasvattajat vuosittain Riistakoirakilpailussa.

2 §.

Palkinnon saa vuodeksi haltuunsa kokeiden Riistakoiran kasvattaja.

3 §.

Voittaja on velvollinen kaiverruttamaan maljaan voittovuoden sekä nimensä ja palauttamaan sen seuraaviin kokeisiin.

4 §.

Jos voittaja on ulkomaalainen, huolehtii Saksanseisoja-Kerho maljan säilyttämisestä, eikä sitä saa viedä pois maasta.

VOITTAJAT:

- V. 1953 Vapaaherra Ch. Palmén
- V. 1954 Metsänhoitaja T. K. Ketonen
- V. 1955 Professori Aarno Turunen
- V. 1956 Professori Aarno Turunen
- V. 1957 Professori Aarno Turunen
- V. 1958 Aseteknikko H. J. Nygrén
- V. 1959 Kauppalanvirkailija Kaarlo Ruuhonen
- V. 1960 Kontrollööri Allan Jokinen
- V. 1961 Rouva Aino Kostamus
- V. 1962 Rouva Aino Kostamus

»PARHAIMMAN KOIRAN PALKINTO»

1 §.

Palkinto, jonka Keskinäinen Vakuutusyhtiö Sampo on lahjoittanut Saksanseisoja-Kerholle 18.10.52, on kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho r.y:n johtokunnan määräämissä kana-koirien erikoiskokeissa.

2 §.

Palkinnon saa vuodeksi haltuunsa se koira, jonka kokeitten tuomari katsoo kokeitten parhaaksi.

3 §.

Voittajakoiran omistaja on velvollinen kaiverruttamaan palkintoon kokeitten paikan ja päivämäärän, voittajakoiran nimen ja rotukirjanumeron, voittoon oikeuttaneen sijoituksen tai pistemäärän sekä koiraa kokeissa ohjanneen nimen.

4 §.

Palkinnon saa omakseen se koira, joka sen kolmasti on voittanut.

VOITTAJAT:

V. 1953 Kk.n. Käyttöch. Carry 22288 XXX, om. F. Krokfors ja G. R. Renvall

V. 1954 Kk.n. Parta Killa 2247/52F, om. Tarmo Ruutu

V. 1955 Lk.n. Valio Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén

V. 1956 Lk.n. Valio Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén

V. 1957 Lk.n. Kaksoisvalio Nobby 1295/52E, om. H. J. Nygrén

Kiertopalkinnon sai 1957 omakseen sen kolmasti voittanut Kaksoisvalio Nobby.

KENNEL VON WESTENIN KIERTOPALKINTO

1 §.

Kiertopalkinnosta kilpaillaan vuosittain kanakoirien erikoiskokeissa avoimessa luokassa.

2 §.

Kiertopalkinto annetaan korkeimman pistemäärän saavuttaneen saksanseisijan omistajalle. Koiran on kuitenkin saatava vähintään 2. palkinto. Jos useammalla koiralla on sama pistemäärä, määrää, mille niistä palkinto annetaan, Saksanseisija-Kerhon johtokunta ottaen huomioon lähinnä saavutukset muissa kokeissa sekä osasuoritusten tärkeysjärjestyksen.

3 §.

Kiertopalkinnon saa lopullisesti haltuunsa se koiranomistaja, jonka koira on sen kolmasti voittanut.

4 §.

Voittaneen koiran omistaja on velvollinen kaiverruttamaan kiertopalkintoon nimensä ja vuosiluvun.

VOITTAJAT:

- V. 1953 Kk.n. Aavan Pupsi-Huki 497A, om. Urho Marttinen
- V. 1954 Kk.n. Parta-Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu
- V. 1955 Palkintoa ei jaettu
- V. 1956 Kk.u. Mielikin Masi 2500/55, om. Pälkäneen Metsäkoira-yhdistys
- V. 1957 Kk.u. Voittaja 1957 Tutka Poika 558/57, om. K. Ruohonen
- V. 1958 Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu
- V. 1959 Kk.n. Viri v. Westen 2214/55, om. P. Oksanen
- V. 1960 Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström
- V. 1961 Lk.u. Seitsenpalon Simeon 4818/59, om. A. Nordström
- V. 1962 Lk.n. Rakunamäen Asta 2677/59, om. V. Laitinen

SKL:n KIERTOPALKINTO

1 §.

Palkinnon on Saksanseisoja-Kerholle sen 10-vuotisjuhlassa 26. 9. 1953 lahjoittanut Suomen Kennel-Liitto.

2 §.

Palkinto on kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain kanakoirien erikoiskokeissa.

3 §.

Palkinnon saa vuodeksi haltuunsa se koira, joka nuorten luokassa saa korkeimman, kuitenkin vähintään 3. palkinnolle oikeuttavan pistemäärän. Jos useammalla koiralla on sama pistemäärä, määrää, mille niistä palkinto annetaan, Saksanseisoja-Kerhon johtokunta ottaen huomioon lähinnä saavutukset muissa kokeissa sekä osasuoritusten tärkeysjärjestyksen.

4 §.

Voittajakoiran omistaja on velvollinen kaiverruttamaan palkintoon 1) kokeitten paikan ja päivämäärän, 2) voittajakoiran nimen ja rotukirjanumeron, 3) voittoon oikeuttaneen sijoituksen ja pistemäärän sekä 4) koiraa kokeissa ohjanneen nimen.

5 §.

Voittajakoiran omistaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että palkinto hyvässä kunnossa tuodaan seuraaviin kokeisiin, joissa siitä kilpaillaan.

6 §.

Palkinnon saa omakseen se koiranomistaja, jonka koirat ovat sen kolmasti voittaneet.

VOITTAJAT:

V. 1953 Kk.n. Sirri v. Westen 471/53F, om. A. Grönblom

V. 1954 Kk.u. Caro av Ödmark 3318/54, om. A. Lindeman

- V. 1955 Palkintoa ei jaettu
- V. 1956 Palkintoa ei jaettu
- V. 1957 Kk.n. Moky 1692/56, om. Kari Virtanen
- V. 1958 Lk.u. Hedelundens Morten 2440/54, om. H. Reenpää
- V. 1959 Kk.n. Epi v. Westen 2472/58, om. P. Maljanen
- V. 1960 Kk.n. Susisaaren Hedi 5192/60, om. N. Hellevig
- V. 1961 Kk.n. Susisaaren Hedi 5192/60, om. N. Hellevig
- V. 1962 Lk.n. Teljän Erä-Toni 5063/61, om. A. Kauppinen

Variksen takana on noutava saksanseisoja, jonka ikä on 2—3 kuukautta.

TUNTURIN KENNELIN KIERTOPALKINTO

1 §.

Kiertopalkinnon tarkoituksena on edistää saksanseisojien metsästyskoulutusta ja kehittää niistä mahdollisimman hyviä käyttökoiria.

2 §.

Palkinnosta kilpaillaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho r.y:n järjestämässä kanakoirien erikoiskokeissa sekä lisäksi tunturikokeissa ja metsäkokeissa.

3 §.

Kiertopalkinto annetaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho r.y:n johtokunnan päätöksen mukaan sille kerhon jäsenelle, jonka ohjaamat saksanseisojat ovat kilpailuvuoden aikana keränneet eniten pisteitä.

4 §.

Voittaja on velvollinen kaiverruttamaan kiertopalkintoon voittovuoden ja nimensä sekä saavuttamansa pistemäärän.

5 §.

Pisteet lasketaan siten, että voittajaluokan 1. palkinnosta saa 10 pistettä, 2. palkinnosta 7 ja 3. palkinnosta 5 pistettä, avoimen luokan 1. palkinnosta 6, 2. palkinnosta 5 ja 3. palkinnosta 3 pistettä sekä nuorten luokan 1. palkinnosta 5, 2. palkinnosta 3 ja 3. palkinnosta 2 pistettä.

6 §.

Sama koira voi vuoden aikana kerätä pisteitä erikois-, tunturi- ja metsäkokeissa niissä luokissa, joissa se on oikeutettu kilpailemaan. Mikäli koira saavuttaa avoimen luokan 1. palkinnon ja samana päivänä kilpailee voittajaluokassa saaden palkinnon, otetaan pisteitä las-
kiessa kumpikin luokka huomioon.

7 §.

Kiertopalkinnosta kilpaillaan viitenä vuotena, jonka jälkeen se luovutetaan eniten voittoja saaneelle. Voittojen mennessä tasan ratkaisevat voittopisteet.

8 §.

Voittaja on velvollinen palauttamaan kiertopalkinnon Saksanseisoja-Kerho r.y:n johtokunnalle.

9 §.

Kiertopalkinnosta kilpaillaan ensimmäisen kerran vuoden 1958 tulosten perusteella.

VOITTAJAT:

V. 1958 Varatuomari Tarmo Ruutu

V. 1959 Kauppalanvirkailija Kaarlo Ruohonen

V. 1960 Opiskelija Juhani Talsta

V. 1961 Opiskelija Juhani Talsta

V. 1962 Varatuomari Tarmo Ruutu

Kiertopalkinnon sai 1962 omakseen varatuomari Tarmo Ruutu.

»NOUTAJAN MALJA» 1

1 §.

Noutajan Malja on Tornionseudun Metsästysseura ry:n lahjoittama kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho ry:n määräämissä kanakoirien erikoiskokeissa. Noutosuorituksiin laskeaan 1) riistan noutaminen maalla, 2) riistan noutaminen vedestä ja 3) laahausjätkityö.

2 §.

Maljan saa vuodeksi haltuunsa sen lyhyt- tai karkeakarvaisen saksanseisojan omistaja, jonka koira yllämainituissa suorituslajeissa saavuttaa korkeimman yhteispistemäärän sanotuissa erikoiskokeissa.

3 §.

Mikäli kahden tai useamman koiran saavuttama pistemäärä on sama, voittaa se koira, jonka erikoiskokeissa saavuttama yhteispistemäärä on korkein, ja mikäli nämäkin olisivat tasan, iältään nuorempi koira.

4 §.

Maljasta kilpaillaan kolmena perättäisenä vuotena, ensimmäisen kerran vuonna 1955 Torniossa. Se koiranomistaja, jonka koira useimmin on maljan voittanut, saa maljan omakseen.

5 §.

Maljan voittajat ovat velvolliset kaiverruttamaan palkintoon koepaikan nimen, koiran ja oman nimensä, koepäivämäärän ynnä koiran saavuttaman pistemäärän kohdassa 1) mainituissa suorituslajeissa.

6 §.

Saksanseisoja-Kerho ry:n johtokunta on oikeutettu lahjoittajaa kuultuaan muuttamaan näitä sääntöjä.

VOITTAJAT:

V. 1955 Kk.n. Käyttövalio Donna Zita 2364/51, om. A. Jokinen

V. 1956 Kk.n. Parta Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu

V. 1957 Kk.n. Käyttövalio Parta Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu

Palkinnon sai 1957 omakseen varatuomari Tarmo Ruutu sen kolmen vuoden kiertoaikana käyttövalio Parta Killalla kahdesti voitettuaan.

»NOUTAJAN MALJA» 2

Edistääkseen saksanseisojien käytännöllisessä metsästyksessä tarvittavia noutajaominaisuuksia on Tornionseudun Metsästysseura r.y:n koetoimikunta lahjoittanut Saksanseisoja-Kerho r.y:lle »Noutajan Maljan» ja hyväksynyt tätä varten seuraavat säännöt:

1 §.

Noutajan Malja on kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho r.y:n määräämissä kanakoirien erikoiskokeissa. Noutosuorituksiin lasketaan

a) riistan noutaminen maalla, b) riistan noutaminen vedestä ja c) laahausjätkityö.

2 §.

Noutajan Maljan saa vuodeksi haltuunsa sen lyhyt- tai karkeakarvaisen saksanseisojan omistaja, jonka koira on edellä 1) kohdassa mainituissa suorituslajeissa saavuttanut korkeimman yhteispistemäärän sanotuissa kokeissa.

3 §.

Mikäli kahden tai useamman koiran saavuttama pistemäärä on sama, voittaa se koira, jonka erikoiskokeissa saavuttama yhteispistemäärä on korkein, ja mikäli nämäkin olisivat tasan, iältään nuorempi koira.

4 §.

Noutajan Maljasta kilpaillaan viitenä vuotena peräkkäin ensimmäisen kerran vuonna 1958 Torniossa. Se, jonka omistamat koirat ovat ko. aikana maljan useimmin voittaneet, saa maljan omakseen.

5 §.

Noutajan Maljan voittajat ovat velvolliset kaiverruttamaan koepaikan nimen, koiran ja oman nimensä, koepäivämäärän sekä koirien saavuttaman pistemäärän 1 §. mainituissa suorituslajeissa.

6 §.

Saksanseisoja-Kerho r.y:n johtokunta on oikeutettu lahjoittajaa kuultuaan muuttamaan näitä sääntöjä.

VOITTAJAT:

- V. 1958 Kk.u. Voittaja 1957 Tutka Poika 558/57, om. K. Ruohonen
V. 1959 Kk.n. Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta
V. 1960 Kk.n. Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta
V. 1961 Kk.n. Riistakoiria 1961 Käyttövalio Senta v. Westen 226/56,
om. J. Talsta
V. 1962 Kk.n. Riistakoiria 1960 Tornionkunnan Heidi 2972/57,
om. Jaakko Kalliokoski

Palkinnon sai 1962 omakseen riistanhoitaja Juhani Talsta Käyttövalio Senta von Westen'illä sen kiertoaikana kolmasti voitettuaan.

»TIEDOTTAJAN MALJA»

1 §.

Tiedottajan Malja on kauppaneuvos Helmer Husan lahjoittama kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho ry:n vuosittain määräämissä kanakoirien erikoiskokeissa.

2 §.

Tiedottajan Maljan saa vuodeksi haltuunsa sen lyhyt- tai karkea-karvaisen saksanseisojan omistaja, jonka koira saa parhaimman pistemäärän tiedottamisessa.

Mikäli kahden tai useamman koiran saavuttama pistemäärä on sama, voittaa se koira, jonka erikoiskokeissa saama pistemäärä on korkein, ja mikäli nämäkin olisivat tasan, iältään nuorempi koira.

3 §.

Tiedottajan Maljasta kilpaillaan kolmena vuotena peräkkäin ja ensimmäisen kerran Torniossa vuonna 1954. Se, jonka omistamat koirat ovat ko. aikana maljan useimmin voittaneet, saa maljan omakseen.

4 §.

Tiedottajan Maljan voittajat ovat velvolliset maljaan kaiverruttamaan koepaikan nimen, koiran nimen ja oman nimensä sekä saavutetun pistemäärän tiedottamisessa.

5 §.

Saksanseisoja-Kerho ry:n johtokunta on oikeutettu lahjoittajaa kuultuaan muuttamaan näitä sääntöjä.

VOITTAJAT:

V. 1954 Kk.n. Donna Zita 2364/51, om. A. Jokinen

V. 1955 Kk.n. Donna Zita 2364/51, om. A. Jokinen

V. 1956 Kk.n. Käyttövalio Donna Zita 2364/51, om. A. Jokinen

Tiedottajan Maljan sai 1956 omakseen kontrollööri Allan Jokinen voitettuaan sen kolmen vuoden kiertoaikana Käyttövalio Donna Zitalla kolmasti.

»TIEDOTTAJAN POKAALI»

Edistääkseen saksanseisojien käytännöllisessä metsästyksessä erityisesti metsässä ja peitteisessä maastossa tarvittavia tiedottajaominaisuuksia ja tehdäkseen mahdolliseksi käyttää saksanseisojaa mahdollisimman monipuolisesti on Tornion Kirjapaino lahjoittanut Saksanseisoja-Kerho r.y:lle »Tiedottajan Pokaalin» ja hyväksynyt tätä varten seuraavat säännöt:

»Tiedottajan Pokaalin» säännöt:

1 §.

Tiedottajan Pokaali on kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain Saksanseisoja-Kerho r.y:n määräämissä kanakoirien erikoiskokeissa.

2 §.

Tiedottajan Pokaalin saa vuodeksi haltuunsa sen lyhyt- tai karkeakarvaisen saksanseisojan omistaja, jonka koira saa parhaimman pistemäärän tiedottamisessa.

Mikäli kahden tai useamman koiran saavuttama pistemäärä on sama, voittaa se koira, jonka erikoiskokeissa saama pistemäärä on korkein ja mikäli nämäkin olisivat tasan, iältään nuorempi koira.

3 §.

Tiedottajan Pokaalista kilpaillaan viitenä vuotena peräkkäin ja ensimmäisen kerran Torniossa 1958. Se, jonka omistamat koirat ovat k.o. aikana pokaalin useimmin voittaneet, saa pokaalin omakseen.

4 §.

Tiedottajan Pokaalin voittajat ovat velvolliset kaiverruttamaan koe-paikan nimen, koiran nimen ja oman nimensä sekä saavutetun pistemäärän tiedottamisessa.

5 §.

Saksanseisoja-Kerho r.y:n johtokunta on oikeutettu lahjoittajaa kuultuaan muuttamaan näitä sääntöjä.»

VOITTAJAT:

V. 1958 Kk.n. Käyttövalio Parta Killa 2247/52, om. Tarmo Ruutu

V. 1959 Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu

V. 1960 Kk.n. Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu

V. 1961 Kk.n. Valio Tunturin Tuuli 1071/56, om. Tarmo Ruutu

V. 1962 Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoira 1959 Kaksoisvalio Tutka
Poika 558/57, om. K. Ruohonen

Palkinnon sai 1962 omakseen Tarmo Ruutu voitettuaan sen viiden vuoden kiertoaikana neljästi Käyttövalio Parta Killalla ja Kaksoisvalio Tunturin Tuulella.

SAMMON MALJA

Palkinnon on Saksanseisoja-Kerho r.y:lle 1958 lahjoittanut Keskinäinen Vakuutusyhtiö SAMPO.

1 §.

Palkinto on kiertopalkinto, josta kilpaillaan vuosittain järjestetyissä kanakoirien erikoiskokeissa.

2 §.

Palkinnon saa vuodeksi haltuunsa se koira, joka on voittajaluokassa saavuttanut korkeimman pistemäärän. Jos useammalla koiralla on sama pistemäärä, määrää, mille niistä palkinto annetaan, Saksanseisoja-Kerhon johtokunta ottaen huomioon lähinnä saavutukset muissa kokeissa sekä osasuoritusten tärkeysjärjestyksen.

3 §.

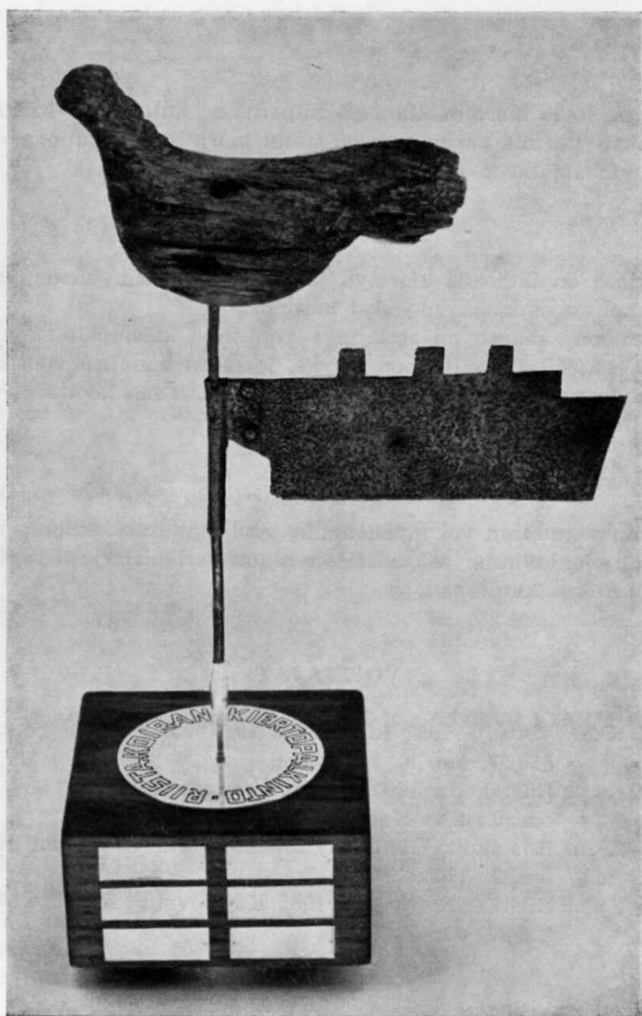
Voittajakoiran omistaja on velvollinen kaiverruttamaan palkintoon kokeitten paikan ja päivämäärän, voittajakoiran nimen ja rotukirjan numeron, voittoon oikeuttaneen sijoituksen tai pistemäärän sekä koiraa kokeissa ohjanneen nimen.

4 §.

Palkinnon saa omakseen se koira, joka sen kolmasti on voittanut.

VOITTAJAT:

- V. 1958 Lk.n. Rakunamäen Taina 2115/55, om. A. Jussila
- V. 1959 Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoira 1959 Valio Tutka Poika 558/57, om. K. Ruohonen
- V. 1960 Kk.n. Riistakoira 1960 Tornionkummun Heidi 2972/57, om. Jaakko Kalliokoski
- V. 1961 Kk.n. Riistakoira 1961 Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta
- V. 1962 Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoira 1959 Kaksoisvalio Tutka Poika 558/57, om. K. Ruohonen

RIISTAKOIRAKILPAILUN KIERTOPALKINTO

1 §.

Suomen Kennel-Liitolle lahjoitetaan erikseen vuosittain joko Kennel-Liiton itsensä järjestämissä tai järjestettäväksi antamissa kana-koirien erikoiskokeissa voittajaluokassa kilpailtavaksi Kuopion ympäristössä talteenotetusta vanhasta tuuliviiristä tehty kiertopalkinto parhaimman saksanseisajan palkitsemiseksi.

Koetta, jossa kiertopalkinnosta kilpaillaan, kutsutaan »Riistakoira-kilpailuksi» ja siinä parhaimmaksi tullut koira saa arvonimen »Riistakoira», jonka jälkeen liitetään ao. vuosiluku.

2 §.

Palkinto on ikuisesti kiertävä ja saa sen kunkin vuoden kokeen voittajakoiran omistaja vuodeksi haltuunsa.

Palkinnon saaneen on annettava kiinnittää kiertopalkinnon jalustaan tai sen säilytyslaatikkoon levyke, jossa on mainittu vuosiluku ja voittajakoiran nimi. Hyvissä ajoin ennen seuraavaa koetta on hänen se toimitettava tämän kokeen järjestäjälle.

3 §.

Näihin sääntöihin voi myöhemmin tehdä muutoksia Suomen Kennel-Liiton johtokunta saksanseisoja-rodun erikoisjärjestöä Suomen Kennel-Liitossa kuultuaan.

VOITTAJAT:

- V. 1959 Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoira 1959 Valio Tutka Poika 558/57, om. K. Ruuhonen
- V. 1960 Kk.n. Riistakoira 1960 Tornionkummun Heidi 2972/57, om. Jaakko Kalliokoski
- V. 1961 Kk.n. Riistakoira 1961 Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta
- V. 1962 Kk.n. Riistakoira 1961 ja 1962 Käyttövalio Senta v. Westen 226/56, om. J. Talsta

TOIVO TELININ KIERTOPALKINTO

Annetaan Saksanseisoja-Kerhon johtokunnan päätöksellä vuosittain kokeissa nähdyistä parhaista ohjaajasuorituksista.

VOITTAJAT:

- V. 1958 A. Jussila
- V. 1959 A. Jussila
- V. 1960 ei jaettu
- V. 1961 Tarmo Ruutu
- V. 1962 Tarmo Ruutu

TOTTELEVAISUUSKokeen KIERTOPALKINTO

VOITTAJAT:

- V. 1954 Lk.u. Vili 1338/53G, om. A. Nieminen
- V. 1955 Kk.n. Sofi v. Westen 459/54G, om. Y. Tammelin
- V. 1956 Kk.u. Teri v. Westen 457/54G, om. H. Jantunen
- V. 1957 Lk.n. Valio Nobby 1295/52, om. H. J. Nygrén
- V. 1958 Kk.n. Moky 1692/56, om. Kari Virtanen
- V. 1959 Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka Poika 558/57,
om. K. Ruohonen
- V. 1960 Kk.n. Riistakoira 1960 Tornionkummun Heidi 2972/57,
om. J. Kalliokoski
- V. 1961 Lk.u. Rakunamäen Rai 2672/59, om. T. Partanen
- V. 1962 Kk.u. Tunturin Jeppu 154/60, om. E. Virkkula

KAKSOISVALIO JERIN MUISTOTAULU

1 §

Kiertopalkinnon on lahjoittanut Suomen Kennel-Liitolle sen 20-vuotisjuhlapäivänä 1955 Saksanseisoja-Kerho ry.

2 §

Kiertopalkinnosta kilpaillaan vuosittain SKL:n päänäyttelyssä.

3 §

Kiertopalkinnon saa vuodeksi haltuunsa sen lyhyt- tai karkeakarvaisen saksanseisojan omistaja, jonka koira on saanut erikoiskäyttöluokassa korkeimman pistemäärän. Jos kaksi koira saa saman pistemäärän, annetaan palkinto sille koiralle, jonka ulkomuotoa palkintotuomari pitää parempana.

4 §

Kiertopalkinnon saa omakseen koiranomistaja, joka on sen koirillaan kolmasti voittanut.

5 §

Koiranomistaja kiinnittääköön kehyksiin pienen hopeanvärisen laatan, jossa on koiran nimi, rekisterinumero ja näyttelyvuosi, ja palauttakaan kiertopalkinnon SKL:oon viimeistään kaksi viikkoa ennen päänäyttelyä.

VOITTAJAT:

- V. 1957 Kaarlo Ruuhonen (Kk.u. Voittaja 1957 Tutka Poika 558/57)
- V. 1958 Kaarlo Ruuhonen (Kk.u. Voittaja 1957 Valio Tutka Poika 558/57)
- V. 1959 Pälkäneen Metsäkoirayhdistys (Kk.u. Voittaja 1958 ja 1959 Valio Mielikin Masi 2500/55)
- V. 1960 Kaarlo Ruuhonen (Kk.u. Voittaja 1957 Riistakoiria 1959 Valio Tutka Poika 558/57)
- V. 1960 sai kiertopalkinnon sen kolmasti voitettuaan omakseen Kaarlo Ruuhonen.

VOITTAJAN PLAKETIT

Lyhyt- ja karkeakarvaista saksanseisojaa esittävät valurautaiset kiertopalkinnot Voittajan arvon saaneelle koiralle. Plaketit on lahjoittanut Suomen Kennel-Liitolle sen täyttäessä 25 vuotta vuonna 1960 Saksanseisoja-Kerho. Palkinto kiertää jatkuvasti.

VOITTAJAT:

Lyhytkarvaiset:

- (V. 1957 Arvoa ei ole annettu)
- (V. 1958 Arvoa ei ole annettu)
- (V. 1959 Lk.n. Voittaja 1959 Gitta 1359/56, om. L. A. Syväri)
- V. 1960 Lk.n. Voittaja 1960 Valio Rendbaeks Lone 2598/57, om. Anna-Liisa Arvela
- V. 1961 Ei jaettu
- V. 1962 Lk.u. Voittaja 1962 Rakunamäen Visa 6455/60, om. Heikki Sarparanta

Karkeakarvaiset:

- (V. 1957 Kk.u. Voittaja 1957 Tutka Poika 558/57, om. Kaarlo Ruohonen)
- (V. 1958 Kk.u. Voittaja 1958 Valio Mielikin Masi 2500/55, om. Pälkäneen Metsäkoirayhdistys)
- (V. 1959 Kk.u. Voittaja 1958 ja 1959 Valio Mielikin Masi 2500/55, om. Pälkäneen Metsäkoirayhdistys)
- V. 1960 Kk.n. Voittaja 1960 Erla von Westen 2473/58, om. T. Leinonen
- V. 1961 Ei jaettu
- V. 1962 Ei jaettu

KANAKOIRIEN ERIKOISKOKEIDEN SÄÄNNÖT

(Hyväksytty SKL:n vuosikokouksessa 27. 5. 1961)

1 §.

Kanakoirien erikoiskokeet ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on siitostyötä varten saada tietoja niihin osallistuvien koirien metsästysominaisuuksista.

Kokeet järjestetään SKL:n kokeiden toimeenpanolupia koskevia määräyksiä noudattaen. Toimeenpaneva järjestö ehdottaa hyväksyttäväksi palkintotuomarit ja heidän varamiehensä sekä määrää koetoimitsijan. Sen on tiedotettava tehokkaalla tavalla kokeista, mikäli mahdollista kuukautta ennen niiden pitämistä, mainiten ajan, kokoontumispaikan, palkintotuomarit, koetoimitsijan, kenelle ja minkä ajan kuudessa ilmoittautuminen tapahtuu sekä mitkä ovat koemaksut.

2 §.

Osanottoilmoitus on tehtävä kirjallisesti kenneljärjestöjen näyttelykaavaketta käyttäen ja koemaksu tai kuitti sen suorittamisesta on liitettävä mukaan.

Toimitsijalla on oikeus hyväksyä myös määräpäivän jälkeen tapahtunut ilmoittautuminen, ei kuitenkaan enää sen jälkeen, kun palkintotuomarin ohjaajien läsnä ollessa suorittama koejärjestyksen arvonta on alkanut.

Jos koiraa ei hyväksytty kokeisiin, koemaksu palautetaan. Jos ilmoitettua koiraa ei tuoda kokeisiin, ei koemaksua palauteta.

3 §.

Koetoimitsija vastaa kokeitten järjestelystä ja käyttäköön tarpeen vaatiessa siinä apulaisia.

Toimitsijan tulee

- 1) valita käytettävissä olevilta metsästysmailta sopiva koemaasto ja varmistautua siitä, että alueella on riittävästi riistaa, sekä lisäksi tiedustella vara-alueita;
- 2) hankkia vesityössä käytettävät vesilinnut ja etsiä sen suorittamiseen sopiva paikka, jossa on riittävästi kaislikkoa ja syvää vettä;

- 3) hankkia laahausjälkityössä tarvittavat kaniinit ja muut välineet sekä suunnitella sen suorittaminen maastossa;
- 4) hankkia tarkka-ampujat ja oppaat;
- 5) selostaa kokeissa noudatettava järjestys, antaa tarvittavat tiedot koemaastosta, johtaa sinne tapahtuvat kuljetukset, järjestää muonitus ja pyydetessä majoitus;
- 6) valvoa, että koealueella voimassa olevia metsästysmääräyksiä noudatetaan;
- 7) pitää mukanaan koesäännöt palkintotuomarin ohjeineen halukkaitten nähtävinä;
- 8) hoitaa kaikki muutkin kokeitten hyvän järjestelyn edellyttämät tehtävät; sekä
- 9) täyttää palkintotuomarin antamat tehtävät.

4 §.

Oikeutettuja osallistumaan kokeisiin ovat kaikki kanakoirat, jotka ovat saaneet palkinnon SKL:n tai SKK:n tai niiden tunnustamien ulkomaisten kenneljärjestöjen hyväksymässä näyttelyssä. Kuitenkin voi kahta vuotta nuorempi koira, joka on merkitty Suomen Koirarekisteriin, osallistua kokeisiin, vaikka sillä ei ole näyttelypalkintoa.

Palkintotuomarin omistama koira ei saa kilpailla niissä luokissa, jotka hän itse arvostelee. Palkintotuomari älköön arvostelko koiraa, jota hän on itse opettanut kokeita edeltäneenä vuonna.

Kokeisiin ei saa tuoda kiimaista narttua, tarttuvaa tautia sairastavaa tai tiettävästi siitoskyvytöntä koiraa.

5 §.

Koirat kilpailevat seuraavissa luokissa:

Nuorten luokassa (nl) koirat, jotka eivät ole täyttäneet 22 kuukautta.

Avoimessa luokassa (al) koirat, jotka eivät aikaisemmin ole saaneet 1. palkintoa tässä luokassa.

Voittajaluokassa (vl) koirat, jotka ovat saaneet 1. palkinnon avoimessa luokassa samoissa tai aikaisemmissa kokeissa.

Jos koira samoissa kokeissa kilpailee useassa luokassa, vaaditaan siltä eri suoritukset jokaisessa niistä.

Kussakin luokassa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta ensimmäistä, toista ja kolmatta palkintoa kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

6 §.

Luokat arvostellaan tuomarin määräämässä järjestyksessä. Palkintotuomarilla on oikeus, olosuhteitten niin vaatiessa, jatkaa kokeita ilmoitetun koeajan jälkeisinäkin päivinä.

Koirat suorittavat ensimmäisen koevuoronsa arvotussa järjestyksessä yksitellen, mutta sen jälkeen on palkintotuomarilla oikeus kokeilla niitä parhaaksi katsomassaan järjestyksessä. Avoimella kentällä voidaan avoimessa ja voittajaluokassa käyttää myös parihakua.

Kokeiden tulee mahdollisimman paljon muistuttaa käytännöllistä metsästystä. Koiria on kokeiltava sekä avoimella kentällä että metsässä. Avoimeksi kentäksi katsotaan pellot ja niityt, kulotusaukeat, tunturipaljakat ja avoimet suot. Metsäksi katsotaan kasvullisuudeltaan niin peitteinen maasto, että koira ajoittain joutuu työskentelemään näkymättömissä. Yksinomaan korkeata heinää tai kaislikkoa kasvavaa aluetta ei kuitenkaan ole pidettävä peitteisenä maastona.

Jokaisen koiran seisonnalta on ammuttava ja pyrittävä riistaa kaatamaan.

Voittajaluokassa on koiran ohjaajan ammuttava itse, mutta palkintotuomari voi lisäksi määrätä erityisen tarkka-ampujan varmistamaan riistan kaatamisen. Muissa luokissa yleensä käytettäköön tarkka-ampujaa. Jos ohjaaja kuitenkin haluaa itse ampua, tarkka-ampuja silloinkin varmistakoon riistan kaatamisen. Palkintotuomari älköön yleensä toimiko ampujana.

7 §.

Osanottajien on noudatettava palkintotuomarin ja koetoimitsijan antamia ohjeita.

Tarkka-ampujan tulee toimia palkintotuomarin antamien ohjeitten mukaisesti.

Kokeista kiinnostuneiden henkilöitten on sallittava seurata koirien työskentelyä ja niitten ohjaamista, niitä kuitenkaan häiritsemättä. Heidän on noudatettava koetoimitsijan määräyksiä.

8 §.

Palkintotuomarin loppuarvostelusta ei voida valittaa. Muista syistä syntyneet erimielisyydet on heti ilmoitettava palkintotuomarille. Valituksen ratkaisee toimeenpanevan järjestön johtokunta, ja se on kirjallisesti esitettävä kahdeksan (8) päivän kuluessa viimeisestä koe-päivästä sanottua päivää lukuunottamatta. Valituksen oheen on liitettävä avoimen luokan koemaksun suuruinen valitusmaksu, joka maksetaan takaisin, jos valitus katsotaan oikeaksi. Toimeenpanevan järjestön

ratkaisuun tyytymätön voi kirjallisesti hakea siihen muutosta SKL:lta edellä mainitun ajan kuluessa ratkaisusta tiedon saatuaan.

Palkintotuomarin on kuukauden kuluessa kokeitten päättymisestä toimitettava SKL:lle koirien arvostelusta laatimansa kertomus, josta tulee käydä ilmi toimeenpaneva järjestö, palkintotuomarit, koetoimitsija, koeaika ja -paikka sekä kokeisiin osallistuneista koirista nimi, rotu, sukupuoli ja ikä, rekisterinumero ynnä koirien omistajien ja ohjaajien nimet, ammatit ja kotipaikat. Edelleen on ilmoitettava kokeiden aikana vallinnut sää ja esiintyneen riistan laatu ja määrä. Palkintotuomarin kertomuksessa on mainittava merkitykselliset koetapahtumat sekä koiran ominaisuuksia ja sen työskentelytapaa valaisevat seikat, annetut pistemäärät, saavutettu palkintosija ja jaetut kierto-, kunnia- ynnä muut palkinnot.

9 §.

Koirien arvostelussa noudatettavat yksityiskohtaiset määräykset ovat näihin sääntöihin liittyvissä palkintotuomarin ohjeissa.

KANAKOIRIEN ERIKOISKOKEIDEN PALKINTOTUOMARIN OHJEET

(Hyväksytty SKL:n vuosikokouksessa 27. 5. 1961)

Yleisiä ohjeita

Palkintotuomari huolehtikoon parhaansa mukaan siitä, että kaikki samoissa luokissa kilpailevat koirat joutuvat maaston ja riistan puolesta samaan asemaan.

Palkintotuomari laskee koiralle ansioksi ja viaksi vain sen, minkä hän itse toteaa. Hänen on sen vuoksi seurattava mahdollisimman tarkasti koiran työskentelyä kaikissa tilanteissa, kuitenkin niin, ettei hän sitä häiritse. Ainoastaan ohjaajan välityksellä hän saa puuttua koiran toimintaan. Ohjaaja ei saa koesuoritusten aikana koskea koiraan muulloin kuin kytkiessään ja laskiessaan sen vapaaksi palkintotuomarin määräyksestä eikä koskettaen sitä rangaista.

Nuorten luokkaa arvosteltaessa on kiinnitettävä päähuomio koirien synnynnäisistä metsästystaipumuksista johtuvaan suorituskyykyyn ja pyrittävä palkitsemaan koiria, joilla taipumustensa perusteella on parhaat mahdollisuudet kehittyä hyväksi metsästyskoiriksi. Koulutuksessa havaituille puutteellisuuksille ei tässä luokassa ole pantava niin suurta merkitystä kuin muissa luokissa. Ns. varhaiskypsyydelle on annettava suuri arvo.

Jos koiran seisonnalta ei pudoteta lintua tai kaadeta jänistä tai muuta vastaavaa riistaeläintä, on riistatyö tältä osin sekä noutaminen suoritettava siten, että aikaisemmin ammuttu riistaeläin heitetään ohjaajan ja hänen vieressään seisovan tai istuvan koiran takaa heidän ylitseen, ja otuksen ollessa ilmassa ammutaan (voittajaluokassa ampuu ohjaaja). Koiran tulee sen jälkeen käskystä noutaa riista.

Koira suljettakoon kokeista, jos se

- suotuisissa olosuhteissa toistuvasti karkottaa riistan sille seisomatta, esim. lintuparven tai poikueen hyvässä vastatuulella,
- avoimesa tai voittajaluokassa kilpaillessaan syöksyy pudotetun linnun luo tai karkottuvan linnun jälkeen ja ajaa sitä ohjaajan käskystä pysähtymättä,
- ensin seisottuaan toistuvasti käskyttä etenee paikallaan lymyävää riistaa kohti niin, että se karkottuu,

- tekee useita valheseisontoja,
- ei käskystä kykene riistaa karkottamaan,
- repii tai hautaa noudettavan riistan,
- ei tottele ohjaajan käskyjä, vaan jatkuvasti toimii omin päin,
- on sairas tai muuten toimii niin haluttomasti ja heikosti, että palkintotuomari ei pysty sitä arvostelemaan,
- hätyyttää kotieläimiä taikka
- vihaisuutensa takia on osoittautunut kokeissa ihmisille tai toisille koirille vaaralliseksi.

Kustakin osasuorituksesta annetaan jokin seuraavista arvosanoista:

3 pistettä	= hyvä	suoritus
2 „	= keskinkertainen	„
1 „	= heikko	„
0 „	= riittämätön	„
—	= ei kokeiltu	

Osasuoritukset, niiden merkityskertoimet, hyväksyttävät arvosanat ja enimmäispistemäärät sekä eri palkintosijoille vaadittavat vähimmäispistemäärät ovat seuraavat:

Nuorten luokka:

	merkitys- kerroin	hyväksyttävä arvosana	korkein pistemäärä
Haku	6	1—3	18
Riistatyö	8	1—3	24
Noutaminen	2	1—3	6
Uinti	4	1—3	12
			60

1. palkinto vähintään 48 pisteellä

2. „ „ 36 „

3. „ „ 24 „

Avoin luokka:

	merkitys- kerroin	hyväksyttävä arvosana	korkein pistemäärä
Haku	6	1—3	18
Riistatyö	7	1—3	21
Noutaminen	3	1—3	9
Vesityö	4	1—3	12
			60

1. palkinto vähintään 48 pisteellä

2. „ „ 36 „

3. „ „ 24 „

Tullakseen palkituksi avoimen luokan 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksyttävä arvosana jokaisessa osasuorituksessa.

Voittajaluokka:

	merkitys- kerroin	hyväksyttävä arvosana	korkein pistemäärä
Haku	4	1—3	12
Riistatyö	6	1—3	18
Noutaminen	2	1—3	6
Vesityö	2	1—3	6
Laahausjälkityö	3	1—3	9
Tiedottaminen	3	1—3	9
			60

1. palkinto vähintään 51 pisteellä

2. » » 45 »

3. » » 39 »

Tullakseen palkituksi voittajaluokassa koiran on saatava hyväksyttävä arvosana jokaisessa osasuorituksessa.

Haku

Haun tarkoitus on maastossa olevan riistan varma ja nopea löytäminen ja seisonnan saaminen sille. Kyky itsenäiseen työskentelyyn on katsottava ansioksi.

Puurtaminen katsotaan virheeksi. Sillä tarkoitetaan koiran tapaa samassa paikassa nuuskia riistan jälkiä ja yhä uudestaan palata sinne työskentelyn edistymättä.

Nuorten luokassa haku saa olla epäsäännöllistäkin. Se on kokeiltava vastatuuleen.

Avoimessa luokassa koiralla tulee olla säännöllinen hakukuvio, jonka rajat palkintotuomari määrää. Haku on pyrittävä kokeilemaan vastatuuleen.

Voittajaluokassa koiran on mahdollisimman itsenäisesti kyettävä sopeuttamaan hakunsa maaston mukaan, mutta sen on myös täsmällisesti toteltava ohjausta. Hakukuvion tulee olla maaston peittävä. Ansioksi on luettava, jos koira voidaan ohjata hakemaan jokin etäällä oleva maastokohta, esim. metsäsaareke suolla.

Metsässä on kiinnitettävä huomiota siihen, kuinka äänettömästi koira liikehtii, miten se on ohjaajan käsissä ja onko sen ohjaaminen metsässä helppoa vai vaikeaa. Avoimessa ja voittajaluokassa kilpailevan koiran on tiheissä pensaikoissa kyettävä suppeaan, enintään ampumamatkan päähän sivuille ulottuvaan varovaiseen hakuun.

Parihaussa ohjaajat eivät saa vihellyksin tai muulla tavoin häiritä toistensa koiria. Koira ei saa häiritä toista koiraa, joka seisoo.

Riistatyö

Koiran riistatyön arvostelu käsittää seisonnan, paikallistamiskyvyn ja etenemisen sekä käyttäytymisen riistan karkottuessa, sitä ammuttaessa ja sen pudotessa tai kaatuessa.

Seisonnan on oltava kiinteä ja jännittynyt. Koira saa jättää seisonnan vain ohjaajan käskystä tai tiedottaakseen siitä ohjaajalle.

Valheseisonnaksi katsotaan sellainen seisonta, joka ei tapahdu riista- tai vahinkoeläimelle, mikäli ohjaaja ei sitä tuomarille valheseisonnaksi ilmoita. Metsässä on koiran sallittava seurata riistan tuoreita jälkiä, vieläpä niille kiinteästi seisoakin. Jos linnut juoksevat, koiralle on luettava ansioksi, jos se niitä seuraa niin, etteivät ne karkotu.

Eteneminen, joka johtaa riistan karkottamiseen, saa tapahtua vain ohjaajan käskystä, johon palkintotuomari on antanut luvan. Sen on oltava tarmokasta, tapahduttava niin, että yhteys ohjaajaan säilyy, ja johdettava riistan luo.

Jos koira edetessään kadottaa yhteyden riistaan, on sillä oikeus tehdä lyhyitä luoveja sen uudelleen löytämiseksi. Jos riista tällöin karkottuu, ei tapausta ole luettava koiralle sellaiseksi virheeksi, kuin riistan seisonnatta karkottaminen.

Riistan karkottuessa on koiran jätävä rauhallisesti paikalleen. Samoin sen on meneteltävä laukauksen aikana ja riistan pudotessa tai kaatuessa.

Koira saa ajaa lyhyehkön ajan, mieluummin haukkuen, jänistä ja muuta riistaa kuin lintuja sekä peto- ja vahinkoeläimiä. Ansioksi on luettava, jos koira heti ajon alettua käskystä pysähtyy. Seisonta näille eläimille sekä seisonnahaukku louheen tai puuhun menneelle eläimelle taikka siitä muulla tavoin tiedottaminen on katsottava huomattavaksi ansioksi.

Noutaminen

Noutamisen tarkoituksena on osuman saaneen otuksen varma ja nopea löytäminen ja tuominen ohjaajalle.

Koiran on noudettava ohjaajan käskystä, johon tuomari on antanut luvan. On tarkkailtava koiran tarttumista riistaan ja taitoa järjestää kantamistapa riistan painon ja laadun mukaan. Koira ei saa pureskella noudettavaa riistaa, ja sen on nopeasti palattava ohjaajan luokse suorinta tietä. Ansioksi on luettava koiran kyky riista suussa ylittää esteitä. Luovuttamisen tulee tapahtua ohjaajan edessä istuen.

Jos noutamista kokeillaan »Yleisten ohjeitten» 4:nnessä kappaleessa selostetulla tavalla, ei siitä saa antaa korkeinta arvosanaa.

Vesityö ja uinti

Nuorten luokassa ohjaajan on lähetettävä koira uimaan. Uiminen voidaan suorittaa myös siten, että koira menee veteen heitetyn otuksen tai esineen perään.

Avoimessa luokassa koiran on käskystä noudettava sen takaa ja nähdessä avoveteen heitetty vesilintu. Heitettäessä on ammuttava.

Voittajaluokassa koiran on käskystä etsittävä ja noudettava kaislikkoon heitetty vesilintu. Koira ei saa nähdä heittämistä. Koiraa saa ohjata vain rannalta käsin käskyin, vihellyksin ja viittauksin.

Avoimessa ja voittajaluokassa ohjaaja saa antaa noutokäskyn vasta sen jälkeen, kun palkintotuomari on antanut siihen luvan.

Kaikissa luokissa koiran on halukkaasti ja epäröimättä mentävä veteen. Myös uintitapaan on kiinnitettävä huomiota.

Vedestä noutamista arvostellaan niiden perusteiden mukaan, jotka kohdassa »Noutaminen» mainitaan. Ennen luovuttamista ei koira saa pudistaa vettä turkistaan.

Laahausjälkityö

Laahausjälkityöllä kokeillaan koiran kykyä jäljen perusteella etsiä ja oma-alotteisesti tuoda ohjaajalle maastossa oleva haavoitettu tai kuollut riistaeläin.

Laahausjälki tehdään myötätuuleen. Jäljen tekijä laahaa sivullaan vasta tapettua riistalintua tai kaniinia, joka on narulla kiinnitetty noin 2—2,5 metrin pituiseen riukuun. Jäljen tulee olla 250—300 metrin pituinen ja tehdään sillä tavoin, että se ensin kulkee 50 metriä suoraan myötätuuleen ja jatkuu sen jälkeen S-kirjaimen tapaista murtoviivaa noudattaen päätepisteeseensä. Laahattu otus sijoitetaan jäljen päähän koloon, syvennykseen tai pensaan alle. Jokaiselle kilpailevalle koiralle tehdään jälki eri otuksella. Koira ei saa nähdä jäljen tekemistä.

Ohjaajalle näytetään jäljen lähtökohta ja suunta. Hän saa kuljettaa koiraa ensimmäiset 50 metriä taluttimessa, mutta sen jälkeen on koira laskettava irti ja annettava sen omin päin ilman eri käskyä suorittaa tehtävänsä. Ohjaajan on palattava lähtöpaikalle.

Koiran on tuotava otus ilman eri käskyä ohjaajalle.

Arvostelussa on kiinnitettävä huomiota koiran taitoon käyttää jälkeä hyväkseen otusta etsiessään. Noutosuoritusta arvostellaan niiden perusteiden mukaan, jotka kohdassa »Noutaminen» mainitaan.

Jos koira palkintotuomarin kohtuulliseksi katsomassa ajassa ei ole löytänyt otusta, ei uutta jälkeä tehdä, mutta koe uusitaan siten, että ohjaaja uudelleen saa viedä koiran jäljen lähtökohtaan ja taluttimessa johtaa sitä ensimmäiset 50 metriä.

Tiedottaminen

Tiedottamisella tarkoitetaan sitä, että koira tulee ilmoittamaan loitolla ja näkymättömissä olevalle ohjaajalleen löytämästään riistasta oma-alotteisesti tai ohjaajan annettua vihellysmerkin.

Arvostelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten koira riistan luo palatessaan pitää yhteyttä ohjaajaan. Jos koira palatessaan käskyttä karkottaa riistan, on suoritus arvosteltava tiedottamisena, mutta ei siitä saa antaa korkeinta arvosanaa.

Vainu

Kun koiran vainu vaikuttaa sen kaikkiin suorituksiin, ei siitä anneta eri arvosanaa.

Vainun suhteen on kiinnitettävä huomiota esim. sellaisiin seikkoihin kuin miten kaukaa, millaisissa olosuhteissa ja miten varmasti koira riistan vainuaa. Esim. yksinäisen lymyvän linnun löytäminen suotuisissakin olosuhteissa todistaa hyvää vainua, samoin juoksevien lintujen nopea seuraaminen ja hyvä riistan paikallistamiskyky.

Tottelevaisuus

Tottelevaisuus tulee arvostelluksi kaikkien suoritusten yhteydessä eikä siitä anneta eri arvosanaa.

Petoeläinkoe

Myös koiran taipumuksia käydä peto- ja vahinkoeläimen kimppuun voidaan sen karskiuden selvittämiseksi kokeilla. Koe suoritetaan sijoittamalla eläin häkkiin tai muuhun vastaavanlaiseen paikkaan, jossa koira ei voi eläintä tappaa, mutta jota hyväksi käyttäen palkintotuomari voi arvostelun suorittaa.

Jos koira kokeissa, joissa ei järjestetä petoeläinkoetta, muun suorituksensa aikana tapaa maastossa peto- tai vahinkoeläimen, on palkintotuomarin arvosteltava koiran käyttäytymistä petoeläinkokeen suorituksena.

Petoeläinkokeesta saatuja pisteitä ei oteta huomioon yleisessä pistelaskussa eikä palkinnoille sijoituksessa.

LYHYTKARVAISEN SAKSANSEISOJAN ROTUMERKIT

(FCI:n hyväksymät)

Lyhytkarvainen saksanseisoja on, aivan kuin pointeri englantilaisista, vanhin saksalaisista kanakoirista ja samalla niiden kantamuoto. Siitä johtuu sen ylivoimaisuus kenttätöyssä, joka vaatii mitä hienointa vainua, hakuintoa ja aloitekykyä. Rakenteeltaan täydellisimmillään olleen lumoa se tyylikkyydellään kentällä, minkä lisäksi se suorittaa vesijälkityön mitä parhaiten, sitä on helppo ohjata, se on sopiva kotikoiraksi ja se osoittaa suurta työskentelyn iloa ja kiintymystä isäntäänsä. Rotukirjojen mukaan se on levinnein saksalainen käyttökoirajääd. Saavutettujen 1. palkintojen lukumäärän (106) perusteella se on vuodesta 1937 ensi sijalla käyttökokeissa.

Yleisvaikutus

Kokonaisvaikutukseltaan se on jalo, sopusuhtainen koira, jonka ulkomuoto takaa kestävyyttä, nopeutta ja voimaa. Se ei saa olla pieni eikä silmiinpistävän suuri — liian suuret koirat ovat useimmiten korkeajalkaisia ja siten harvoin kestäviä —, vaan keskikokoinen kuten metsästyshevonenkin: »Lyhytselkäinen ja tanakasti maassa». Tavoiteltava säkäkorkeus: 62—64 sm, nartut jonkin verran matalampia. Raskasrakenteiset, lymfaattiset koirat ovat hylättäviä. Välittömänä ensivaikutelmana on oltava eloisa ja tarmokas (mutta ei hermostunut) koira, jonka liikehtiminen on kiinteätä. Määrätietoinen siitos- ja jalostustyö näyttäytyy liikunnallisesti vaikuttavien anatomisten perustekijöitten ohessa leimaa-antavana kokonaisvaikutuksen jaloudessa, ääriviivojen sulavuudessa, kuivassa päässä, hyvässä hännän asennossa sekä kehonmyötäisessä nahassa. Vinot, pitkät lavat, syvä rinta, vahva selkä ja voimakas takaosa merkitsevät nopeutta, kun taas hyvä luusto, kylkiluuston tietty leveys ja koko kehon vahva lihaksisto todistavat kestävyyttä.

Pää

Kuiva, selvät ääriviivat, ei liian kevyt eikä liian raskas, suuruus ja pituus sopusuhteissa muun kehon kanssa. Kallo kyllin leveä, heikosti

kupera, keskiuurre ei kovin syvä, niskakyyhmy ei yhtä silmiinpistävä kuin pointterilla. Kuonon selkä sivulta katsottuna kevyesti kaartuva vaihdellen jalomuotoisesta kyömykuonosta suoran linjan vähäiseen nousuun, joka sukupuolileimaa vastaten on uroksilla yleensä selväpiirteisempi. Vielä sallitut aivan suorat kuonon selkälinjat ovat harvinaisia ja vähemmän miellyttäviä, kauttaaltaan alas painuvat eivät ole toivottavia. Hieman ulkonevasta kirsusta jatkuvat huulet melkein koh-tisuoraan suupieleen asti ja muodostavat siten kauniisti kaartuvan huulikulman. Huulien kaartuminen ei saa olla liian voimakasta. Leu-kaluu vahva, leuan lihakset hyvin muodostuneet. Siirtyminen kuo-nosta otsaan asteittaisesti kohoavaa; silmäkulmat muodostavat sivulta katsottuna huomattavan pengermän. Kuonon on oltava riittävän voi-makas ja pitkä, jotta koiran on helpompi oikein tarttua riistaan ja sitä kantaa. Terävä kuono on hyljättävä.

Korvat

Kohtuullisen pitkät, ei liian paksut, mutta ei liian ohuetkaan: kor-kealle leveästi kiinnittyneet, tasaisesti ja kiertymättä aivan pään myö-täisesti riippuvat, alhaalta tylpästi pyöristyneet. Korvien on eteen-vedettyinä ulotuttava suunnilleen suupieleen.

Silmät

Keskikokoiset, ymmärtäväiset, hyväntahtoiset, mutta kuitenkin il-meikkään tarkat, ei esiintyntyvät eivätkä syvälle painuneet. Silmä-luomet hyvin sulkeutuvat. Parhain väri on kauniin ruskea; vaalean-keltaiset (petolinnunsilmät) eivät ole toivottavia.

Kirsu

Ruskea, mitä suurempi sitä parempi; sieraimet hyvin avoimet, le-veästi liikkuvat; lihanvärinen ja täplikäs kirsu ei ole toivottava ja sal-littu vain koirilla, joitten pohjaväri on valkoinen.

Purenta

Voimakas ja terve, poskihampaat tarkasti toisiinsa sopivat, kulma-hampaat koskettavat hankaavasti toisiaan (saksipurenta). Yläleuka ei saa ulottua alaleuan yli (yläpurenta) eikä myöskään olla sitä ly-hyempi (alapurenta).

Kaula

Tarpeeksi pitkä, niska hyvin lihaksikas, kevyesti kaartuva, säkää kohti vähitellen levenevä, kaulanahka mahdollisimman kiinteätä.

Rinta ja rintakehä

Rinnan kokonaisuudessaan on vaikutettava enemmän syvältä kuin leveältä, silti sen on kuitenkin oltava suhteellinen toisiin kehonosiin nähden. Rintakehän muodostavat kylkiluut hyvin kaareutuneet eivätkä niin litteät kuin vinttikoirilla, mutta eivät milloinkaan tynnyrimäiset; täysin pyöreät kylkiluut eivät hengittäessä anna rintakehälle riittävää laajenemismahdollisuutta. Takimmaiset kylkiluut tarpeeksi alas ulottuvat. Viimeisen kylkiluun väli lantioluuhun ei saa olla liian suuri, vatsa — tekemättä ohutvatsaisen vaikutusta — hieman ylös vetäytynyt salliakseen laukatessa tarpeeksi tilaa. Rinnanympärysmitan (n. 8—10 sm suurempi kuin säkäkorkeus) tulee välittömästi kyynärpäiden takana olla vähäisempi kuin noin kämmenenleveyden päässä niistä, jotta olkavarsilla on tilaa liikkuu.

Selkä, lanne, lantio

Vahva, lyhyt selkä on kiinteälle ja kestäväälle liikunnalle erinomaisen tärkeä, eikä se siten saa olla pitkä eikä ylös kaartunut. Lanneosa leveä ja hiukan kaartunut. Lantio leveä ja kyllin pitkä, ei takakorkea eikä jyrkästi laskeva, alkaa selän korkeudelta ja laskeutuu vain vähän häntää kohden.

Eturaajat

Lavat vinot, liikkuvat, vahvalihaksiset, lapaluiden muoto litteä, olkavarsi, ts. lavan ja kyynärnivelen väliset luut, mahdollisimman pitkät. Kyynärpäitten sijainti pitkällä takanapain, ei sisäänpäin puristuneina eikä ulospäin kiertyneinä. Kyynärvarsi suora ja kuiva, riittävän lihaksikas, vahva-, mutta ei karkealuinen. Ranne vain vähän taipunut, melkein suora, ei kuitenkaan koskaan täysin jyrkkä.

Takaraajat

Lantion ollessa pitkän, leveän ja tilavan ja hyvin kuivalihaksisen, alkaa reisi vastaavasti leveänä. Sääri kintereen kohdalla oikein kulmautunut; ylikehittyneisyys haittaa kestävyyttä. Kinnervarsien on oltava vahvaluiset ja melko suorat nilkasta lähtien. Takaa katsoen ne eivät saa näyttää ulospäin eivätkä sisäänpäin kiertyneiltä.

Käpälät

Vankat ja kiinteät, pyöreät tai lusikkamaiset. Varpaat tarpeeksi kaarevat ja niissä vahvat kynnet. Päkiät tukevat ja kovat.

Karvapeite ja nahka

Nahka on jäykästi kehonmyötäistä eikä saa missään muodostaa poimuja. Karvan on oltava lyhyttä ja tiheää, tuntua vankalta ja kovalta, ei hännän alapuolella huomattavasti pitempää. Korvissa ja päässä karva on ohuempaa ja lyhyempää.

Häntä

Korkealle kiinnittynyt, kiinnekohdastaan voimakas, sen jälkeen oheneva; keskipitkä, kuitenkin haavoittumisen välttämiseksi typistetty aina kolmannespituudesta puoliväliin saakka. Lepoasennossa alaspäin riippuva, rauhallisessa liikkeessä koira kantaa sitä vaakasuorassa, ei korkealla selkäviivaa ylempänä eikä vahvasti koukistettuna, haun aikana se on vilkkaassa liikkeessä.

Luusto

Ohuet ja hennot luut eivät ole toivottavia koiralla, jonka on työskenneltävä kaikenlaisissa maastoissa ja joka tarvitsee voimaa. Kuitenkaan tärkeitä ei ole luiden koko, vaan niiden laatu; karkealuisilta koirilta puuttuu liikkuvuus ja nopeus. Täysveriperiaatteitten mukaisessa jatkuvassa jalostuksessa kehittyi luusto ulkonaisesti hienoksi, mutta aineksiltaan tiiviimmäksi ja lujemmaksi, kun taas karkea luusto on huokoista ja hohkamaista.

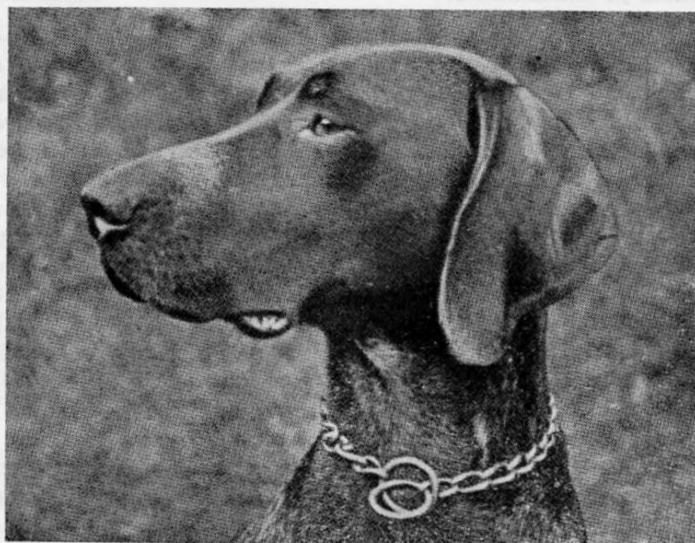
Väri

Sallitut värit ovat: a) täysruskea; b) ruskea vähäisin valkoisin tai täplikkäin pilkuin rinnassa ja raajoissa; c) tummanruskea päistärökkö, jolla on ruskea pää ja ruskeita läiskiä tahi pilkkuja. Sellaisen koiran perusväri ei ole ruskea valkoisin lisäkarvoin tai valkoinen ruskein lisäkarvoin, vaan karvapeite on niin perinpohjaisesti ruskean ja harmaan (valkoisen) sekoitusta, että siitä muodostuu tuo käytölle niin arvokas huomiota herättämätön ulkonäkö. Takajalkojen sisäpuolella samoin kuin hännänkärjessä on väri usein vaaleampaa. Kokonaisvaikutusta silmällä pitäen on kiinnitettävä huomiota suurempaan tai pienempään määrään puhtaasti ruskeita läiskiä; mitä vähemmän läiskiä, sitä parempi. Pään väri on useimmiten ruskea, usein täplikkäitä (valkoisia) kuononselkiä ja päälakia kuitenkin esiintyy, samoin täplikkäitä huulia; d) vaaleanruskea päistärökkö, jolla on ruskea pää ja ruskeita läiskiä tai pilkkuja. Tässä värissä on ruskeita karvoja vähemmän, hallitsevana on valkoinen karva; nämä koirat vaikuttavat siten vaaleammilta; e) valkoinen koira, jolla ruskeanhoitoinen pää ja ruskeita läis-

kiä tai täpliä; f) musta väri samanlaisin vivahtein kuin ruskea tai päis-
tärökkö; ruosteenruskeus on nykyisin kaikkialla sallittu, koska tämä
piirre usein näyttää liittyvän hyvään jäljestykseen.

Viat

Kömpelö, raskastekoinen tai liikasuuri vartalo, notkoselkä, suhteet-
toman suuri pää ja pahasti poimuinen otsanahka, kartiomainen pää-
laki, liian voimakkaasti kehittynyt niskakyyhmy, liian pitkät, poimuiset,
teräväreunaiset, kierteiset tai paksut korvat, lihanvärinen kirsu, epä-
täydellisesti sulkeutuvat silmäluomet (ns. kyynelpussi), poimuise-
na riippuva kaulanahka, kierot, sisäänpäin kääntyneet ja jäykät, ulko-
kierteiset tahi sisäänpuristuneet kyynärpäät, kaarevat, pehmeät ran-
teet, pihdissä olevat ja jyrkät takajalat, ulkokierteiset käpälät, latta-
jalat tai harittavat varpaat, liian matalalle kiinnittynyt, liian paksu,
voimakkaasti ylöspäin koukistunut tahi harjamainen häntä. Kannukset
on poistettava.

KARKEAKARVAISEN SAKSANSEISOJAN ROTUMERKIT (FCI:n hyväksymät)

Yleisvaikutus

Keskikokoinen seisova lintukoira, ulkomuodoltaan jalo, väriltään huomiota herättämätön, karvapeite hyvin kovaa, mahdollisimman täydellisesti ihoa suojaava, temperamentiltaan eloisa ja ilmeeltään viisas, uskollinen ja tarmokas.

Koko

Säkäkorkeus suhtautuu vartalon pituuteen kuin 9:10. Säkäkorkeus 60—65 sm, nartuilla ei alle 56 sm.

Nahka

Ei liian hieno, ei liiallisia poimuja, tiukasti kehonmyötäinen.

Karvapeite

Karva hyvin kovaa, keskipitkää, väriltään huomiota herättämätöntä, karkeaa. Se ei saa peittää ruumiin ääri viivoja, mutta siitä huolimatta on sen pituuden suojattava hyvin säävaikutuksia ja vammoja vastaan. Karvapeite kehonmyötäistä. Raajojen alaosassa karva on lyhyempää, korvissa hyvin tiheää. Tuuheat kulmakarvat, vahva mutta ei liian pitkä parta.

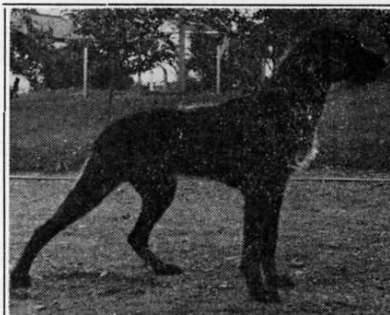
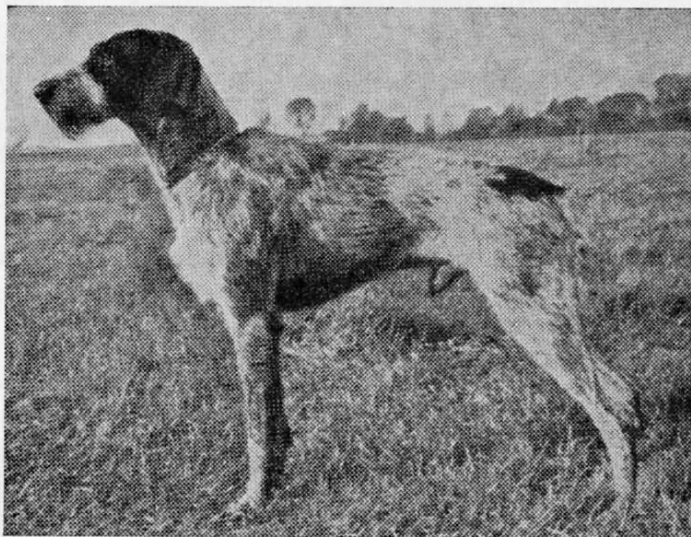
Kehonosat

Kehon suhteet, lihakset, jänteet ja nivelet niin muodostuneet, että koira voi kestävästi, nopeasti ja ketterästi liikkua. Varsinkin tulee:

1. Pään olla jokseenkin pitkän, kuono-osan leveän ja pitkän, purenan voimakas, korvien keskisuuret, silmien kirkkaat ja silmäluomien hyvin sulkeutuvat.
2. Kaulan keskipitkän ja voimakkaan.
3. Sää'än korkean, pitkän ja täyteläisen.
4. Rinnan kohtalaisen leveän ja syvän, kylkiluitten hyvin kaartuneet.
5. Selän lyhyen ja suoran, lanne-osan lihaksikkaan, lonkan leveän.
6. Lantion pitkän ja kohtalaisen vinon, hyvin lihaksikkaan.

7. Vatsan ylöspäin vetäytyneen, hoikan; nivusten lyhyet.
8. Raajojen luuston oikein kulmautuneen. Lapojen kiinteät ja vinot, raajojen, pituussuuntaan katsottuina, kohtisuorat.
9. Kämpälien pyöreät, varpaitten kiinteät, päkiöitten vankat.
10. Hännän metsästyksen sopivaksi tyypistety.

KAKSOISVALIO

Tutka Poika 558/57

tervehtii nykyisiä ja uusia ystäviä siitosluokan I palkinnon merkeissä.

Osoite Kangaskatu 10, Valkeakoski, puh. 41 709, isäntäni on K. RUOHONEN.

KENNEL

K O I R A N R U O K A

antaa
ystävällemme
lisää nuoria vuosia

Kennel antaa koirallenne voimaa ja ketteryyttä, sillä se vahvistaa verta ja luustoa. Tarjotkaa Kennel tavalliseen ruokaan sekoitettuna, pian haukahdukset kertovat, että se maistuu koiramaisen hyvältä!

MENSA

H Ä M E E N L I N N A

TARMO

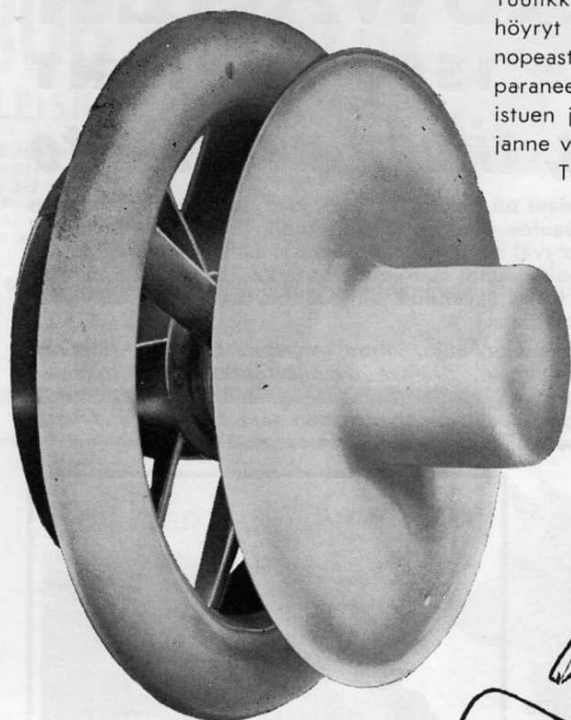
ASIAKASTA VARTEN

SYKSYLLÄ, TALVELLA, KEVÄÄLLÄ JA KESÄLLÄ
METSÄSSÄ, PELLOLLA, MATKALLA JA KOTONA

TUULIKKI — toimelias keittiötuuletin

Tuulikki-keittiössä eivät rasvat ja höyryt viihdy. Tuulikki ohjaa ne nopeasti ulos. Koko kodin ilma paranee. Mukavassa nojatuolissa istuen ja uskollinen saksanseisojanne vieressänne tunnette Tekin Tuulikin raikkauten.

Hinta 83:-

TELEVA

Leppävaara
Puh. 45 00 01

VOLKSWAGEN

1500 VARIANT

tyylikäs, tilava perheauto

Volkswagen 1500 Variant on auto juuri Teille, joka haluatte sekä nopean ja tyylikkään henkilöauton että tilavan ja luotettavan perheauton. VW 1500 Variantissa yhdistyvät nämä kaksi vaatimusta ihanteellisesti — samaa tyylikkyyttä ja ajomukavuutta kuin uudessa VW 1500 henkilöautossa ja kädenkäänteessä tilava tavaratila käyttöönne. Ja se on aito Volkswagen — luja ja luotettava.

Volkswagen 1500 Variant on auto, johon kannattaa tutustua — tarkastelkaa sitä, istukaa istuimille, avatkaa ovet ja takaluukku — jokainen yksityiskohta kertoo Teille länsisaksalaisista, tinkimättömistä laatuvaatimuksista. Ja VW-huolto huolto-ohjehintoineen sekä huokeat VW-varaosat — nekin ovat seikkoja, jotka kannattaa huomioida.

Koiranomistajana annatte arvoa myös Variantin "koiratilalle", joka on päällystetty käytännöllisellä muovimatolla. Siinä koirallanne on mukava ja turvallinen makuupaikka.

VW 1500 Variant — linjakas henkilöauto ja nopea perheauto yhdessä — edustava, käytännöllinen ja taloudellinen — auto juuri Teille...

VW 1500 Variant — käytännöllistä tyylikkyyttä

MAAHANTUOJA:

VW-AUTO

Häki, Ruoholahdenk. 8

koiranne pyytää

BOB MARTIN

YLEISKUNTOTABLETTEJA

BOB MARTIN -yleiskuntotableteilla koiranne pysyy pirteänä ja pääsee nopeasti alikunnosta. Antakaa sille 1-2 tablettia päivässä kymmenen päivän ajan, ja huomaatte, kuinka sen silmät kirkastuvat ja turkki elävöityy. Muistakaa BOB MARTIN erityisesti ennen näyttelyjä ja pentujen aikaa!

Muistakaa koko BOB MARTIN-sarja

ELÄINLÄÄKEOSASTO

Kaikkien koiran-
ystävien käteen

YRJÖ YLÄNNE

KOIRAKIRJA

"Koirakirja edustaa meillä asiasisällöltään, tyyliltään ja kuvitukseltaan alan korkeinta saavutusta."
(Koiramme)

239 s. 180 kuvaa,
3 väriliitekuvaa. 15/19:–

OTAVA

Uusittu 3. painos.

VAIN
AMARIT
SEN
TEKEVÄT

Koiranmuonasta huippukuntoa

Oletteko olleet
näyttelyssä . . .
käyttökokeissa . . .
ja saaneet palkintoja . . .

Näihin pääsette tasapainotetulla ruokinnalla

Apulaisprofessori Saki Paatsama toteaa: "Se, että kaksoisvalio Lakian Laikusta tuli monien käyttökokeiden ja näyttelyiden palkintokoiria ei suinkaan ole pelkkä satuma. Hyvien rotuominaisuuksien lisäksi on asian rotakaissut oikea ja tasapainotettu ruokinta."

Koiranmuona tasapainottaa koiranne ruokinnan

1 kilo Koiranmuonaa vastaa mm. 400 g tuoretta lihaa, 100 g tuoretta kalaa, 200 g tuoretta maksaa, 400 g maitoa, 1200 g kypsytettyä tasapainoista hiilihydraattiravintoa: ruis-, vehnä- ja maizenapuuroa . . . kaikki helposti sulavassa muodossa.

Lisäksi Koiranmuona sisältää tarpeelliset suojaravinteet, kivennäiset ja vitamiinit. Koiranmuona pitää koiran vatsan kunnossa kaikissa olosuhteissa, on säilyvää ja hygieenistä sekä ravitsee täydellisesti.

Pakkaus terveyttä, virkeyttä, terhakkuutta

Hinta 1:05

HANKKIJAJÄSENOSUUSKAUPAT

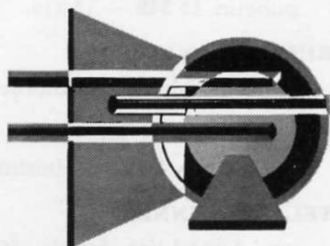

**Kennel von Westenin
koirien täysihoitola**

ottaa koiria täysihoitoon ja hoitaa pentuelta.
Om. AINO KOSTAMUS, Maantiekylä, Kalliola,
puh. Helsinki 82 32 01.

REMICO OY

Fredrikinkatu 43
Helsinki
Vaihde 64 25 01

**Teräksiä
Metalleja**

**Linjatakeita
Työkaluja**

**TÄMÄN 20-VUOTISJULKAISUN ILMESTYMISEEN
OVAT ILMOITTAJIEN LISÄKSI MYÖTÄVAIKUTTANEET
TALOUDELLISELLA TUELLAAN:**

ERÄSALON KENNEL,

om. Veikko Laitinen, Lievestuore

HAARLAN SELLULOOSAYHTIÖ,

Lievestuore

T:MI KEILÄN EINAR

Kello- ja kultasepänläike, Jyväskylä, Kauppakatu 18, puh. 11 138.

RAVINTOLA MAAKUNTA,

myös huoneita matkustaville, Jyväskylä, hovimestari puh. 12 203.

MIELIKIN KENNEL,

om. A. H. Virkkunen, Helsinki, Aleksanterinkatu 11 c/o Tarmo
puhelin toimeen 14 511, kotiin 67 18 26.

NOVORADIO,

JOHNSON-perämoottoreiden piirimyyjä K-S. läänissä, Jyväskylä,
puhelin 11 349 — 15 419.

RUKA KENNEL,

om. lääket.lis. O. Ruuskanen, Jyväskylä, Keskussairaala, puh. 14 800.

SEITSENPALON KENNEL,

om. Aarne Jussila, Helsinki, Vaasankatu 23 A 12

TELJÄN KENNEL,

om. Anna-Liisa Arvela, Helsinki, Katajaharjuntie 6 C 34, puhelin
toimeen 15 100, kotiin 671 605.

TERIN KENNEL,

om. Jaakko Tiiainen, Helsinki, puhelin 483 833.

TUNTURIN KENNEL,

karkeakarvaisten saksanseisojien erikoiskennel, om. Tarmo Ruutu
Tornio, puhelin toimeen 33, kotiin 618.

VIRKE OY,

Orimattila

